

**Vlada Crne Gore
Kabinet Predsjednika
Kancelarija za evropske integracije**

Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2021 – 2023.

Podgorica, mart 2021.

SADRŽAJ

U V O D	6
1. Sloboda kretanja robe	7
UVOD.....	7
1. PLANOVI I POTREBE.....	8
2. Sloboda kretanja radnika	22
UVOD.....	22
1. PLANOVI I POTREBE.....	23
3. Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga	24
UVOD.....	24
1. PLANOVI I POTREBE.....	26
4. Sloboda kretanja kapitala	27
UVOD.....	27
1. PLANOVI I POTREBE.....	28
5. Javne nabavke	30
UVOD.....	30
1. PLANOVI I POTREBE.....	31
6. Privredno pravo	32
UVOD.....	32
1. PLANOVI I POTREBE.....	33
7. Pravo intelektualne svojine	34
UVOD.....	34
1. PLANOVI I POTREBE.....	35
8. Konkurencija	36
UVOD.....	36
1. PLANOVI I POTREBE.....	37
9. Finansijske usluge	38
UVOD.....	38
1. PLANOVI I POTREBE.....	39
10. Informatičko društvo i mediji	41

UVOD.....	41
1. PLANOVI I POTREBE.....	42
11. Poljoprivreda i ruralni razvoj	43
UVOD.....	43
1. PLANOVI I POTREBE.....	44
12. Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor.....	47
UVOD.....	47
1. PLANOVI I POTREBE.....	48
13. Ribarstvo	55
UVOD.....	55
1. PLANOVI I POTREBE.....	56
14. Saobraćajna politika	59
UVOD.....	59
1. PLANOVI I POTREBE.....	60
15. Energetika.....	65
UVOD.....	65
1. PLANOVI I POTREBE.....	66
16. Porezi.....	69
UVOD.....	69
1. PLANOVI I POTREBE.....	70
17. Ekonomska i monetarna unija	72
UVOD.....	72
1. PLANOVI I POTREBE.....	73
18. Statistika.....	74
UVOD.....	74
1. PLANOVI I POTREBE.....	75
19. Socijalna politika i zapošljavanje	98
UVOD.....	98
1. PLANOVI I POTREBE.....	99
20. Preduzetništvo i industrijska politika	102
UVOD.....	102
1. PLANOVI I POTREBE.....	103

21. Trans-evropske mreže	104
UVOD.....	104
1. PLANOVI I POTREBE.....	106
22. Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata	108
UVOD.....	108
1. PLANOVI I POTREBE.....	109
23. Pravosuđe i temeljna prava	110
UVOD.....	110
1. PLANOVI I POTREBE.....	Error! Bookmark not defined.
24. Pravda, sloboda i bezbjednost	114
UVOD.....	114
1. PLANOVI I POTREBE.....	115
25. Nauka i istraživanje.....	118
UVOD.....	118
1. PLANOVI I POTREBE.....	119
26: Obrazovanje i kultura	120
UVOD.....	120
1. PLANOVI I POTREBE.....	121
27. Životna sredina i klimatske promjene	123
UVOD.....	123
1. PLANOVI I POTREBE.....	126
28. Zaštita potrošača i zdravlja	132
UVOD.....	132
1. PLANOVI I POTREBE.....	133
29. Carinska unija.....	135
UVOD.....	135
1. PLANOVI I POTREBE.....	136
30. Vanjski odnosi.....	139
UVOD.....	139
1. PLANOVI I POTREBE.....	140
31. Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika.....	143
UVOD.....	143

1. PLANOVI I POTREBE.....	144
32. Finansijski nadzor	147
UVOD.....	147
1. PLANOVI I POTREBE.....	148
33. Finansijske i budžetske odredbe	149
UVOD.....	149
1. PLANOVI I POTREBE.....	150
Aneks 1. Pregled mjerila za zatvaranje pregovaračkih poglavlja	151
Aneks 2. UN agenda 2030, EU agenda i sektori IPA II	160
AKRONIMI	161
OZNAKE ZA DOKUMENTE UN I DRUGIH MEĐUNARODNIH ORGANIZACIJA	161

U V O D

Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (PPCG) je strateški dokument koji obuhvata 33 pregovaračka poglavlja u tabelarnom prikazu. Kako se pravna tekovina Evropske unije konstantno mijenja i razvija, a imajući u vidu dinamiku pregovaračkog procesa, Program pristupanja se na godišnjem nivou prilagođava promjenama u okviru procesa razvoja prava EU. U skladu s tim, pristupljeno je izradi PPCG-a za period 2021 – 2023, kako bi ovaj dokument uskladio sa novom pravnom tekovinom EU, ali i dinamikom donošenja nacionalnih zakonodavnih i strategijskih dokumenata.

Struktura dokumenta

PPCG je kroz pregovaračka poglavlja strukturiran na sljedeći način: uvod u poglavlje, planovi i potrebe (strateški i zakonodavni okvir) daljeg usklađivanja s pravnom tekovinom EU.

UVOD U POGLAVLJE - obuhvata kratak opis poglavlja s najvažnijim karakteristikama, uključujući i podjelu na potpoglavlja, gdje je to relevantno, kao i osvrt na trenutno stanje u pregovaračkom procesu za to poglavlje ili na eventualne izazove u procesu koji su pred nama.

STRATEŠKI OKVIR - obuhvata planirane mjere i aktivnosti koje proces pristupanja predviđa u domenu usvajanja strategija, akcionih planova i programa, a koje se odnose na sposobnost Crne Gore da preuzme obaveze koje proističu iz članstva u EU, uz odgovarajuće rokove za realizaciju.

ZAKONODAVNI OKVIR - takođe obuhvata planirane aktivnosti u oblasti usvajanja novih propisa, a u kontekstu obaveza procesa pristupanja u oblasti harmonizacije zakonodavstva, posebno imajući u vidu novu pravnu tekovinu koju treba prenijeti u nacionalni pravni sistem, uz navođenje EU propisa sa kojima se usklađuju, stepena usklađenosti i rokova za realizaciju.

1. Sloboda kretanja robe

UVOD

Sloboda kretanja robe je jedna od četiri osnovne slobode na jedinstvenom tržištu Evropske unije. Sloboda kretanja robe podrazumijeva uklanjanje svih tehničkih barijera u trgovini među državama članicama Evropske unije. U tom smislu Crna Gora, kao država kandidat za punopravno članstvo u EU mora ukloniti sve prepreke koje mogu narušiti njenu punu integraciju u jedinstveno tržište, uz obezbjeđenje visokog nivoa zaštite bezbjednosti, života i zdravlja ljudi, zaštite životinja i biljaka, zaštite životne sredine i zaštite potrošača. Uspostavljanje sistema infrastrukture kvaliteta u skladu s najboljom evropskom praksom i usaglašavanje crnogorskog tehničkog zakonodavstva sa zahtjevima Evropske unije, predstavljaju najvažnije zadatke Crne Gore u okviru poglavlja 1 - Sloboda kretanja robe.

Poglavlje 1 je podijeljeno u 4 potpoglavlja:

- Opšti principi,
- Horizontalne mjere [Ocjena usaglašenosti, Standardizacija, Metrologija, Akreditacija, Tržišni nadzor],
- Vertikalne mjere [Novi pristup, Stari pristup] i
- Proceduralne mjere.

Institucije koje se bave slobodom kretanja robe u Crnoj Gori su: Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo kapitalnih investicija, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta, Uprava za inspekcijske poslove, Uprava carina, Zavod za metrologiju, Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, Akreditaciono tijelo Crne Gore, Institut za standardizaciju Crne Gore, Institut za lijekove i medicinska sredstva, Agencija za zaštitu prirode i životne sredine, Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Centar za ekotoksikološka ispitivanja i Fond za zdravstveno osiguranje.

Poglavlje 1 - Sloboda kretanja robe je otvoreno 20. juna 2017. na Međuvladinoj konferenciji u Luksemburgu.

1. PLANOV I POTREBE						
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Horizontalne mjere						
1.	MER	Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti	2021/IV	2022/I	32008D0768 [P] 32008R0765 [P]	
2.	MER	Zakon o standardizaciji	2021/IV	2022/I	32012R1025 [P]	
3.	MER	Zakon o nadzoru proizvoda na tržištu	2021/IV	2022/I	32019R1020 [P] 32019R0515 [P] 32001L0095 [P]	
4.	MER	Zakon o računanju vremena	2021/IV	2022/I	32000L0084 [P]	
A.1) Novi pristup						
5.	MKI	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije	2021/III	2021/III	32017R1369 [P]	
6.	MKI	Pravilnik o zahtjevima za eko dizajn profesionalnih rashladnih ormara, zamrzivača, kondenzacionih uređaja i procesnih rashladnih uređaja	2021/III	2021/III	32009L0125 [P] 32015R1095 [P]	
7.	MKI	Pravilnik o zahtjevima za eko dizajn uređaja za zagrijavanje vazduha, uređaja za hlađenje, visokotemperaturnih procesnih rashladnih uređaja i ventilatorskih konvektora	2021/III	2021/III	32009L0125 [P] 32016R2281 [P]	
8.	MKI	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o obaveznom označavanju energetske efikasnosti proizvoda koji utiču na potrošnju energije	2021/IV	2021/IV	32017R1369 [P]	
9.	MKI	Pravilnik o zahtjevima eko dizajna servera i proizvoda za skladištenje podataka	2021/IV	2021/IV	32009L0125 [P] 32019R0424 [P]	
10.	MKI	Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti električnih sijalica	2022/I	2022/I	32019R2015 [P]	
11.	MKI	Pravilnik o tehničkim zahtjevima eko dizajna za sijalice	2022/I	2022/I	32019R2020 [P]	
12.	MKI	Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti uređaja za lokalno zagrijavanje prostora	2022/II	2022/II	32015R1186 [P]	
13.	MKI	Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti kotlova na kruta goriva i kompleta koji uključuju dodatne grijače, regulatore temperature i solarne uređaje	2022/II	2022/II	32015R1187 [P]	
14.	MKI	Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti mašina za pranje veša i mašina za sušenje veša	2022/III	2022/III	32019R2014 [P]	
15.	MKI	Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti rashladnih uređaja	2022/III	2022/III	32019R2016 [P]	
16.	MKI	Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti mašina za pranje posuđa	2022/III	2022/III	32019R2017 [P]	
17.	MKI	Pravilnik o tehničkim zahtjevima eko dizajna za mašine za pranje veša i mašine za sušenje veša	2022/III	2022/III	32019R2023 [P]	
18.	MKI	Pravilnik o tehničkim zahtjevima eko dizajna za rashladne uređaje	2022/III	2022/III	32019R2019 [P]	
19.	MKI	Pravilnik o tehničkim zahtjevima eko dizajna za mašine za pranje posuđa	2022/III	2022/III	32019R2022 [P]	
20.	MKI	Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti pneumatika vozila i drugih parametara	2022/IV	2022/IV	32020R0740 [P]	
21.	MKI	Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti elektronskih displeja	2023/II	2023/II	32019R2013 [P]	

22.	MKI	Pravilnik o tehničkim zahtjevima eko dizajna za elektronske displeje	2023/II	2023/II	32019R2021 [P]	
23.	MKI	Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti rashladnih uređaja sa funkcijom direktne prodaje	2023/II	2023/II	32019R2018 [P]	
24.	MKI	Pravilnik o tehničkim zahtjevima eko dizajna za rashladne uređaje sa funkcijom direktne prodaje	2023/II	2023/II	32019R2024 [P]	
25.	MKI	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o tehničkim zahtjevima eko dizajna za električne transformatore	2023/II	2023/II	32019R1783 [P]	
26.	MKI	Pravilnik o tehničkim zahtjevima eko dizajna električnih motora	2023/II	2023/II	32019R1781 [P]	
27.	MKI	Pravilnik o tehničkim zahtjevima eko dizajna za spoljne uređaje za električno napajanje	2023/IV	2023/IV	32019R1782 [P]	
28.	MKI	Pravilnik o tehničkim zahtjevima eko dizajna za opremu za zavarivanje	2023/IV	2023/IV	32019R1784 [P]	
29.	MZD	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o bezbjednosti igračaka	2021/IV	2021/IV	32009L0048 [D] 32015L2115 [D] 32015L2116 [D] 32015L2117 [D] 32017L0738 [D] 32017L0774 [D] 32019L1922 [D] 32019L1929 [D]	
30.	MER	Pravilnik o opremi lične zaštite	2021/IV	2021/IV	32016R0425 [P]	
31.	MUP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o eksplozivnim materijama	2021/IV	2022/II	32019R1148 [D] 32013L0029 [D] 32014L0018 [D]	
A.2) Stari pristup						
32.	MEPPU	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o listi supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost	2021/II	2021/II	32019R1194 [P]	
33.	MEPPU	Pravilnik o izmjenama i dopunama Liste klasifikovanih supstanci	2021/III	2021/IV	32020R1182 [P]	
34.	MEPPU	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu klasifikacije, pakovanja i označavanja hemikalije u skladu sa globalno harmonizovanim sistemom UN	2021/IV	2021/IV	32019R052 [P]	
35.	MEPPU	Pravilnik o dopunama Pravilnika o sadržaju bezbjednosnog lista o hemikalijama	2022/II	2022/II	32020R0878 [P]	
36.	MEPPU	Pravilnik o dopuni Pravilnika o listi opasnih hemikalija i proizvoda čiji je izvoz zabranjen	2022/III	2022/IV	32020R1068 [P]	
37.	MEPPU	Uredba o dopunama Uredbe o zabranjenim odnosno dozvoljenim načinima upotrebe, proizvodnje i stavljanja na tržište hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu	2022/IV	2023/I	32020R1203 [P] 32020R1204 [P] 32020R1149 [P] 32020R0784 [P] 32020R2081 [P] 32020R2096 [P] 32021R0057 [P]	
38.	MEPPU	Pravilnik o dopuni Pravilnika o listi supstanci koje se ne upisuju u registar hemikalija i ne podliježu stručnoj procjeni	2023/I	2023/II	32019R1691 [P]	

39.	MEPPU	Pravilnik o dopuni Pravilnika o metodama ispitivanja opasnih svojstava hemikalije	2023/II	2023/III	32019R1390 [P]	
40.	MEPPU	Pravilnik o dopunama Pravilnika o bližem sadržaju prethodnog obavještanja za izvoz hemikalijama	2023/III	2023/III	32020R1068 [P]	
41.	MEPPU	Pravilnik o dopuni Pravilnika o listama aktivnih supstanci koje su dozvoljene za upotrebu u biocidnim proizvodima i biocidnim proizvodima manjeg rizika	2023/IV	2023/IV	32019D1950 [P] 32019D1973 [P] 32019D1969 [P] 32019D1951 [P] 32019R1819 [P] 32019R1821 [P] 32019R1823 [P] 32019R1824 [P] 32019R1820 [P] 32019D1030 [P] 32019D0994 [P] 32019R1822 [P] 32019R1825 [P] 32020D0027 [P] 32020R1086 [P] 32020D1037 [P]	
42.	MZD	Zakon o kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci	2021/III	2021/IV	32004R0273 [D] 32011R0225 [D] 32005R0111 [D] 32009R0219 [D] 32013R1258 [D] 32013R1259 [D] 32015R1011 [D] 32015R1013 [D] 32016R1443 [D]	
43.	MKI	Zakon o homologaciji motornih vozila	2022/IV	2023/III	32018R0858 [D] 32007L0046 [D] 32013R0168 [D] 32013R0167 [D] 32016R1628 [D]	
44.	MKI	Pravilnik o homologaciji tipa motornih i priključnih vozila	2023/IV	2023/IV	32018R0858 [D]	
45.	MKI	Pravilnik o homologaciji motornih vozila na dva ili tri točka	2023/IV	2023/IV	32013R0168 [D]	
46.	MKI	Pravilnika o homologaciji traktora	2023/IV	2023/IV	32013R0167 [D]	
47.	MKI	Pravilnik o emisijama iz vandrumskih pokretnih mašina	2023/IV	2023/IV	32016R1628 [D]	
48.	MKI	Tehnička knjiga o homologaciji motornih i priključnih vozila, motornih vozila na dva ili tri točka, traktora i vandrumskih pokretnih mašina	2023/IV	2023/IV	31970L0157 [P] 31970L0220 [P] 31970L0221 [P] 31970L0311 [P]	

						31970L0387 [P] 31970L0388 [P] 31971L0320 [P] 31972L0245 [P] 31972L0306 [P] 31973L0350 [P] 31974L0060 [P] 31974L0061 [P] 31974L0297 [P] 31974L0408 [P] 31974L0483 [P] 31975L0443 [P] 31976L0114 [P] 31976L0115 [P] 31976L0756 [P] 31976L0757 [P] 31976L0758 [P] 31976L0759 [P] 31976L0760 [P] 31976L0761 [P] 31976L0762 [P] 31977L0389 [P] 31977L0538 [P] 31977L0539 [P] 31977L0540 [P] 31977L0541 [P] 31978L0316 [P] 31978L0318 [P] 31978L0507 [P] 31978L0549 [P] 31978L0632 [P] 31978L0932 [P] 31979L0488 [P] 31980L1268 [P] 31980L1269 [P] 31982L0318 [P] 31988L0077 [P] 31988L0195 [P] 31989L0227 [P] 31989L0491 [P] 31989L0516 [P] 31989L0517 [P]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						31989L0518 [P] 31990L0628 [P] 31990L0629 [P] 31991L0226 [P] 31991L0422 [P] 31991L0441 [P] 31991L0542 [P] 31991L0662 [P] 31991L0663 [P] 31991L0671 [P] 31992L0021 [P] 31992L0022 [P] 31992L0023 [P] 31992L0024 [P] 31992L0062 [P] 31992L0097 [P] 31992L0114 [P] 31993L0030 [P] 31993L0059 [P] 31993L0091 [P] 31993L0093 [P] 31993L0116 [P] 31994L0012 [P] 31994L0020 [P] 31994L0053 [P] 31994L0068 [P] 31994L0078 [P] 31995L0048 [P] 31995L0054 [P] 31995L0056 [P] 31996L0001 [P] 31996L0020 [P] 31996L0027 [P] 31996L0036 [P] 31996L0037 [P] 31996L0038 [P] 31996L0044 [P] 31996L0064 [P] 31996L0069 [P] 31996L0079 [P] 31997L0019 [P] 31997L0020 [P]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						31997L0021 [P] 31997L0027 [P] 31997L0028 [P] 31997L0029 [P] 31997L0030 [P] 31997L0031 [P] 31997L0032 [P] 31997L0039 [P] 31997L0068 [P] 31998L0012 [P] 31998L0069 [P] 31998L0077 [P] 31998L0090 [P] 31998L0091 [P] 31999L0007 [P] 31999L0014 [P] 31999L0015 [P] 31999L0016 [P] 31999L0017 [P] 31999L0018 [P] 31999L0096 [P] 31999L0098 [P] 31999L0099 [P] 31999L0100 [P] 31999L0101 [P] 31999L0102 [P] 32000L0003 [P] 32000L0004 [P] 32000L0008 [P] 32000L0025 [P] 32000L0040 [P] 32001L0001 [P] 32001L0027 [P] 32001L0031 [P] 32001L0043 [P] 32001L0063 [P] 32001L0085 [P] 32001L0092 [P] 32001L0100 [P] 32002L0078 [P] 32002L0080 [P] 32002L0088 [P]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						32003L0019 [P] 32003L0097 [P] 32004L0011 [P] 32004L0026 [P] 32004L0086 [P] 32004L0104 [P] 32005L0011 [P] 32005L0027 [P] 32005L0039 [P] 32005L0049 [P] 32005L0055 [P] 32005L0064 [P] 32005L0078 [P] 32005L0083 [P] 32006L0020 [P] 32006L0028 [P] 32006L0040 [P] 32006L0051 [P] 32007L0015 [P] 32007L0034 [P] 32007L0035 [P] 32007L0046 [P] 32007R0706 [P] 32007R0715 [P] 32008L0002 [P] 32008L0074 [P] 32008L0089 [P] 32008R0692 [P] 32008R1060 [P] 32009L0001 [P] 32009L0019 [P] 32009L0059 [P] 32009L0062 [P] 32009L0063 [P] 32009L0064 [P] 32009L0066 [P] 32009L0067 [P] 32009R0078 [P] 32009R0079 [P] 32009L0080 [P] 32009L0139 [P] 32009L0144 [P]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						32009R0385 [P] 32009R0595 [P] 32009R0631 [P] 32009R0661 [P] 32010L0019 [P] 32010L0026 [P] 32010R0371 [P] 32011L0088 [P] 32011R0183 [P] 32011R0459 [P] 32011R0510 [P] 32011R0566 [P] 32011R0582 [P] 32011R0678 [P] 32012L0046 [P] 32012R0064 [P] 32012R0065 [P] 32012R0459 [P] 32012R1229 [P] 32012R1230 [P] 32013R0143 [P] 32013R0167 [P] 32013R0168 [P] 32013R0171 [P] 32013R0195 [P] 32013R0519 [P] 32014L0037 [P] 32014L0043 [P] 32014R0133 [P] 32014R0136 [P] 32014R0214 [P] 32014R0404 [P] 32014R0540 [P] 32014R1171 [P] 32015R0045 [P] 32015R0166 [P] 42015X0618(01)[P] 32015R0758 [P] 32016R1628 [P] 32017R1151 [P] 32017R1154 [P] 32017R1347 [P]	
--	--	--	--	--	--	---	--

					32017R2400 [P] 32018R0858 [P] 32018R1832 [P] 32020R0683 [P]	
B) Proceduralne mjere						
49.	MER	Zakon o kontroli izvoza roba dvostruke namjene	2021/III	2022/II	32009R0428 [D] 32011R1232 [D] 32003E0468 [D] 32008E0944 [D] 32000E0401 [D] 52016PC0616 [D]	
50.	MUP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o oružju	2021/II	2021/III	31991L0477 [P] 32008L0051 [P] 32017L0853 [P] 32015R2403 [P] 32018R0337 [P]	
51.	MZD	Pravilnik o sastavu, načinu rada i odlučivanja etičkog odbora za klinička ispitivanja lijekova u humanoj medicini	2021/III	2022/IV	32001L0020 [D]	
52.	MZD	Smjernice o sadržaju dokumentacije potrebne za dobijanje mišljenja etičkog odbora za klinička ispitivanja lijekova u humanoj medicini	2021/III	2022/IV	32001L0020 [D]	
53.	MZD	Pravilnik o obrascu i sadržini recepta, kriterijumima za klasifikaciju lijekova, kao i načinu propisivanja i izdavanja lijekova za humane lijekove	2021/III	2022/IV	32001L0083 [D]	
54.	MZD	Pravilnik o načinu i uslovima oglašavanja lijekova	2022/IV	2022/IV	32004L0027 [D] 32001L0083 [D]	
55.	MZD	Smjernice Dobre kliničke prakse	2022/I	2022/II	32005L0028 [D] EMA/CHMP/ICH/135 /1995 [P] 32001L0020 [D]	
56.	MZD	Pravilnik o uslovima za izdavanje dozvole za stavljanje lijeka u promet, varijacije, obnove i prenos dozvole, kao i sadržaju dozvole za lijek	2022/IV	2022/IV	32009L0120 [D] 32009L0053 [D] 32008R1234 [D] 32003L0063 [D] 32001L0082 [D] 32004R0726 [D] 32001L0083 [D]	
57.	MZD	Pravilnik o uslovima i načinu utvrđivanja ispunjenosti uslova za obavljanje proizvodnje lijekova i sadržaju dozvole za proizvodnju lijekova	2022/II	2022/II	32001L0083 [D] 31991L0412 [D] 32003L0094 [D]	
58.	MZD	Smjernice Dobre proizvođačke prakse, obrazac GMP sertifikata i izvještaja o primjeni smjernica Dobre proizvođačke prakse	2022/III	2022/III	32003L0094 [D]	

59.	MZD	Pravilnik o uslovima i načinu utvrđivanja ispunjenosti uslova za obavljanje prometa lijekova na veliko i sadržaju dozvole za promet na veliko lijekova za humanu upotrebu	2022/IV	2022/IV	32001L0083 [D]	
60.	MZD	Pravilnik o uslovima, sadržaju zahtjeva i dokumentaciji potrebnoj za sprovođenje kliničkog ispitivanja lijeka za upotrebu u humanoj medicini	2023/I	2023/I	32005L0028 [D] 32001L0020 [D]	
61.	MZD	Pravilnik o uslovima i sadržaju dozvole za proizvodnju i uvoz lijeka koji se klinički ispituje	2023/I	2023/I	32005L0028 [D] 32003L0094 [D] 32001L0020 [D]	
62.	MZD	Smjernice o prikupljanju, procjeni i izvještavanju o neželjenim dejstvima/događajima u toku sprovođenja kliničkog ispitivanja lijeka u humanoj medicini	2023/I	2023/I	52011XC0611 [01] [D]	
63.	MZD	Pravilnik o sadržaju i načinu obilježavanja spoljnog i unutrašnjeg pakovanja lijeka i sadržaju uputstva za humane lijekove	2023/II	2023/II	32013R0198 [D] 32001L0083 [D]	
64.	MZD	Pravilnik o načinu prikupljanja podataka i načinu prijavljivanja i praćenja neželjenih dejstava lijekova za humanu upotrebu	2023/II	2023/II	32012R1027 [D] 32012L0026 [D] 32010R1235 [D] 31995R0540 [D] 32010L0084 [D] 32001L0083 [D]	
65.	MZD	Pravilnik o uslovima za dobijanje dozvole, pripremu i upotrebu lijekova za naprednu terapiju koji se nerutinski pripremaju	2023/IV	2023/IV	32007R1394 [D] 32009L0120 [D]	
66.	MZD	Uredba o kriterijumima za formiranje maksimalnih cijena lijekova	2021/III	2022/IV	31989L0105 [D]	
67.	MPŠV	Pravilnik o obrascu i sadržini recepta, kriterijumima za klasifikaciju veterinarskih lijekova, kao i načinu izdavanja i propisivanja veterinarskih lijekova	2022/II	2022/III	32019R0006 [P] 32004L0028 [P] 32009L0009 [P]	
68.	MPŠV	Pravilnik o bližem sadržaju farmakološko-toksikološkog ispitivanja veterinarskog lijeka, kao i dokumentacije za izvođenje postupka farmakološko-toksikološkog ispitivanja veterinarskog lijeka	2022/III	2022/IV	32019R0006 [P] 32004L0028 [P] 32009L0009 [P]	
69.	MPŠV	Pravilnik o bližim uslovima i načinu kliničkog ispitivanja veterinarskih lijekova, postupku i sadržaju dokumentacije za odobrenje kliničkog ispitivanja veterinarskog lijeka	2022/II	2022/III	32019R0006 [P] 32004L0028 [P] 32009L0009 [P]	
70.	MPŠV	Pravilnik o sadržaju i načinu obilježavanja spoljnog i unutrašnjeg pakovanja veterinarskog lijeka, sadržaju uputstva za lijek, kao i vrsti veterinarskih lijekova koji moraju da sadrže sigurnosnu oznaku	2022/IV	2022/IV	32019R0006 [P] 32004L0028 [P] 32009L0009 [P]	
71.	MPŠV	Pravilnik o načinu prikupljanja podataka i načinu prijavljivanja i praćenja neželjenih dejstava lijekova za upotrebu u veterinarskoj medicini	2021/IV	2022/II	32019R0006 [P] 32004L0028 [P] 32009L0009 [P]	
72.	MPŠV	Pravilnik o bližim uslovima i načinu utvrđivanja ispunjenosti uslova za obavljanje prometa lijekova za veterinarsku upotrebu na veliko i sadržaju dozvole za promet veterinarskih lijekova na veliko	2022/III	2022/IV	32019R0006 [P] 32004L0028 [P] 32009L0009 [P]	

73.	MPŠV	Pravilnik o uslovima u pogledu prostora, opreme i kadra za obavljanje prometa veterinarskih lijekova na malo	2023/II	2023/IV	32019R0006 [P] 32004L0028 [P] 32009L0009 [P]	
74.	MZD	Pravilnik o bližem sadržaju osnovnih, kao i posebnih zahtjeva za medicinska sredstva	2022/II	2022/III	32012R0722 [D] 32001L0104 [D] 32000L0070 [D] 32007L0047 [D] 31998L0079 [D] 31990L0385 [D] 31993L0042 [D] 32017R0745 [D] 32017R0746 [D]	
75.	MZD	Pravilnik o bližem načinu i postupku praćenja medicinskog sredstva i sistema vigilance na tržištu	2022/IV	2022/IV	32012R0722 [D] 32011L0100 [D] 32005L0050 [D] 32003L0012 [D] 32001L0104 [D] 32000L0070 [D] 32007L0047 [D] 31998L0079 [D] 31990L0385 [D] 31993L0042 [D] 32017R0745 [D] 32017R0746 [D]	
76.	MZD	Pravilnik o bližim uslovima i načinu oglašavanja medicinskih sredstava	2022/IV	2022/IV	32012R0722 [D] 32011L0100 [D] 32005L0050 [D] 32003L0012 [D] 32001L0104 [D] 32000L0070 [D] 32007L0047 [D] 31998L0079 [D] 31990L0385 [D] 31993L0042 [D] 32017R0745 [D] 32017R0746 [D]	
77.	MZD	Pravilnik o bližem sadržaju i načinu obilježavanja medicinskog sredstva i sadržaju uputstva o upotrebi medicinskog sredstva	2022/IV	2022/IV	32012R0722 [D] 32011L0100 [D] 32005L0050 [D] 32003L0012 [D] 32001L0104 [D] 32000L0070 [D]	

					32007L0047 [D] 31998L0079 [D] 31990L0385 [D] 31993L0042 [D] 32017R0745 [D] 32017R0746 [D] 32012R0207 [D]	
78.	MZD	Pravilnik o bližem sadržaju zahtjeva, dokumentacije potrebne za sprovođenje kliničkog ispitivanja, evidentiranja neintervencijskog ispitivanja i osnovnih zahtjeva za kliničku evaluaciju	2022/II	2022/II	32012R0722 [D] 32011L0100 [D] 32005L0050 [D] 32003L0012 [D] 32001L0104 [D] 32000L0070 [D] 32007L0047 [D] 31998L0079 [D] 31990L0385 [D] 31993L0042 [D] 32017R0745 [D] 32017R0746 [D] 32012R0207 [D]	
79.	MZD	Pravilnik o bližem sadržaju i načinu vođenja registara medicinskih sredstava, proizvođača sa sjedištem, odnosno boravkom ili prebivalištem u Crnoj Gori i proizvođača medicinskih sredstava sa sjedištem, odnosno boravkom ili prebivalištem van Crne Gore, veleprodaja, specijalizovanih maloprodajnih objekata i uvoznika	2022/II	2022/II	32012R0722 [D] 32011L0100 [D] 32005L0050 [D] 32003L0012 [D] 32001L0104 [D] 32000L0070 [D] 32007L0047 [D] 31998L0079 [D] 31990L0385 [D] 31993L0042 [D] 32017R0745 [D] 32017R0746 [D]	
80.	MZD	Pravilnik o bližim uslovima, načinu utvrđivanja ispunjenosti uslova za proizvodnju medicinskih sredstava, sadržaju rješenja o registraciji proizvođača, kao i za proizvodnju po narudžbi medicinskog sredstva za određenog pacijenta	2023/IV	2023/IV	31990L0385 [D] 31993L0042 [D] 31998L0079 [D] 32017R0745 [D] 32017R0746 [D]	
81.	MZD	Pravilnik o bližim uslovima, načinu utvrđivanja ispunjenosti uslova i sadržini rješenja o registraciji veleprodaje	2023/IV	2023/IV	32017R0745 [D] 32017R0746 [D]	

82.	MZD	Pravilnik o utvrđivanju Liste zabranjenih supstanci, kao i zabranjenih supstanci razvrstanih kao CMR supstance kategorije 2 i uslova njihovog korišćenja u kozmetičkim proizvodima	2021/IV	2022/I	32013R0483 [P] 32013R0658 [P] 32013R1197 [P] 32014R0358 [P] 32014R0866 [P] 32014R1003 [P] 32014R1004 [P] 32015R1190 [P] 32015R1298 [P] 32016R0314 [P] 32016R0621 [P] 32016R0622 [P] 32016R1120 [P] 32016R1121 [P] 32016R1143 [P] 32016R1198 [P] 32017R0237 [P] 32017R0238 [P] 32017R1224 [P] 32017R1410 [P] 32017R1413 [P] 32017R2228 [P] 32018R0885 [P] 32018R0978 [P] 32018R1847 [P] 32009R1223 [D] 32019R1858 [P] 32019R1857 [P] 32019R1966 [P]	
83.	MZD	Pravilnik o označavanju i sadržini podataka koje je potrebno navesti na upakovanim kozmetičkim proizvodima, kozmetičkim proizvodima koji se pakuju na mjestu prodaje na zahtjev kupca ili koji su prepakovani za neposrednu prodaju	2022/II	2022/III	32009R1223 [D]	
84.	MZD	Pravilnik o provjeri bezbjednosti i usklađenosti, uzorkovanju, načinu, vrsti, obimu i metodama analiza bezbjednosti i sastava kozmetičkih proizvoda, kao i sadržini izvještaja o procjeni bezbjednosti i usklađenosti kozmetičkih proizvoda	2022/II	2022/III	32009R1223 [D] 31980L1335 [P] 31982L0434 [P] 31983L0514 [P] 31985L0490 [P] 31993L0073 [P] 31995L0032 [P] 31996L0045 [P] 32019R0831 [P] 32019R0681 [P]	

					32019R0680 [P] 32019R0698 [P] 32019R1858 [P] 32019R1857 [P] 32019R1966 [P]	
85.	MER	Uredba o notifikaciji tehničkih propisa, standarda, propisa o uslugama informatičkog društva i postupaka ocjene usaglašenosti	2022/II	2022/III	32015L1535 [P]	

2. Sloboda kretanja radnika

UVOD

Sloboda kretanja radnika, kao jedan od temeljnih principa Evropske unije i jedno od četiri slobode unutrašnjeg tržišta, obuhvata pitanja vezana za pristup tržištu rada, EURES, koordinaciju sistema socijalne sigurnosti i Evropsku karticu zdravstvenog osiguranja. U skladu s pravnom tekovinom EU, radnik koji se seli u drugu državu članicu EU ima određena prava kao što su pravo na rad bez radne dozvole (osim radnika iz novih država članica koje su obuhvaćene prelaznim periodom), jednakost postupanja u zapošljavanju kao s državljanima članice u kojoj se rad obavlja, pravo na jednaku socijalnu sigurnost kakvu imaju i državljani članice u kojoj se radnik zapošljava, pravo članova porodice da se pridruže radniku i da primaju porodičnu naknadu, potpuna koordinacija sistema socijalne sigurnosti (pravo na penziju i doprinose za socijalnu sigurnost) i uzajamno priznavanje kvalifikacija. Cilj navedenih prava je i podsticanje mobilnosti radne snage između država članica EU, što je važan faktor ostvarivanja unutrašnjeg tržišta.

Pregovaračko poglavlje 2 - Sloboda kretanja radnika obuhvata podoblasti: pristup tržištu rada, EURES, koordinacija sistema socijalne sigurnosti i Evropska kartica zdravstvenog osiguranja.

Institucije koje koordiniraju aktivnosti u okviru ovog poglavlja su Ministarstvo ekonomskog razvoja i Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, dok su u rad poglavlja uključene i sljedeće institucije: Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta, Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, Kancelarija za evropske integracije, Zavod za zapošljavanje Crne Gore, Uprava policije, Fond za zdravstveno osiguranje, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja, Uprava za statistiku, Centar za stručno obrazovanje, Univerzitet Crne Gore, Savez sindikata, Unija slobodnih sindikata, Privredna komora, Unija poslodavaca, Montenegro biznis alijansa i Uprava za inspekcijske poslove.

Uredbom 2019/1149 Evropskog parlamenta i Savjeta od 20. juna 2019. o osnivanju Evropskog nadzornog tijela za rad, izmjenu uredaba (EZ) br. 883/2004, br. 492/2011 i (EU) 2016/589 i stavljanja izvan snage Odluke (EU) 2016/344 EURES-a predviđeno je osnivanje nadzornog tijela za rad EURES-a koje bi trebalo da izvršava svoje aktivnosti u područjima mobilnosti radne snage u Uniji i koordinaciji sistema socijalne sigurnosti, uključujući slobodu kretanja radnika, upućivanje radnika i mobilne usluge.

Poglavlje 2 – Sloboda kretanja radnika je otvoreno 11. decembra 2017. na Međuvladinoj konferenciji u Briselu.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Pristup tržištu rada						
1.	MER	Nacionalna strategija zapošljavanja 2021-2024. godina, s Akcionim planom zapošljavanja za 2021.	2021/II	2021-2024		
2.	MER	Akcionni plan zapošljavanja za 2022.	2021/IV	2022		
3.	MER	Akcionni plan zapošljavanja za 2023.	2022/IV	2023		
4.	MUP	Strategija o migracijama i reintegraciji povratnika u Crnoj Gori, za period 2021-2025. godine, s Akcionim planom za 2021. i 2022. godinu	2021/II	2021-2025		
5.	MUP	Akcionni plan za sprovođenje Strategije o migracijama i reintegraciji povratnika u Crnoj Gori, za period 2023-2024. godine, s Izvještajem o implementaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategija o migracijama i reintegraciji povratnika u Crnoj Gori, za 2022. godinu	2023/I	2024		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Pristup tržištu rada						
1.	MER	Zakon o zaštiti zaposlenih građana Crne Gore koji se upućuju na rad u inostranstvo	2021/IV	2022/I		
2.	MUP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o strancima	2022/IV	2022/IV	31996L0071 [P] 32018L0957 [P]	
3.	MER	Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom	2021/IV	2022/I	32000L0078 [P]	
4.	MER	Odluka o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2022. godinu	2021/IV	2022		
5.	MER	Odluka o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2023. godinu	2022/IV	2023		
B) Koordinacija sistema socijalne sigurnosti						
6.	MFSS	Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Crne Gore i Rumunije o socijalnom osiguranju	2023/III	2024/IV		
C) Evropska kartica zdravstvenog osiguranja						
7.	MZD	Pravilnik o bližim uslovima i načinu i postupku ostvarivanja prekogranične zdravstvene zaštite	2022/III	2022/IV	32011L0024 [P]	

3. Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga

UVOD

Sloboda pružanja usluga jedna je od četiri osnovne slobode koje omogućavaju funkcionisanje jedinstvenog tržišta Evropske unije, uz slobodu kretanja robe, ljudi i kapitala. U okviru ovog pregovaračkog poglavlja razmatra se zakonodavni okvir koji omogućava slobodno pružanje usluga, uz pravo osnivanja preduzeća. Ovo poglavlje obuhvata tri podoblasti i to:

- Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja prekograničnih usluga,
- Međusobno priznavanje profesionalnih kvalifikacija i
- Poštanske usluge.

U skladu sa zahtjevima Direktive 2013/55 o izmjeni Direktive 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija, donijet je Zakon o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija („Sl. list CG", broj 56/18), Odluka o utvrđivanju Liste regulisanih profesija („Sl. list CG", broj 80/18) i usklađeni su studijski programi (doktor medicine, doktor stomatologije, farmaceut, medicinska sestra, arhitekta), čijim završetkom se stiču kvalifikacije za obavljanje regulisane profesije u Crnoj Gori.

U oblasti slobode pružanja usluga donijet je Zakon o uslugama („Sl. list CG", broj 71/17). Usklađivanje sektorskog zakonodavstva sa Direktivom 2006/123/EZ o uslugama vrši se na način predviđen Akcionom planom za transponovanje Direktive o uslugama na unutrašnjem tržištu za period 2015-2018. U vezi usaglašavanja budućeg zakonodavstva, zaključkom Vlade br. 022-27/2018-1 od 21. juna 2018. i zaključkom Vlade br. 04-699/2 od 25. februara 2021. zaduženi su nadležni resori da prilikom donošenja propisa koji regulišu uslužne djelatnosti uzmu u obzir obaveze koje proizilaze iz Direktive o uslugama i o istom izvijeste Ministarstvo ekonomskog razvoja koje je pripremilo i dostavilo smjernice po ovom pitanju 19. jula 2018. U cilju punog usklađivanja sa Direktivom o uslugama, potrebno je donijeti Uredbu o jedinstvenoj kontakt tački za usluge u IV kvartalu 2022, dok Zakon o uslugama sadrži i pravni osnov za donošenje podzakonskog akata kojim će se definisati način saradnje i razmjene informacija sa državama EEP, a naročito saradnje u vezi sa nadzorom nad pružanjem usluga, preduzimanjem mjera upozorenja i način rada Ministarstva kada je u pitanju IMI sistem. Predviđeno je da pravni akt za IMI sistem bude donijet u okviru projekta koji će se realizovati kroz IPA 2020.

U cilju potpunog usklađivanja s Direktivom o 2005/36 o priznavanju stručnih kvalifikacija i izmjenama Direktive 2013/55, Crna Gora je u obavezi da do dana pristupanja EU osnuje Komoru medicinskih sestara, babica i tehničara. S tim u vezi, Crna Gora je, u cilju unapređenja uslova za obavljanje ovih profesija, zaštite njihovih profesionalnih interesa, unapređenja profesionalne zdravstvene etike i učešća u unapređenju kvaliteta zdravstvene zaštite, odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Sl. list CG", br. 3/16, 39/16 i 2/17) predvidjela osnivanje Ljekarske komore Crne Gore, Stomatološke komore Crne Gore, Farmaceutske komore Crne Gore, a u skladu s članom 120 ovog zakona, osnovana je i Komora

fizioterapeuta. Osnivanje Komore medicinskih sestara, babica i tehničara definisano je članom 20 Zakona o zdravstvenoj njezi pacijenata („Sl. list CG”, broj 25/10).

Institucionalni okvir: Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta, Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo kapitalnih investicija, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, Kancelarija za evropske integracije, Privredna komora Crne Gore, Inženjerska komora, Advokatska komora, Ljekarska komora, Uprava za inspekcijske poslove, Agencija za zaštitu prirode i životne sredine, Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i Regulatorna agencija za energetiku.

Pregovaračko poglavlje otvoreno je 11. decembra 2017. na Međuvladinoj konferenciji u Briselu.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No	Ostali dokumenti
A) Poštanske usluge						
1.	MER	Akcionni plan Strategije razvoja poštanske djelatnosti za 2021-2022. godinu	2021/II	2021-2022		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadlež. inst.	Naziv pravnog akta	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina (stepen usklađenosti)	
					Celex No	Ostalo
A) Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga						
1.	MER	Uredba o jedinstvenoj kontakt tački za usluge	2022/IV	2022/IV	32006L0123 [P]	
B) Poštanske usluge						
2.	EKIP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o vrsti i načinu dostavljanja podataka poštanskih operatora	2022/IV	2023/I	32018R0644 [D]	

4. Sloboda kretanja kapitala

UVOD

Sloboda kretanja kapitala je jedan od osnovnih principa jedinstvenog tržišta Evropske unije i jedina od četiri slobode koja prelazi granice Evropske unije. Osnovna načela jedinstvenog tržišta su načelo nediskriminacije i načelo uzajamnog priznavanja. Načelo nediskriminacije proizilazi iz Poglavlja II, člana 18 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije (UFEU), koji zabranjuje svaku diskriminaciju na osnovu državljanstva, odnosno različit tretman u jednakim okolnostima. Temelji unutrašnjeg tržišta postavljeni su odredbama člana 26 Poglavlje III, naslov 1, Ugovora o funkcionisanju Evropske unije koji definiše jedinstveno tržište EU kao „prostor bez unutrašnjih granica na kome je slobodan promet robe, kretanje lica, usluga i kapitala“.

Slobodno kretanje kapitala omogućava protok sredstava unutar EU, olakšava prekograničnu trgovinu, doprinosi mobilnosti radnika, olakšava prikupljanje kapitala potrebnog za započinjanje poslovanja i rast privrednih subjekata, kao i funkcionisanje integrisanog, otvorenog i efikasnog unutrašnjeg tržišta, što je od interesa za sve građane Evropske unije.

Ovo pregovaračko poglavlje propisuje pravila slobodnog kretanja kapitala među državama članicama Unije. Ona obuhvataju zabranu svih restrikcija u kretanjima kapitala i plaćanjima, kako unutar država članica EU, tako i između država članica i trećih država. Pritom, postoje određeni izuzeci koji su, prvenstveno, vezani za poreze, sprečavanje pranja novca, finansiranje terorizma i sl. Ovo poglavlje pravne tekovine sadrži i pravila za prekogranična ulaganja u sektor finansijskih usluga i prava vlasništva nad nekretninama izvan nacionalnih okvira, a unutar EU.

Sloboda kretanja kapitala obuhvata tri temeljna područja:

- slobodu kretanja kapitala i plaćanja,
- usluge platnog prometa i
- sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

Institucionalni okvir: Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, Centralna Banka Crne Gore, Uprava Policije (Sektor za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma), Komisija za tržište kapitala, Agencija za nadzor osiguranja, Kancelarija za evropske integracije.

Poglavlje je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji, 24. juna 2014.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Politike						
1.	MUP	Strategija za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022–2025. godina, s Akcionim planom 2022-2023.	2021/III	2022-2025		
1.1. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Opšti principi						
1.	MFSS	Zakon o osiguranju	2022/IV	Danom pristupanja	32009L0138 [D] 32016L0097 [D] 32011L0089 [P] 32014L0051 [P] 32018L0843 [P] 32019R1935 [P] 32019L2177 [D]	
B) Horizontalne mjere						
2.	MFSS	Zakon o uporedivosti naknada povezanih sa računom za plaćanje potrošača, prebacivanju računa za plaćanje potrošača i računu za plaćanje sa osnovnim uslugama	2021/II	2022/I	32014L0092 [P] 32018R0032 [P] 32018R0033 [P] 32018R0034 [P]	
3.	MFSS	Zakon o međubankarskim naknadama i posebnim pravilima poslovanja u vezi sa platnim karticama	2021/II	2023/I	32015R0751 [P]	
4.	MFSS	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o platnom prometu	2021/IV	Danom pristupanja	32015L2366 [P] 32018R0389 [P] 32009R0924 [D] 32012R0260 [D] 32014R0248 [D] 32019R0518 [D]	
C) Sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma						
5.	MUP	Zakon o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma	2021/IV	2022/II	32015L0849 [D] 32018L0843 [D]	
6.	MUP	Pravilnik o indikatorima za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija	2021/IV	2021/IV	32015L0849 [D] 32018L0843 [D]	
7.	MUP	Pravilnik o uslovima i načinu dostavljanja podataka o gotovinskim transakcijama u iznosu od najmanje 15.000 eura i sumnjivim transakcijama	2021/IV	2021/IV	32015L0849 [D] 32018L0843 [D]	

8.	MUP	Pravilnik o smjericama za izradu analize i faktorima rizika radi sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma	2022/III	2022/III	32015L0849 [D] 32018L0843 [D]	
9.	MUP	Pravilnik o načinu vođenja registra stvarnih vlasnika, prikupljanju, unosu i rokovima unosa i ažuriranju podataka koji se vode u registru i načinu pristupa tim podacima	2022/III	2022/III	32015L0849 [D] 32018L0843 [D]	
10.	MUP	Pravilnik o načinu rada ovlaštenog lica, načinu sprovođenja unutrašnje kontrole, čuvanju i zaštiti podataka, načinu vođenja evidencija i osposobljavanju zaposlenih	2022/III	2022/III	32015L0849 [D] 32018L0843 [D]	
11.	MUP	Pravilnik o sadržaju i vrsti podataka o uplatiocu koji prate elektronski prenos novčanih sredstava	2022/III	2022/III	02015R0847 [D]	
12.	MUP	Pravilnik o elektronskoj identifikaciji klijenata prilikom otvaranja računa kod banaka	2022/III	2022/III	32015L0849 [D] 32018L0843 [D]	
13.	MUP	Smjernice o izradi analize rizika radi sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma	2022/III	2022/III	32015L0849 [D] 32018L0843 [D]	

5. Javne nabavke

UVOD

Javne nabavke u Evropskoj uniji obuhvataju skup djelovanja naručilaca iz država članica Evropske unije radi nabavke robe, pružanja usluga ili izvođenja radova. Naručioci podrazumijevaju javne naručioce, kao što su državne institucije, gradovi, opštine i sektorske naručioce koji obavljaju djelatnosti vodosnabdijevanja, snabdjevanja energijom, obezbjeđivanja saobraćajnih i poštanskih usluga.

Cilj evropskog zakonodavstva u ovoj oblasti je da se davaocima usluga, isporučiocima roba i izvođačima radova obezbijedi mogućnost nadmetanja na javnim tenderima u državama članicama Evropske unije. Cilj je, sa jedne strane, jačanje ekonomskog razvoja i efikasnosti, ali i davanje punog smisla jedinstvenom tržištu Evropske unije. Institucije uspostavljene u tu svrhu treba da obezbijede poštovanje zakonodavnog okvira na svim nivoima i osiguraju efikasan sistem pravne zaštite u postupcima javnih nabavki, koji se, između ostalog, zasniva na pravu podnošenja žalbe. Naručioci usluga su dužni da postupak javnih nabavki sprovede uz puno poštovanje principa transparentnosti. Projekti javno-privatnog partnerstva su projekti koji imaju za cilj zadovoljenje neke javne potrebe, odnosno projekti koji za cilj imaju pružanje javne usluge iz nadležnosti javne vlasti.

Zakonodavni okvir uređuje: načela javnih nabavki; postupke nabavke koji djeluju u sektorima vodoprivrede, energetike, saobraćaja i poštanskog saobraćaja; koordinaciju postupaka za dodjelu ugovora o javnim nabavkama radova, ugovora o javnoj nabavki robe i ugovora o javnim nabavkama usluga; postupak zaštite prava u postupku javne nabavke, „koncesije i javno privatno partnerstvo”, elektronske javne nabavke; jedinstveni rječnik javnih nabavki (CPV); održive javne nabavke i postupke nabavke u oblasti odbrane i bezbjednosti.

Institucionalni okvir: Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, Komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki i Uprava za inspekcijske poslove.

Poglavlje je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji, 18. decembra 2013.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Horizontalne mjere						
1.	MFSS	Strategija za unaprjeđenje politike javnih nabavki i javno-privatnog partnerstva za period 2021-2025. godine s Akcionim planom za 2021. godinu	2021/II	2021-2025		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Horizontalne mjere						
1.	MFSS	Uredba o listi vojne opreme i proizvoda, postupku i načinu sprovođenja javnih nabavki u oblasti odbrane i bezbjednosti	2021/IV	2021/IV	32019R1830 [D]	
2.	MFSS	Pravilnik o obrascima izvještaja u postupcima javnih nabavki	2021/IV	2021/IV	52019IR1136 [D]	
3.	MFSS	Stručna uputstva za naručioce vezano za sprovođenje postupaka javnih nabavki u uslovima pandemije korona virusa	2021/II	2021/II	52020XC0401(05) [D]	

6. Privredno pravo

UVOD

Privredno pravo odnosi se na osnivanje, funkcionisanje i kontrolu finansijskog poslovanja privrednih društava u državama članicama Evropske unije. Obuhvata dva dijela: pravo privrednih društava u užem smislu, kao i računovodstvo i reviziju.

Tekovina prava privrednih društava EU obuhvata pravila o osnivanju, registraciji, podjeli akcionarskih društava, domaćim i prekograničnim spajanjima, preuzimanju akcionarskih društava, pravima akcionara, zahtjevima u pogledu kapitala, zahtjevima za transparentnošću poslovanja, preporuke o politici naknada za direktore kotiranih akcionarskih društava te preporuke o ulozi nezavisnih direktora i članova nadzornog odbora kotiranih društava, kao i komisija odbora ovih društava. Pravo privrednih društava u užem smislu obuhvata i pravila sadržana u Uredbi o Statutu Evropske kompanije i Uredbi o Evropskom ekonomskom interesnom udruženju.

Područje računovodstva i revizije uključuje uspostavljanje sistema provjere kvaliteta rada revizorske struke i djelotvornog sistema javnog nadzora nad njenim radom uopšte, sistema javnog objavljivanja godišnjih finansijskih izvještaja, kao i uspostavljanje i dosljednu primjenu međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja. Ovaj segment ostvariće i direktan uticaj na strukturu organa pojedinih vrsta društava kapitala u Crnoj Gori, kroz obavezu uvođenja odbora za reviziju, organa zaduženog za sprovođenje interne kontrole finansijskog poslovanja.

Institucije nadležne za donošenje i primjenu zakonodavstva iz ove oblasti su: Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, Privredni sud Crne Gore, Poreska uprava, Privredna komora Crne Gore, Agencija za nadzor osiguranja, Komisija za tržište kapitala i Institut računovođa i revizora Crne Gore.

Poglavlje 6 – Privredno pravo je otvoreno 18. decembra 2013. na Međuvladinoj konferenciji koja je održana u Briselu.

1. PLANovi I POTREBE						
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Računovodstvo						
1.	MFSS	Zakon o računovodstvu	2021/IV	2022/I	32013L0034 [P] 32014L0095 [P] 32019R0402 [P] 32019R0237 [P]	

7. Pravo intelektualne svojine

UVOD

Pravna tekovina Evropske unije u oblasti pravo intelektualne svojine obuhvata pitanje autorskog i srodnih prava, prava industrijske svojine i odredbe o njihovom sprovođenju. Ključni izazovi u narednom periodu se odnose na donošenje strateških i zakonodavnih dokumenata, među kojima su Nacionalna strategija intelektualne svojine za period 2021-2025, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima, Zakon o poslovnim tajnama, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o žigu kao i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o patentima.

Autorsko i srodna prava štite djela iz oblasti književnosti, nauke i umjetnosti, dok se pod industrijskom svojinom podrazumijevaju prava na patent, žig, industrijski dizajn, geografske oznake i topografije poluprovodnika.

Zaštita prava intelektualne svojine obuhvata: administrativnu zaštitu; građanskopravnu zaštitu; krivičnopravnu zaštitu i prekršajnu zaštitu.

Institucije nadležne za rad u ovom poglavlju su: Ministarstvo ekonomskog razvoja, Uprava policije, Uprava carina, Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, Uprava za inspekcijske poslove, sudski organi i Državno tužilaštvo. U Crnoj Gori je uspostavljen zakonodavni okvir za sprovođenje prava intelektualne svojine u posebnim zakonima koji uređuju intelektualnu svojinu.

Crna Gora je 31. marta 2014. na Međuvladinoj konferenciji u Briselu otvorila poglavlje 7.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Autorsko i srodna prava						
1.	MER	Nacionalna strategija intelektualne svojine za period 2022-2025	2021/IV	2022-2025		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Autorsko i srodna prava						
1.	MER	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima	2022/II	2022/IV	32017L1564 [P]	
2.	MER	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima	2023/III	2024/I	32019L0789 [P] 32019L0790 [P]	
B) Prava industrijske svojine						
3.	MER	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o žigu	2022/I	2022/III	32015L2436 [P]	
4.	MER	Zakon o poslovnoj tajni	2022/I	2022/III	32016L0943 [P]	
5.	MER	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o patentima	2022/II	2022/IV	32019R0933 [P]	

8. Konkurencija

UVOD

Pravila koja se odnose na zaštitu konkurencije predstavljaju osnov na kojem je formirana tržišna privreda jedne zemlje. U procesu pristupanja Evropskoj uniji politika konkurencije zauzima jedno od najznačajnijih mjesta, jer njeno efikasno sprovođenje doprinosi unapređenju ekonomije, razvoju i rastu broja privrednih društava, unapređenju ulaganja u istraživanje i razvoj novih proizvoda, privlačenju novih investicija i povećanju proizvodnje i izvoza.

Pravna tekovina Evropske unije u oblasti zaštite konkurencije se dijeli na politiku konkurencije i državnu pomoć. To podrazumijeva pravila i procedure za suzbijanje povreda pravila ponašanja učesnika na tržištu (restriktivne sporazume između preduzeća, zloupotrebu dominantnog položaja i praćenje koncentracije učesnika na tržištu), kao i postupak dodjele i kontrole namjenskog korišćenja državne pomoći, radi zaštite konkurencije.

U narednom periodu najveća pažnja će biti posvećena jačanju administrativnih kapaciteta nadležne institucije za politiku konkurencije i kontrolu državne pomoći – Agencije za zaštitu konkurencije, kako bi se obezbijedio odgovarajući bilans ostvarenih rezultata i u potpunosti omogućili jednaki i fer uslovi svim učesnicima na crnogorskom tržištu.

Pored Agencije za zaštitu konkurencije, nadležne institucije u ovoj oblasti su: Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, nadležni sudovi, Državno tužilaštvo, kao i svi davaoci državne pomoći i Državna revizorska institucija.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Konkurencija						
1.	MER	Zakon o postupcima za naknadu štete zbog povreda konkurencije na tržištu	2022/II	2022/IV	32014L0104 [P]	
2.	MER	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti konkurencije	2021/II	2021/II		
A) Državna pomoć						
3.	MFSS	Odluka o regionalnoj mapi pomoći u Crnoj Gori	2021/II	2021/II		
4.	MFSS	Uredba o načinu vođenja evidencije o državnoj pomoći	2021/IV	2021/IV		
5.	MFSS	Pravilnik o metodi i načinu obračuna referentne i diskontne stope	2021/IV	2021/IV		

9. Finansijske usluge

UVOD

Poglavlje Finansijske usluge odnosi se na usklađenost propisa u oblasti bankarstva, osiguranja i reosiguranja, penzijskih fondova pod pokroviteljstvom poslodavca, tržišta kapitala i infrastrukture finansijskih tržišta, s pravnom tekovinom EU, ali i na njeno efikasno sprovođenje od strane nadležnih supervizorskih institucija, što za krajnji cilj ima podsticanje i očuvanje finansijske stabilnosti.

Ovo poglavlje obuhvata četiri potpoglavlja:

1. bankarstvo i finansijski konglomerati,
2. osiguranje i penzijsko osiguranje pod pokroviteljstvom poslodavca,
3. tržišta hartija od vrijednosti i investicione usluge i
4. infrastruktura finansijskih tržišta.

Za sprovođenje pravne tekovine EU u ovoj oblasti nadležne institucije su: Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, Centralna banka Crne Gore, Komisija za tržište kapitala, Agencija za nadzor osiguranja i Fond za zaštitu depozita.

Crna Gora će nastaviti sa daljim usklađivanjem i implementacijom EU acquis-a u oblasti finansijskih usluga u cilju dostizanja naprednog nivoa usklađenosti i pokazati čvrstinu i nezavisnost regulatornih i supervizorskih institucija sa adekvatnim administrativnim kapacitetima za njenu implementaciju i sprovođenje.

Poglavlje je otvoreno 22. juna 2015.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Bankarstvo i finansijski konglomerati						
1.	MFSS	Zakon o dodatnom nadzoru finansijskih konglomerata	2022/IV	2023/III	32011L0089 [P] 32002L0087 [P] 32014R0342 [P]	
2.	MFSS	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama	2022/IV	2023/III	32019L0878 [D]	
3.	CBCG	Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija	2022/IV	2023/III	32020R0866 [D] 32020R0125 [D]	
4.	CBCG	Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o izvještajima koji se dostavljaju Centralnoj banci Crne Gore	2022/IV	2023/III	32020R0429 [D]	
5.	MFSS	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sanaciji kreditnih institucija	2022/IV	2023/III	32019L0879 [D]	
B) Osiguranje i penzijsko osiguranje						
6.	MFSS	Zakon o penzionim fondovima	2022/IV	Danom pristupanja	32003L0041 [D] 32013L0014 [P]	
7.	MFSS	Zakon o osiguranju	2022/IV	Danom pristupanja	32009L0138 [D] 32016L0097 [D] 32011L0089 [P] 32014L0051 [P] 32018L0843 [P] 32019R1935 [P] 32019L2177 [D]	
C) Tržišta hartija od vrijednosti i investicione usluge						
8.	MFSS	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu kapitala	2022/IV	2023/II	32017R1129 [D] 31997L0009 [P] 32014L0057 [D] 32014L0065 [D] 32014R0596 [P] 32004L0109 [P] 32019R1851 [P] 32019R2033 [P] 32019L2034 [P] 32019R2115 [P]	

					32019R2099 [P] 32019R2100 [P] 32019R2160 [P] 32020R0447 [P] 32020R0448 [P] 32020R1212 [D]	
9.	MFSS	Zakon o otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom	2022/IV	2023/II	32009L0065 [D] 32010L0078 [P] 32011L0061 [D] 32013L0014 [D] 32014L0091 [P] 32017R2402 [D] 32019L2162 [D]	
10.	MFSS	Zakon o alternativnim investicionim fondovima	2022/IV	2023/II	32011L0061 [P] 32013L0014 [D] 32014L0065 [D]	

10. Informatičko društvo i mediji

UVOD

Poglavlje Informatičko društvo i mediji čini cjelinu od tri oblasti: elektronske komunikacije, usluge informatičkog društva i audiovizuelna politika. Ključna pitanja u okviru oblasti elektronskih komunikacija su: širokopojasni pristup Internetu, standardizacija, interkonekcija, tržište i analiza tržišta, univerzalne usluge i prava korisnika, pitanja privatnosti, digitalizacija i politika radio spektra. Ključna pitanja u okviru oblasti usluga informatičkog društva su: elektronska uprava, informatička bezbjednost, elektronsko zdravstvo, elektronski potpis, javni sektor, elektronska trgovina. Ključna pitanja u okviru oblasti audiovizuelne politike su: audiovizuelne medijske usluge, javni emiteri Crne Gore, zaštita maloljetnika, filmsko naslijeđe, kulturna raznolikost.

Institucije nadležne za rad u ovom poglavlju su: Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Fond za zdravstveno osiguranje, Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Agencija za elektronske medije, Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, Radio-difuzni centar i Radio i Televizija Crne Gore.

Poglavlje je otvoreno 31. marta 2014.

1. PLANOWI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Usluge informatičkog društva						
1.	MJUDDM	Strategija digitalne transformacije 2021-2025, s Akcionim planom za 2021-2022.	2021/III	2021/III		
2.	MJUDDM	Strategija sajber bezbjednosti Crne Gore 2022-2026, sa Akcionim planom za implementaciju Strategije za 2022.	2021/IV	2022-2026		
3.	MJUDDM	Akциони plan za sprovođenje Strategije sajber bezbjednosti Crne Gore 2018-2021, za 2021, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2020.	2021/II	2021		
B) Audiovizuelna politika						
4.	MJUDDM	Medijska strategija 2021-2025, s Akcionim planom za 2021-2022.	2021/III	2021-2025		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Usluge informatičkog društva						
1.	MJUDDM	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskom dokumentu	2021/III	2022/I		
2.	MJUDDM	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o informacionoj bezbjednosti	2021/II	2021/II		
B) Elektronske komunikacije						
3.	MER	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskim komunikacijama	2021/II	2021/III	32014L0061 [P]	
4.	MER	Zakon o korišćenju fizičke infrastrukture za postavljanje elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina	2021/II	2021/III	32014L0061 [P]	
5.	MER	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o radio-frekvencijama i uslovima pod kojima se te radio-frekvencije mogu koristiti bez odobrenja	2022/III	2022/IV		
6.	MER	Zakon o elektronskim komunikacijama	2022/IV	2023/I	32018L1972 [P]	
C) Audiovizuelna politika						
7.	MJUDDM	Zakon o audio-vizuelnim medijskim uslugama	2021/IV	2022/II	32018L1808 [P]	
8.	MJUDDM	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o radio televiziji Crne Gore	2021/IV	2022/I		
9.	MJUDDM	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o medijima	2021/IV	2022/I		

11. Poljoprivreda i ruralni razvoj

UVOD

Pravna tekovina za poglavlje 11 - Poljoprivreda i ruralni razvoj obuhvata veliki broj obavezujućih pravila, od kojih su mnoga direktno primjenjiva. Njihova odgovarajuća primjena i efikasnost sprovođenja od strane efikasne administracije su neophodni za funkcionisanje Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP).

ZPP je podijeljena na dva stuba: direktna plaćanja i tržišne mjere (prvi stub) i ruralni razvoj (drugi stub). Osnovu prvog stuba čine različite mjere podrške koje direktno ili indirektno utiču na prihode poljoprivrednih proizvođača. Politika ruralnog razvoja, kroz podršku raznovrsnih ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima, ima za cilj poboljšanje kvaliteta života na selu, kako sa ekonomskog tako i sa društvenog aspekta. Mjere prvog stuba integralno se finansiraju iz zajedničkog budžeta EU, dok za drugi stub važi princip kofinansiranja iz nacionalnog budžeta. Jedna od osnovnih karakteristika ZPP je finansiranje u sedmogodišnjem periodu, s tačno utvrđenim iznosima podrške potencijalnim korisnicima.

Zemlja članica EU mora da bude spremna za primjenu pravne tekovine EU za šeme direktnih plaćanja i implementaciju politike zajedničkog uređenja tržišta, kao i sprovođenje mjera ruralnog razvoja.

Poglavlje 11 podijeljeno je na sljedeća potpoglavlja: direktna plaćanja, zajednička organizacija tržišta, državna pomoć, ruralni razvoj, politika kvaliteta i organska proizvodnja.

Crna Gora će danom pristupanja u EU primjenjivati Zajedničku poljoprivrednu politiku, što podrazumijeva uspostavljanje administrativnog i institucionalnog okvira za njeno sprovođenje. Pravilno sprovođenje Zajedničke poljoprivredne politike zahtjeva od Crne Gore jačanje postojećih i osnivanje novih odgovarajućih administrativnih struktura - Agencije za plaćanja, Upravljačkog tijela, kao i uspostavljanje određenih sistema kao što su Integrisani administrativni sistem kontrole i računovodstveni sistem na farmama.

Nadležna institucija nad politikama koje pripadaju ovom pregovaračkom poglavlju je Ministarstvo poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede.

Pregovaračko poglavlje 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji održanoj 13. decembra 2016.

1. PLANOWI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Horizontalni dio						
1.	MPŠV	Strategija razvoja poljoprivrede i ruralnih područja 2022-2027.	2022/I	2022-2027		
2.	MPŠV	Akcionni plan za usaglašavanje sa pravnom tekovinom EU	2022/I	2022-2027		
3.	MPŠV	Akcionni plan za uspostavljanje IAKS-a i Agencije za plaćanja	2022/III	2022/IV – do ulaska u EU		
B) IPARD Program						
4.	MPŠV	Program razvoja poljoprivrede i ruralnog razvoja IPARD III 2022-2027.	2021/IV	2022-2027		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Opšti propisi						
1.	MPŠV	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju	2021/III	2021/IV	32011R0543 [D] 32014R0640 [D] 32014D0825 [D] 32013R1305 [D] 32014R0807 [D] 32015R1366 [D] 32016R0232 [D] 32013R1307 [D] 32013R1308 [D] 32018R1046 [D] 32014R0447 [D] 32013R1306 [D] 32013R1305 [D] 32014R0907 [D] 32014R0251 [D] 32013R1308 [D] 32015R1366 [D] 32020R0198 [D]	
2.	MPŠV	Pravilnik o aromatizovanim proizvodima od vina	2021/III	2021/IV	32014R0251 [D] 32020R0198 [D]	
3.	MPŠV	Pravilnik o sprovođenju direktnih plaćanja i IAKS mjera ruralnog razvoja	2021/IV	2022/I	32013R1306 [D] 32013R1307 [D] 32014R0639 [D] 32014R0640 [D]	

					32014R0641 [D] 32014R0809 [D] 32014R0907 [D] 32018R0746 [D]	
4.	MPŠV	Pravilnik o metodologiji prikupljanja podataka za sistem računovodstvenih podataka poljoprivrednih gazdinstava	2022/I	2022/II	32009R1217 [D] 32013R1318 [D] 32016R2129 [D]	
5.	MPŠV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o obliku i načinu vođenja registra subjekata i registra poljoprivrednih gazdinstava	2022/II	2022/IV	32013R1306 [D] 32013R1307 [D]	
6.	MPŠV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o bližoj sadržini i načinu uspostavljanja evidencije parcela poljoprivrednog zemljišta	2022/II	2022/IV	32013R1306 [D] 32013R1307 [D]	
B) Horizontalna pitanja						
7.	MPŠV	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o maslinarstvu i maslinovom ulju	2021/III	2021/IV	32012R0029 [D] 31991R2568 [D] 32013R1308 [D] 32011R0061 [D] 32007R0702 [D] 32003R1989 [D] 32005D0800 [D]	
8.	MPŠV	Pravilnik o sprovođenju Programa poboljšanja dostupnosti hrane - voće, povrće, mlijeko i mliječni proizvodi za škole	2021/IV	2022/I	32013R1308 [D] 32016R0791 [D] 32018R0891 [D] 32018R0892 [D] 32017R0040 [D]	
9.	MPŠV	Nacionalni pčelarski program	2021/IV	2022/I	32013R1308 [P]	
10.	MPŠV	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda	2022/II	2022/IV	32013R1308 [D] 32012R0880 [D] 32012R0511 [D] 32016R0791 [D] 32016R1237 [D] 32016R1238 [D] 32014R0499 [D] 32018R0891 [D] 32018R0892 [D] 32015R1366 [D] 32016R1237 [D] 32017R1182 [D] 32017R1185 [D] 32020R0760 [D]	
11.	MPŠV	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vinu	2021/II	2021/IV	31999R1493 [D] 32002R0753 [D]	

					32013R1308 [D] 32019R0934 [D] 32019/C 409/01 [D] 32020R0601 [D]	
12.	MPŠV	Zakon o osnivanju Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ruralnom razvoju i ribarstvu	2022/II	2022/IV	32014R0908 [D]	
13.	MPŠV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o opštim i posebnim standardima za stavljanje na tržište voća i povrća	2022/III	2022/III	32019R0428 [P]	
14.	MPŠV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o izvještavanju o cijenama određenih poljoprivrednih proizvoda	2022/IV	2022/IV	32003R0546 [D]	
B.1) Alkoholna pića						
15.	MPŠV	Zakon o jakim alkoholnim pićima	2021/IV	2022/II	32019R0787 [P]	
C) Organska proizvodnja						
16.	MPŠV	Zakon o organskoj proizvodnji	2022/IV	2022/IV	32018R0848 [P] 32020R0427 [P]	
17.	MPŠV	Pravilnik o utvrđivanju bližih pravila u organskoj proizvodnji i pravilima kontrole	2023/I	2023/I	32019R2164 [P] 32020R0464 [P]	

12. Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor

UVOD

Evropski pristup u oblasti bezbjednosti hrane, veterinarstva i fitosanitarnog nadzora podrazumijeva primjenu integralnog principa „od njive do trpeze“ koji pokriva sve segmente prehrambenog lanca: primarnu proizvodnju, preradu, skladištenje, transport i trgovinu.

Pravna tekovina za ovo poglavlje sastoji se od tri dijela koji se međusobno nadopunjuju:

1. Bezbjednost hrane sadrži: pravila za proizvodnju i stavljanje na tržište hrane, hrane za životinje i nus proizvoda životinjskog porijekla (higijenska pravila, specifična pravila za proizvode životinjskog porijekla, deklarisanje i reklamiranje, pravila za aditive, enzime, suplemente i boje, kao i materijale koji dolaze u kontakt sa hranom), pravila za zvanične kontrole i mehanizme za osiguranje bezbjednosti hrane, sa strogim pravilima za hranu životinjskog porijekla.
2. Veterinarska politika sadrži: pravila za unutrašnji promet životinja i životinjskih proizvoda, kontrolu i zdravstvene zahtjeve za uvoz životinja, proizvoda životinjskog porijekla i nus proizvoda, identifikaciju i registraciju životinja i praćenje njihovog kretanja, kontrolu i iskorjenjivanje bolesti životinja i zoonoza, promet živih životinja, sjemena, jajnih ćelija i embriona, kontrolu rezidua i drugih supstanci, zootehniku, kao i zahtjeve za dobrobit životinja.
3. Fitosanitarna politika sadrži: pravila za kontrolu štetnih organizama bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom, pravila za sredstava za zaštitu bilja, kvalitet i stavljanje na tržište sjemenskog i sadnog materijala i zaštitu novih biljnih sorti.

Takođe, ovo poglavlje sadrži pravila za genetski modifikovane organizme.

Institucije koje se bave pitanjem bezbjednosti hrane, veterine i fitosanitarnog nadzora u Crnoj Gori su Ministarstvo poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede i Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove.

Polazeći od činjenice da Evropska unija u ovim oblastima postavlja stroge uslove koji do kraja moraju biti ispunjeni na putu pridruživanja, bitno je, između ostalog, ispuniti sledeće pretpostavke: usvojiti odgovarajuće propise (zakone i podzakonske akte), osigurati primjenu propisanih normi od strane držaoca životinja, bilja i subjekata u poslovanju hranom, zaposliti stručne kadrove, obezbijediti adekvatan budžet, potrebnu tehničku opremu i sredstva za rad, laboratorije, inspekcije i adekvatne administrativne kapacitete.

Usklađivanjem zakonodavstva s pravnom tekovinom Evropske unije svi proizvodi na tržištu moraće zadovoljiti jednake zahtjeve. Time će se podići opšti nivo bezbjednosti hrane kao i povjerenja građana u proizvode koje kupuju.

Pregovaračko poglavlje 12 - Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji održanoj 30. juna 2016.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Horizontalne mjere						
1.	UBHVFP	Nacionalni plan za održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja	2021/II	2021-2026	32019L0782 [P] 52020SA0005(01) [P]	
2.	UBHVFP	Program za kontrolu populacije pasa u Crnoj Gori	2021/II	2021-2024		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Bezbjednost hrane - opšti dio						
A.1) Bezbjednost hrane						
1.	UBHVFP	Pravilnik o obukama za obavljanje službenih kontrola, odnosno fizičkih pregleda na graničnim kontrolnim mjestima	2021/III	2022/I	32019R1081 [P]	
2.	UBHVFP	Naredba o mjerama za uvoz hrane i hrane za životinje porijeklom iz Japana	2021/IV	2022/I	32019R1787 [P]	
3.	UBHVFP	Smjernice o sistemima upravljanja bezbjednosti hrane za djelatnosti maloprodaje hrane, uključujući donacije hrane	2021/IV	2022/I	52020XC0612(08) [P]	
A.2) Stavljane na tržište hrane, hrane za životinje i nusproizvoda životinjskog porijekla						
A.2.1) Posebna pravila za proizvode životinjskog porijekla						
4.	UBHVFP	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o higijeni hrane	2021/IV	2022/I	32019R0624 [P] 32019R0978 [P] 32019R1139 [P] 32019R0649 [P]	
A.2.2) Posebna pravila kontrole za proizvode životinjskog porijekla						
5.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o maksimalno dozvoljenim količinama rezidua farmakološki aktivnih supstanci veterinarskih lijekova u proizvodima životinjskog porijekla	2021/IV	2022/I	32020R0192 [P]	
A.2.3) Pravila za nusproizvode životinjskog porijekla						
6.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o klasifikaciji i postupanju sa nus proizvodima životinjskog porijekla, higijensko i veterinarsko-zdravstvenim uslovima za nus proizvode	2022/III	2022/IV	32020R0205 [P]	
7.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o higijenskim, veterinarsko-zdravstvenim i drugim uslovima za nus proizvode i objekte za preradu ili uništavanje nus proizvoda životinjskog porijekla	2022/III	2022/IV	32020R0757 [P] 32020R0762 [P] 32020R0797 [P]	
A.3) Pravila bezbjednosti hrane						

A.3.1) Označavanje, reklamiranje i oglašavanje hrane, uključujući prehrambene i zdravstvene tvrdnje i nutritivno označavanje						
8.	UBHVFP	Uredba o izmjenama Uredbe o korišćenju zdravstvenih i nutritivnih tvrdnji prilikom označavanja, reklamiranja i prezentacije hrane	2021/III	2021/III	32019R0651 [P] 32019R0343 [P]	
9.	UBHVFP	Smjernice za navođenje mjesta porijekla u smislu Uredbe o informisanju potrošača	2021/IV	2022/I	52020XC0131(01) [P]	
A.3.2) Aditivi						
10.	UBHVFP	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o aditivima koji se mogu koristiti u hrani	2022/II	2022/III	32020R0268 [P] 32020R0279 [P] 32020R0351 [P] 32020R0355 [P] 32020R0356 [P] 32020R0771 [P]	
A.3.3) Dodaci hrani						
11.	UBHVFP	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o vitaminima, mineralima i drugim supstancama koje se mogu dodavati hrani	2021/III	2021/III	32019R0650 [P]	
A.3.4) Kontaminanti						
12.	UBHVFP	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o maksimalno dozvoljenim količinama kontaminanata u hrani	2021/III	2021/IV	32019R1901 [P] 32020R0685 [P]	
13.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu uzimanja uzoraka hrane i metodama laboratorijskih ispitivanja kontaminanata u hrani	2022/III	2022/IV	32019R2093 [P]	
A.3.5) Nova hrana						
14.	UBHVFP	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o novoj hrani koja se može koristiti i stavljati na tržište	2021/IV	2021/IV	32019R1294 [P] 32019R0387 [P] 32019R1314 [P] 32019R0760 [P] 32019R0506 [P] 32019R1272 [P] 32019R1686 [P] 32019R1976 [P] 32019R1979 [P] 32019R2165 [P] 32020R0016 [P] 32020R0024 [P] 32020R0206 [P] 32020R0443 [P] 32020R0478 [P] 32020R0484 [P] 32020R0500 [P] 32020R0916 [P] 32020R0917 [P] 32020R0973 [P]	

					32020R1163 [P]	
A.3.6) Ionizujuće zračenje						
15.	UBHVFP	Pravilnik o uslovima za uvoz hrane i hrane za životinje i praćenje nivoa radioaktivnosti i obrasci sertifikata i uslovima za izdavanje sertifikata	2021/IV	2022/I	32020R1158 [P]	
A.4) Specifična pravila za hranu za životinje						
A.4.1) Aditivi za hranu za životinje						
16.	UBHVFP	Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o dodacima hrani za životinje i premiksima koji se mogu stavljati na tržište	2022/I	2022/II	32019R1964 [P] 32019R1965 [P] 32019R1977 [P] 32019R1976 [P] 32020R0106 [P] 32020R0107 [P] 32020R0146 [P] 32020R0147 [P] 32020R0148 [P] 32020R0149 [P] 32020R0150 [P] 32020R0151 [P] 32020R0157 [P] 32020R0159 [P] 32020R0160 [P] 32020R0161 [P] 32020R0162 [P] 32020R0163 [P] 32020R0164 [P] 32020R0165 [P] 32020R0166 [P] 32020R0167 [P] 32020R0172 [P] 32020R0173 [P] 32020R0180 [P] 32020R0196 [P] 32020R0197 [P] 32020R0207 [P] 32020R0228 [P] 32020R0229 [P] 32020R0238 [P] 32020R0354 [P] 32020R0376 [P] 32020R0377 [P] 32020R0378 [P]	

						32020R0763 [P] 32020R0992 [P] 32020R0994 [P] 32020R0995 [P] 32020R0996 [P] 32020R0997 [P] 32020R1018 [P] 32020R1031 [P] 32020R1032 [P] 32020R1033 [P] 32020R1034 [P] 32020R1090 [P] 32020R1091 [P] 32020R1092 [P] 32020R1094 [P] 32020R1096 [P] 32020R1097 [P] 32020R1098 [P] 32020R1175 [P]	
B) Veterina							
B.1) Proizvodi životinjskog porijekla							
17.	UBHVFP	Pravilnik o zahtjevima za uvoz hrane biljnog i životinjskog porijekla (mješoviti proizvodi)	2021/II	2021/II	32019R0759 [P] 32019R1873 [P]		
B.2) Kontrolne mjere za bolesti životinja							
18.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o mjerama za sprječavanje pojave, otkrivanje, suzbijanje i iskorjenjivanje transmisivnih spongiformnih encefalopatija	2021/IV	2022/I	32020R0772 [P]		
B.2.1) Slinavka i šap							
19.	UBHVFP	Naredba o mjerama sprječavanja unošenja virusa slinavke i šapa	2021/III	2021/III	32019D0242 [P]		
B.2.2) TSE							
20.	UBHVFP	Pravilnik o kontroli TSE	2021/IV	2021/IV	32019R1091 [P] 32019R0319 [P]		
B.2.3) Zoonoze							
21.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu i mjerama kontrole salmonele kod živine i drugih specifičnih uzročnika zoonoza koji se prenose hranom	2021/IV	2021/IV	32019R0268 [P]		
B.3) Sjeme, jajne ćelije i embrioni							
22.	UBHVFP	Pravilnik o uslovima uvoza sjemena, jajnih ćelija i embriona u odnosu na zdravlje pasa, mačaka i feretki	2021/III	2021/III	32019D1206 [P] 32019D0294 [P] 32019R1293 [P]		
23.	UBHVFP	Pravilnik za objekte u kojima se drže kopnene životinje i legla i pravila o sljedivosti za kopnene životinje i jaja za legla	2023/IV	2024/I	32019R2035 [P]		

B.4) Zahtjevi za uvoz za žive životinje i proizvode životinjskog porijekla						
24.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uslovima za uvoz i tranzit kopitara	2021/III	2021/III	32020R2235 [P] 32020R0692 [P]	
25.	UBHVFP	Pravilnik o uslovima za uvoz kopitara, sjemena i embriona	2021/III	2021/IV	32019R2147 [P] 32020R0485 [P] 32020R0581 [P]	
26.	UBHVFP	Pravilnik o bližim uslovima za unos pošiljki proizvoda životinjskog porijekla i hrane za kućne ljubimce koju unose putnici kao ličnu pošiljku	2021/III	2021/IV	32020R0178 [P]	
B.5) Dobrobit životinja						
27.	UBHVFP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti dobrobiti životinja	2021/IV	2022/I	32019R0268 [P]	
B.6) Zootehnika						
28.	UBHVFP	Uputstvo za objavljivanje informacija o zootehnici na internet stranicama	2022/I	2022/II	32020D0388 [P]	
29.	UBHVFP	Uputstvo o izmjenama i dopunama Uputstva o sadržaju i obliku registra za operatere koji obavljaju aktivnosti u području veterinarske medicine i uzgoja životinja i koji se objavljuju na internet stranicama	2022/II	2022/III	32020D0397 [P]	
30.	UBHVFP	Modeli obrazaca zootehničkih sertifikata za uzgojne životinje i njihove embrione	2022/III	2022/IV	32020R0602 [P]	
C) Fitosanitarna politika						
C.1) Zdravlje bilja - štetni organizmi						
31.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu obavljanja fitosanitarnog pregleda i uslovima za izdavanje biljnog pasoša	2021/II	2021/III	32019R0827 [P]	
32.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja, širenja i suzbijanje štetnih organizama i listama štetnih organizama bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom	2021/IV	2022/I	32019R1702 [P] 32019R2072 [P] 32019R2148 [P] 32020R0887 [P] 32020R0918 [P] 32020R1002 [P] 32020R1164 [P] 32020R1213 [P] 32020R1214 [P]	
33.	UBHVFP	Naredba o donošenju mjera za sprečavanje unošenja u Uniju virusa Rose Rosette i širenja na teritoriji Crne Gore	2021/II	2021/III	32019D1739 [P]	
34.	UBHVFP	Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprečavanje unošenja i širenja štetnog organizma <i>Fusarium circinatum</i> Nirenberg & O'Donnell	2021/II	2021/III	32019D2032 [P]	
35.	UBHVFP	Naredba o izmjenama i dopunama Naredbe o zabrani unošenja bilja radi sprječavanja unošenja <i>Xylella fastidiosa</i>	2021/II	2021/III	32020D0758 [P]	
36.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o fitosanitarnim mjerama za sprečavanje unošenja i širenja bakterije <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>actinidiae</i> Takikawa, Serizawa, Ichikawa, Tsuyumu & Goto	2021/IV	2022/I	32020R0885 [P]	

37.	UBHVFP	Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja i širenja virusa smeđe naboranosti ploda paradajza Tomato brown rugose fruit virus (ToBRFV)	2021/IV	2022/I	32020R1191 [P]	
38.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o fitosanitarnim mjerama za sprečavanje unošenja i širenja štetnog organizma Phyllosticta citricarpa (McAlpine) Van der Aa	2021/III	2021/IV	32020R1199 [P]	
39.	UBHVFP	Smjernice o formatu godišnjeg izvještaja o rezultatima nadzora i formatu višegodišnjih programa nadzora	2022/II	2022/III	32020R1231 [P]	
C.1.1) Stavljanje u promet - sredstva za zaštitu bilja						
40.	UBHVFP	Lista aktivnih supstanci dozvoljenih za upotrebu u sredstvima za zaštitu bilja za 2021.	2021/II	2021/II	32019R1606 [P] 32019R1605 [P] 32019R1675 [P] 32019R1690 [P] 32019R2094 [P] 32020R0017 [P] 32020R0018 [P] 32020R0023 [P] 32020R0029 [P] 32020R0103 [P] 32020R0421 [P] 32020R0616 [P] 32020R0617 [P] 32020R0640 [P] 32020R0642 [P] 32020R0643 [P] 32020R0646 [P] 32020R0653 [P] 32020R0892 [P] 32020R0968 [P] 32020R1003 [P] 32020R1004 [P] 32020R1093 [P] 32020R1160 [P]	
C.1.2) Rezidue pesticida						
41.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o maksimalnom nivou rezidua sredstava za zaštitu bilja na ili u bilju, biljnim proizvodima, hrani ili hrani za životinje	2021/IV	2022/I	32020R0703 [P] 32020R0749 [P] 32020R0770 [P] 32020R0785 [P] 32020R0856 [P] 32020R0869 [P] 32020R1085 [P]	
C.2) Kvalitet sjemena i sadnog materijala						

42.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o proizvodnji i stavljanju u promet sjemenskog materijala povrća	2021/IV	2021/IV	32019L0990 [P] 32020L0177 [P] 32020L0432 [P] 32020D1106 [P]	
43.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uslovima za proizvodnju i stavljanje u promet sadnog materijala voća	2021/IV	2022/I	32019L1813 [P]	
D) Službene kontrole						
44.	UBHVFP	Naredba o pojačanim kontrolama i mjerama za uvoz pojedinih vrsta roba	2021/IV	2022/I	32020R0625 [P]	
45.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu vršenja službene kontrole hrane neživotinjskog porijekla i hrane za životinje neživotinjskog porijekla	2022/IV	2023/I	32019R1602 [P]	
46.	UBHVFP	Pravilnik o službenim kontrolama drvenog materijala za pakovanje	2023/IV	2024/I	32019R2125 [P]	
47.	UBHVFP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu vršenja službenih kontrola proizvoda životinjskog porijekla namijenjenih ishrani ljudi	2023/IV	2024/I	32020R0692 [P]	

13. Ribarstvo

UVOD

Ribarstvo u Crnoj Gori je viševjekovna privredna grana, zastupljena kako u teritorijalnom moru Crne Gore tako i na Skadarskom jezeru. Osim ekonomske ima i važnu sociološku i kulturološku ulogu. Ribarstvo je istorijski posmatrano, dugo prisutna djelatnost u zemljama EU. Racionalna eksploatacija obnovljivih ribljih resursa, pitanja uređenja tržišta proizvoda ribarstva i akvakulture, strukturne politike, nadzora i kontrole i međunarodne saradnje u ribarstvu uređena su Zajedničkom ribarskom politikom EU. Uspostavljanjem Zajedničke ribarske politike definisani su i njeni ciljevi: povećanje produktivnosti, poboljšanje životnog standarda zaposlenih u ribarstvu, stabilizacija tržišta, efikasnije snabdijevanje i obezbjeđivanje zaliha hrane po pristupačnim cijenama.

Pregovaračko poglavlje 13 je podijeljeno na šest potpoglavlja: upravljanje resursima i flotom, inspekcija i kontrola, strukturne mjere, kontrola državne pomoći, tržišna politika i međunarodni sporazumi

Od formiranja Direktorata za ribarstvo, u Crnoj Gori se preduzimaju kontinuirani koraci ka jačanju administrativnih kapaciteta naročito u oblasti inspekcije i kontrole, obezbjeđivanju neophodne infrastrukture, te prilagođavanju istih potrebama i veličini sektora ribarstva Crne Gore.

U cilju usklađivanja sa pravnom tekovinom EU, kao i obezbjeđivanja uslova za potpuno primjenjivanje Zajedničke ribarske politike EU u toku 2021. planirano je usvajanje Zakona o strukturnim mjerama, državnoj pomoći u ribarstvu i akvakulturi i Zakona o uređenju tržišta proizvoda ribarstva i akvakulture, kao i usvajanje Zakona o morskom ribarstvu i marikulturi u toku 2022. nakon čega će uslediti usvajanje seta podzakonskih akata pomenutih zakona.

U narednom periodu pored usklađivanja sa pravnom tekovinom EU, neophodno je uložiti napore u pogledu dodatnog jačanja administrativnih kapaciteta, kao i modernizaciju sektora ribarstva kroz obnovu ribarske flote, nabavku opreme za navigaciju i poboljšanje bezbjednosti na plovilima, izgradnju, rekonstrukciju i opremanje luka, izgradnju mjesta prvog iskrcaja, rekonstrukciju postojećih ribljih pijaca, unapređivanje statistike ulova i sl.

Institucija koja koordinira rad u okviru ovog pregovaračkog poglavlja je: Ministarstvo poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede- Direktorat za ribarstvo, dok su u rad poglavlja uključene i sledeće institucije: Institut za biologiju mora, Specijalistička veterinarska laboratorija, Centar za ekotoksikološka ispitivanja i Institut za javno zdravlje Crne Gore.

Pregovaračko poglavlje 13 - Ribarstvo je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji, održanoj 30. juna 2016.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Opšti propis						
1.	MPŠV	Strategija ribarstva Crne Gore 2022-2027. sa Akcionim planom za prenošenje, implementaciju i sprovođenje pravne tekovine EU	2022/II	2022-2027	32019R1241 [D] 32013R1380 [D] 32009R1224 [D] 32011R0404 [D] 32017R0218 [D] 32006R1967 [D] 32011R1343 [D] 32008R1005 [D] 32017R1130 [D] 32018D1283 [D] 32019R0909 [D] 32019R0982 [D] 32006L0123 [D]	
B) Organizacija tržišta						
2.	MPŠV	Analiza stanja tržišta u ribarstvu	2022/III	2022	32013R1379 (D) 32013R1419 (D) 32013R1418 (D)	
C) Upravljanje resursima i ribolovnom flotom						
3.	MPŠV	Nacionalni plan upravljanja za ribolovne alate	2023/II	2023-2027	32019R1241 [D] 32013R1380 [D] 32006R1967 [D]	
4.	MPŠV	Nacionalni plan upravljanja za određene ekonomski važne vrste	2023/II	2023-2027	32019R1241 [D] 32013R1380 [D] 32006R1967 [D]	
D) Akvakultura						
5.	MPŠV	Višegodišnji nacionalni strateški plan za akvakulturu	2023/IV	2023-2027	32013R1380 [D]	
E) Sistem kontrole u ribarstvu						
6.	MPŠV	Standardne operativne procedure za inspekciju	2023/I	2023-2027	32019R1241 [D]	
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Opšti principi						
1.	MPŠV	Zakon o morskome ribarstvu i marikulturi	2022/IV	2023/I	32006L0123 [D] 32019R1241 [D] 32013R1380 [D] 32009R1224 [D]	EU-99 [P]

					32011R0404 [D] 32006R1967 [D] 32008R1005 [D] 32017R1130 [D] 32018D1283 [D] 32019R0909 [D] 32019R0982 [D] 32011R1343 [D] 32020R0004 [D] 32020R0038 [D] 32020R0423 [D] 32020R0967 [D] 32020R0030 [D]	
2.	MPŠV	Pravilnik o elektronskom dnevniku ulova	2023/II	2023/III	32011R0404 [D] 32009R1224 [D]	
3.	MPŠV	Pravilnik o načinu i mjestu obilježavanja ribolovnog alata i opreme	2023/II	2023/III	32009R1224 [D] 32006R1967 [D]	
4.	MPŠV	Pravilnik o kontroli i potvrđivanju snage motora	2023/II	2023/III	32009R1224 [D]	
5.	MPŠV	Pravilnik o tehničkim uslovima i mjestu prve prodaje, uslovima i načinu prodaje na mjestu prve prodaje	2023/II	2023/III	32011R0404 [D] 32009R1224 [D] 32006R1967 [D]	
6.	MPŠV	Pravilnik o tehničkim uslovima i mjestu za iskrcaj i prekrcaj	2023/II	2023/III	32011R0404 [D] 32009R1224 [D] 32008R1005 [D]	
7.	MPŠV	Pravilnik o načinu vođenja Registra trgovaca ribom na veliko, obrascu i sadržini zahtjeva, lista trgovaca ribom na veliko	2023/II	2023/III	32011R0404 [D] 32009R1224 [D] 32006R1967 [D]	
8.	MPŠV	Pravilnik o osnovnim konstruktivno-tehničkim karakteristikama, načinu upotrebe, vremenu, namjeni, količini i vrsti ribolovnih alata i opreme koja se smije upotrebljavati u velikom i malom privrednom ribolovu	2023/II	2023/III	32011R0404 [D] 32009R1224 [D] 32010R0640 [D] 32007R0520 [D] 32003R1984 [D] 32007R1100 [D] 32019R1241 [D] 32006R1967 [D] 31984R3440 [D]	
B) Organizacija tržišta u ribarstvu i akvakulturi						
9.	MPŠV	Zakon o uređenju tržišta proizvoda ribarstva i akvakulture	2021/II	2021/III	32013R1379 (D) 32013R1419 (D) 32013R1418 (D) 31996R2406 (D)	

					32014R1388 [D] 32007R0498 [D] 32018R0390 [D]	
10.	MPŠV	Zakon o strukturnim mjerama državnoj pomoći u ribarstvu i akvakulturi	2021/II	2021/III	32014R0508 [D] 32014R0717 [D]	
11.	MPŠV	Pravilnik o priznavanju organizacija proizvođača u sektoru ribarstva	2022/IV	2023/I	32013R1419 [D] 32013R1420 [D]	
12.	MPŠV	Pravilnik o tržišnim nazivima proizvoda ribarstva	2022/IV	2023/I	32013R1418 [D] 32013R1420 [D]	
13.	MPŠV	Pravilnik o označavanju proizvoda ribarstva	2022/IV	2023/I	32013R1418 [D] 32013R1420 [D]	
14.	MPŠV	Pravilnik o tržišnim standardima određenih proizvoda ribarstva i akvakulture	2022/IV	2023/I	31996R2406 [D]	

14. Saobraćajna politika

UVOD

Saobraćajna politika ima za cilj poboljšanje funkcionisanja unutrašnjeg tržišta Evropske unije obezbjeđivanjem sigurnosti, djelotvornosti, dostupnosti i kvaliteta saobraćajnih usluga, zaštite interesa korisnika tih usluga i zaštite životne sredine.

Poglavlje Saobraćajna politika obuhvata:

- drumski saobraćaj,
- željeznički saobraćaj,
- satelitsku navigaciju,
- putnu infrastrukturu,
- kombinovani saobraćaj,
- vazdušni saobraćaj,
- pomorski saobraćaj i
- saobraćaj unutrašnjim plovnim putevima.

Izazovi s kojima se Crna Gora suočava u ovoj oblasti jeste pitanje unutrašnjih plovnih puteva i prenošenje pravne tekovine koja se odnosi na tehničke uslove za čamce i izdavanje sertifikata kapetanima u unutrašnjoj plovidbi. S tim u vezi je potrebno, u skladu s Direktivom 2006/87/EZ, klasifikovati unutrašnje plovne puteve u nekoj od 4 zone voda koje su njom definisane. Potrebno je takođe obezbijediti potpunu nezavisnost regulatornog tijela u željezničkom saobraćaju, u skladu sa propisima EU, iako je za sada postignut stepen nezavisnosti u odnosu na Ministarstvo kapitalnih investicija. Takođe, neophodno je raditi na jačanju administrativnih kapaciteta regulatornog organa i organa nadležnog za bezbjednost u željezničkom saobraćaju, kako bi isti zaista mogli da obavljaju svoju funkciju u punom kapacitetu, u cilju potpunog implementiranja propisa koji su usaglašeni sa propisima EU i u cilju podizanja nivoa bezbjednosti željezničkog saobraćaja i kvaliteta usluga prevoza u željezničkom saobraćaju. Osim navedenog, veliki izazov predstavlja jačanje kapaciteta tijela za istraživanje nezgoda u željezničkom saobraćaju, koje je formirano 2014, kako u administrativnom smislu, tako i u smislu tehničke opremljenosti.

Instutucije nadležne za rad u ovom poglavlju su: Ministarstvo kapitalnih investicija, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Uprava pomorske sigurnosti i upravljanja lukama, Uprava policije, Uprava za saobraćaj, Uprava za željeznice, Lučka kapetanija Kotor, Lučka kapetanija Bar, AD ŽICG, AD Željeznički prevoz, AD Održavanje željezničkih vozni sredstava, Agencija za civilno vazduhoplovstvo, AD Aerodromi Crne Gore, AD Aerodrom Podgorica, AD Luka Bar.

Poglavlje je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji u Briselu 21. decembra 2015.

1. PLANOWI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravnatekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Drumski saobraćaj						
1.	MKI	Akcioni plan Strategije razvoja saobraćaja, 2021-2022. godine sa Izveštajem o realizaciji Akcionog plana Strategije razvoja saobraćaja 2019 -2020	2021/II	2021-2022		
B) Željeznički saobraćaj						
2.	MKI	Nacionalni program željezničke infrastrukture 2021-2023. godine	2021/II	2021-2023		
C) Putna infrastruktura						
3.	MKI	Izveštaj o realizaciji plana redovnog i investicionog održavanja, rekonstrukcije i izgradnje državnih puteva za 2020. godinu sa Prijedlogom plana redovnog i investicionog održavanja, rekonstrukcije i izgradnje državnih puteva, za 2021. godinu	2021/II	2021		
4.	MKI	Plan redovnog i investicionog održavanja, rekonstrukcije i izgradnje državnih puteva, za 2022. godinu, s Izveštajem o realizaciji Plana za 2021. godinu	2022/I	2022		
5.	MKI	Plan redovnog i investicionog održavanja, rekonstrukcije i izgradnje državnih puteva, za 2023. godinu, s Izveštajem o realizaciji Plana za 2022. godinu	2023/I	2023		
6.	MKI	Srednjoročni program izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite državnih puteva 2022-2025.	2021/IV	2022-2025		
7.	MKI	Nacionalni program za razvoj i uvođenje ITS u drumski saobraćaj	2021/IV	2021-2025	32010L0040 [P]	
D) Vazdušni saobraćaj						
8.	MKI	Izmjene i dopune Nacionalnog programa za olakšice u vazdušnom saobraćaju	2021/III			
9.	MKI	Izmjene i dopune Nacionalnog programa bezbjednosti civilnog vazduhoplovstva	2021/II		32019R1583 [P] 32020R0111 [P]	
E) Pomorski saobraćaj						
10.	MKI	Nacionalni plan o bezbjednosnoj zaštiti brodova i luka	2023/III	2023/IV	32004R0725 [D] 32005L0065 [D]	
2.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravnatekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Drumski saobraćaj						
1.	MKI	Pravilnik o tehničkim i izvođačkim zahtjevima za tahografe, tahografske listiće i memorijske kartice	2022/III	2022/III	32014R0165 [P] 32014R1161 [P]	

					32016R0130 [P] 32016R0799 [P]	
2.	MKI	Pravilnik o uslovima u pogledu prostora, opreme i alata radionice za tahografe	2022/III	2022/III	32017R0548 [P]	
3.	MKI	Zakon o dopunama Zakona o ugovorima o prevozu u drumskom saobraćaju	2021/III	2021/III	32011R0181 [D]	
4.	MUP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija	2021/IV	2022/I	31995L0050 [D] 32004L0112 [D]	
5.	MPNKS	Pravilnik o minimalnim uslovima koje mora da ispunjava vozilo za obuku kandidata za vozača	2021/II	2021/II	32006L0126 [P]	
B) Željeznički saobraćaj						
6.	MKI	Zakon o bezbjednosti i interoperabilnosti u željezničkom saobraćaju	2022/IV	2023/II	32016L0797 [D] 32016L0798 [D] 32007L0059 [D] 32016R0424 [D] 32009L0149 [D] 32008L0057 [D] 32018R0762 [D]	
7.	MKI	Saobraćajni pravilnik	2021/IV	2021/I	32004L0049 [P]	
8.	MKI	Pravilnik o poslovima i nivou obrazovanja željezničkih radnika	2021/IV	2022/II	32004L0049 [P]	
9.	MKI	Pravilnik o programu stručnog osposobljavanja željezničkih radnika i uslovima i načinu obavljanja stručnog ispita	2021/IV	2022/I	32004L0049 [P]	
10.	MKI	Pravilnik o uslovima koje moraju ispunjavati organizatori obuke za mašinovođe	2021/IV	2022/I	32004L0049 [P]	
11.	MKI	Pravilnik o načinu vođenja i sadržaju registra licenci za mašinovođe	2021/IV	2022/I	32004L0049 [P]	
12.	MKI	Zakon o željeznici	2021/IV	2022/I	32012L0034 [D] 32007R1370 [P] 32007R1371 [P] 32010R0913 [D]	
C) Putna infrastruktura						
13.	MKI	Pravilnik o minimalnim bezbjednosnim zahtjevima za tunele na Trans-evropskoj putnoj mreži duže od 500m	2021/III	2021/III	32004L0054 [P]	
14.	MKI	Pravilnik o načinu sprovođenja ocjene uticaja puta na bezbjednost saobraćaja, revizije projekta puta sa aspekta bezbjedonosnih karakteristika puta i provjere bezbjednosti puta	2021/IV	2021/IV	32008L0096 [P]	
15.	MKI	Pravilnik o rangiranju puteva prema bezbjednosti saobraćaja	2021/IV	2021/IV	32008L0096 [P]	
16.	MKI	Odluka o utvrđivanju visine godišnje naknade za korišćenje puteva pri registraciji drumskih motornih vozila, traktora i priključnih vozila	2021/IV	2021/IV	31999L0062 [P]	
17.	MKI	Pravilnik o posebnim uslovima i tehničkim zahtjevima za elektronsku naplatu putarine i elementima interoperabilnosti	2021/IV	2021/IV	32004L0052 [P] 32009D0750 [P]	

18.	MKI	Pravilnik o određivanju putarine, odnosno infrastrukturne naknade I eksternih troškova, korisničke naknade i sadržaj izvještaja	2021/III	2021/III	31999L0062 [P] 32006L0038 [P] 32011L0076 [P]	
D) Vazdušni saobraćaj						
19.	MKI	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ratifikaciji Multilateralnog Sporazuma između Evropske zajednice i njenih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih Nacija na Kosovu o uspostavljanju Zajedničkog evropskog vazduhoplovnog područja („ECAA Sporazum“)	2021/II	2021/II	22019D1343 [P]	
20.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova i vazduhoplovnih proizvoda, djelova i uređaja i o odobravanju organizacija i osoblja koji obavljaju ove poslove	2021/II	2021/II	32020R0270 [P]	
21.	ACV	Pravilnik o zajedničkim pravilima Evropske unije u oblasti civilnog vazduhoplovstva i nadležnostima Agencije Evropske unije za sigurnost vazduhoplovstva	2021/IV	2021/IV	32018R1139 [P]	
22.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o posadi vazduhoplova	2021/II	2021/II	32019R1747 [P]	
23.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o posadi vazduhoplova	2021/IV	2021/IV	32020R0359 [P] 32020R0723 [P]	
24.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o posadi vazduhoplova	2022/I	2022/I	32020R2193 [P]	
25.	ACV	Pravilnik o uslovima za upotrebu sistema bespilotnih vazduhoplova i vazduhoplovnih modela	2021/IV	2021/IV	32019R0947 [P] 32020R0639 [P]	
26.	ACV	Pravilnik o detaljnim pravilima za implementaciju mrežnih funkcija u upravljanju vazdušnim saobraćajem	2021/II	2021/II	32019R0123 [P] 32019D0709 [P]	
27.	ACV	Pravilnik o izvođenju operacija jedrilicama	2021/II	2021/II	32018R1976 [P] 32020R0358 [P]	
28.	MKI	Pravilnik o tehničkim zahtjevima za sistem bespilotnog vazduhoplova	2021/IV	2021/IV	32019R0945 [P] 32020R1058 [P]	
29.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o kontinuiranoj plovidbenosti vazduhoplova i vazduhoplovnih proizvoda, djelova i uređaja i o odobravanju organizacija i osoblja koji obavljaju ove poslove	2021/IV	2021/IV	32020R1159 [P]	
30.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o dodatnim specifikacijama plovidbenosti za određenu vrstu operacija	2021/IV	2021/IV	32020R1159 [P]	
31.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o dodatnim specifikacijama plovidbenosti za određenu vrstu operacija	2022/IV	2022/IV	32021R0097 [P]	
32.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o tehničkim zahtjevima i procedurama za obavljanje vazdušnih operacija	2022/I	2022/I	32020R2036 [P]	

33.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu i pravilima vršenja letačkih operacija balonom	2022/III	2022/III	32020R0357 [P]	
34.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o zahtjevima i administrativnim procedurama koje se odnose na aerodrome	2022/II	2022/II	32020R2148 [P]	
35.	ACV	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o zajedničkim zahtjevima za pružaoce usluga upravljanja vazdušnim saobraćajem i usluga u vazdušnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija upravljanja vazdušnim saobraćajem i nadzoru nad njima	2022/II	2022/II	32020R0469 [P]	
E) Pomorski saobraćaj						
36.	MKI	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe	2022/IV	2023/I	31999L0063 [D] 31996L0098 [D] 31998L0041 [D] 32002L0059 [D] 32009L0017 [D] 32009L0015 [D] 32009L0021 [D] 32009L0016 [D] 32012L0035 [D] 32009L0018 [D] 32009L0013 [D] 32009L0020 [D] 31996L0040 [D] 32010L0065 [D] 32011R1286 [D] 31999L0095 [D] 32008L0106 [D] 32014L0111 [D] 32014R1355 [D] 31992L0029 [D] 32014L0111 [D] 32014R1355 [D]	
37.	MKI	Pravilnik o bližem načinu i uslovima utovara i istovara suvih rasutih terete na brodu	2023/III	2023/III	32001L0096 [P]	
38.	MKI	Zakon o izmjenama i dopunama zakona o lukama	2021/IV	2022/I	32001L0096 [D] 32019L0883 [D] 31999L0095 [D] 32002L0059 [D]	

39.	MKI	Zakon o zaštiti mora od zagađivanja sa pomorskih objekata	2021/IV	2022/I	32014R1143 [D] 32019L0883 [D] 32005L0035 [D] 32009L0123 [D] 32014L0090 [D] 32013R1257 [D] 32003R0782 [D] 32012R0530 [D] 32009L0020 [D] 32002L0084 [D]	
F) Unutrašnja plovidba						
40.	MKI	Zakon o unutrašnjoj plovidbi	2021/IV	2022/I	32017L2397 [D] 32016L1629 [D] 32009L0100 [P] 32013L0053 [D]	

15. Energetika

UVOD

Energetika je jedna od najznačajnijih oblasti djelovanja Evropske unije. Upravljanje energetske sektorom predstavlja posebno važnu oblast djelovanja institucija Evropske unije. Oblast energetike je podijeljena na sljedeće podoblasti: električna energija, gas, ugljovodonici, obnovljivi izvori energije, energetska efikasnost i nuklearna sigurnost i zaštita od zračenja.

Od kompanija koje su uključene u sektor energetike, Elektroprivreda Crne Gore je preduzeće koje obavlja djelatnosti proizvodnje električne energije i snabdijevanja električnom energijom. Crnogorski elektroprenosni sistem je operator prenosnog sistema električne energije, Crnogorski elektrodistributivni sistem je operator distributivnog sistema električne energije, a Crnogorski operator tržišta električne energije je operator tržišta. U cilju daljeg razvoja tržišta električne energije, osnovana je crnogorska berza električne energije pod nazivom Berza električne energije DOO Podgorica. Velika kompanija koja posluje u oblasti rudarstva je Rudnik uglja AD Pljevlja. U sektoru nafte i gasa, gdje naftne derivate i tečni naftni gas (TNG) Crna Gora u potpunosti uvozi, glavni energetske subjekti su: Jugopetrol AD Podgorica - akcionarsko društvo za istraživanje, eksploataciju i promet nafte i naftnih derivata. Nakon privatizacije izvršene 2002, grčka kompanija Hellenic Petroleum International AG je postala vlasnik 54,5% akcija Društva. Montenegro Bonus d.o.o. Cetinje – državna kompanija koja se bavi prometom naftnih derivata na veliko, trgovinom i snabdijevanjem električnom energijom i Petrol CG MNE, INA Crna Gora i veliki broj drugih kompanija koje su licencirane za djelatnost trgovine na malo naftnim derivatima (42).

Nivo usklađenosti Crne Gore s pravnom tekovinom Evropske unije u ovoj oblasti potpomognut je članstvom Crne Gore i aktivnim učešćem u Energetskoj zajednici, koja nastoji da proširi unutrašnje energetske tržište Evropske unije na susjedne zemlje.

Analitički pregled je pokazao da je crnogorsko zakonodavstvo u velikoj mjeri usklađeno s pravnom tekovinom Evropske unije u ovoj oblasti. Međutim, tokom pregovora, posebna pažnja biće posvećena Direktivi 2009/119/EZ, koja nameće obavezu državama članicama da održavaju minimalne zalihe sirove nafte i/ili naftnih derivata.

Institucije nadležne za rad u ovom poglavlju su: Ministarstvo kapitalnih investicija, Uprava za inspekcijske poslove i Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, dok se pitanjem radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti i zaštite od jonizujućeg zračenja bave Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Agencija za zaštitu životne sredine i Uprava za inspekcijske poslove.

Pregovaračko poglavlje otvoreno je 21. decembra 2015. na Međuvladinoj konferenciji u Briselu.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Električna energija						
1.	MKI	Nacionalni energetske i klimatski plan	2022/II	2022-2030	32018R1999 [D]	
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Električna energija						
1.	MKI	Zakon o nadzoru veleprodajnog tržišta električne energije i gasa	2021/II	2021/III	32011R1227 [D]	
2.	MKI	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energetici	2022/IV	2022/IV	32015L1513 [P] 32014L0094 [D] 32019L0944 [D] 32019R0941 [D] 32019L0692 [D] 32019R0826 [D] 32019R1745 [D]	
3.	MKI	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa	2022/II	2022/III	32019R0943 [D]	
4.	MKI	Uredba o smjernicama za dodjelu prekograničnih prenosnih kapaciteta električne energije i upravljanje zagušenjima	2021/II	2021/II	32015R1222 [D]	
5.	MKI	Uredba o smjernicama za dugoročnu dodjelu prekograničnih prenosnih kapaciteta električne energije	2022/II	2022/II	32016R1719 [P]	
B) Ugljovodonici						
6.	MKI	Zakon o snabdijevanju naftnim derivatima u slučaju poremećaja u snabdijevanju	2021/III	2022/I	32009L0119 [D]	
7.	MKI	Pravilnik o metodologiji obračunavanja prosječnog dnevnog neto uvoza i prosječne dnevne potrošnje naftnih derivata i količine formiranih strateških rezervi naftnih derivata	2022/II	2022/II	32009L0119 [P]	
8.	MKI	Pravilnik o metodologiji prikupljanja i obrade podataka o uvozu, izvozu, potrošnji i rezervama naftnih derivata	2022/II	2022/II	32009L0119 [P]	
9.	MKI	Uredba o uslovima skladištenja, tehničko-tehnološkim uslovima lokacije skladišnih kapaciteta, zahtjevima kvaliteta strateških rezervi, rokovima, načinu i uslovima kontrole kvaliteta i količina uskladištenih strateških rezervi i zahtjevima za akreditovano lice za kontrolu kvaliteta	2022/II	2022/II	32009L0119 [P]	
10.	MKI	Zakon o mjerama sigurnosti prilikom istraživanja i proizvodnje ugljovodonika u podmorju	2021/IV	2022/II	32013L0030 [P]	
11.	MKI	Pravilnik o bližem sadržaju planova i dokumentacije za potrebe sigurnosti operacija sa ugljovodonicima	2022/IV	2022/IV	32013L0030 [P]	

C) Gas						
12.	MKI	Uredba o utvrđivanju mrežnih pravila interoperabilnosti i razmjene podataka u prenosnim sistemima gasa	2023/IV	2023/IV	32015R0703 [P]	
13.	MKI	Uredba o smjernicama za dodjelu prekograničnih prenosnih kapaciteta gasa i upravljanje zagušenjima	2023/IV	2023/IV	32009R0715 [P]	
D) Obnovljivi izvori energije						
14.	MKI	Uredba o kriterijumima za određivanje sirovina s visokim rizikom od indirektnih promjena upotrebe zemljišta za koje je zabilježeno znatno širenje proizvodnog područja na zemljišta s velikim zalihama ugljenika i kriterijumima za sertifikovanje biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase sa niskim rizikom od indirektnih promjena upotrebe zemljišta	2023/IV	2023/IV	32019R0807 [P]	
E) Energetska efikasnost						
15.	MKI	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije	2021/III	2021/III	32018L0844 [P] 32018L2002 [P] 32017R1369 [P]	
16.	MKI	Pravilnik o zahtjevima za eko dizajn profesionalnih rashladnih ormara, zamrzivača, kondenzacionih uređaja i procesnih rashladnih uređaja	2021/III	2021/III	32009L0125 [P] 32015R1095 [P]	
17.	MKI	Pravilnik o zahtjevima za eko dizajn uređaja za zagrijavanje vazduha, uređaja za hlađenje, visokotemperaturnih procesnih rashladnih uređaja i ventilatorskih konvektora	2021/III	2021/III	32009L0125 [P] 32016R2281 [P]	
18.	MKI	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o obaveznom označavanju energetske efikasnosti proizvoda koji utiču na potrošnju energije	2021/IV	2021/IV	32017R1369 [P]	
19.	MKI	Pravilnik o zahtjevima eko dizajna servera i proizvoda za skladištenje podataka	2021/IV	2021/IV	32009L0125 [P] 32019R0424 [P]	
20.	MKI	Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti električnih sijalica	2022/I	2022/I	32019R2015 [P]	
21.	MKI	Pravilnik o tehničkim zahtjevima eko dizajna za sijalice	2022/I	2022/I	32019R2020 [P]	
22.	MKI	Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti uređaja za lokalno zagrijavanje prostora	2022/II	2022/II	32015R1186 [P]	
23.	MKI	Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti kotlova na kruta goriva i kompleta koji uključuju dodatne grijače, regulatore temperature i solarne uređaje	2022/II	2022/II	32015R1187 [P]	
24.	MKI	Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti mašina za pranje veša i mašina za sušenje veša	2022/III	2022/III	32019R2014 [P]	
25.	MKI	Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti rashladnih uređaja	2022/III	2022/III	32019R2016 [P]	
26.	MKI	Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti mašina za pranje posuđa	2022/III	2022/III	32019R2017 [P]	
27.	MKI	Pravilnik o tehničkim zahtjevima eko dizajna za mašine za pranje veša i mašine za sušenje veša	2022/III	2022/III	32019R2023 [P]	
28.	MKI	Pravilnik o tehničkim zahtjevima eko dizajna za rashladne uređaje	2022/III	2022/III	32019R2019 [P]	
29.	MKI	Pravilnik o tehničkim zahtjevima eko dizajna za mašine za pranje posuđa	2022/III	2022/III	32019R2022 [P]	
30.	MKI	Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti pneumatika vozila i drugih parametara	2022/IV	2022/IV	32020R0740 [P]	

31.	MKI	Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti elektronskih displeja	2023/II	2023/II	32019R2013 [P]	
32.	MKI	Pravilnik o tehničkim zahtjevima eko dizajna za elektronske displeje	2023/II	2023/II	32019R2021 [P]	
33.	MKI	Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti rashladnih uređaja sa funkcijom direktne prodaje	2023/II	2023/II	32019R2018 [P]	
34.	MKI	Pravilnik o tehničkim zahtjevima eko dizajna za rashladne uređaje sa funkcijom direktne prodaje	2023/II	2023/II	32019R2024 [P]	
35.	MKI	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o tehničkim zahtjevima eko dizajna za električne transformatore	2023/II	2023/II	32019R1783 [P]	
36.	MKI	Pravilnik o tehničkim zahtjevima eko dizajna električnih motora	2023/II	2023/II	32019R1781 [P]	
37.	MKI	Pravilnik o tehničkim zahtjevima eko dizajna za spoljne uređaje za električno napajanje	2023/IV	2023/IV	32019R1782 [P]	
38.	MKI	Pravilnik o tehničkim zahtjevima eko dizajna za opremu za zavarivanje	2023/IV	2023/IV	32019R1784 [P]	
G) Nuklearna sigurnost i zaštita od zračenja						
39.	MEPPU	Zakon o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti	2022/IV	2024/IV	32013L0059 [D] 32013L0051 [D] 32011L0070 [D] 32009L0071 [D] 32014L0087 [D] 32006L0117 [D] 32005R0302 [D] 32008D0312 [D] 31989L0391 [D] 31992L0058 [D] 31989L0654 [D] 31989L0656 [D] 32009L0104 [D]	

16. Porezi

UVOD

Svaka država članica EU odgovorna je za upravljanje vlastitom poreskom politikom, koja je temeljno obilježje nacionalnog suvereniteta. U oblasti poreza i dalje se primjenjuje konsenzualno odlučivanje među državama članicama. Ipak, postoje neka zajednička pravila koja, u duhu nenarušavanja tržišne utakmice, propisuju minimalne poreske stope. Razlike u poreskim sistemima država članica, kao i u nacionalnim poreskim politikama koje one vode, izazivaju diskriminaciju u pogledu investicija između država članica, pa je određena poreska harmonizacija postala neophodan uslov funkcionisanja jedinstvenog tržišta EU.

Poreska politika Crne Gore zasniva se na: sveobuhvatnosti poreskih obveznika (fizičkih i pravnih lica), niskim i konkurentnim poreskim stopama i veoma selektivnim poreskim olakšicama. Poreski sistem Crne Gore sastoji se od više vrsta poreza i drugih fiskaliteta.

Direktne poreze, koji terete privrednu sposobnost obveznika neposredno pogađajući njihovu imovinu ili prihode, čine: porez na dobit pravnih lica; porez na dohodak fizičkih lica; porez na nepokretnost; porez na upotrebu putničkih motornih vozila, plovni objekata, vazduhoplova i letilica; porez na premije osiguranja; doprinosi; takse; koncesije i naknade.

Indirektni porezi, koji se naplaćuju u vezi s radnjama proizvodnje, potrošnje ili razmjene dobara, dijele se na: porez na dodatu vrijednost; akcize; carine; porez na promet nepokretnosti; porez na promet upotrebljivanih motornih vozila, plovni objekata, vazduhoplova i letilica.

U strukturi poreskih prihoda dominiraju indirektni porezi i to porez na dodatu vrijednost i akcize, a slijede porez na dohodak fizičkih lica i porez na dobit.

Državni prihodi koji u potpunosti pripadaju državi su: porez na dodatu vrijednost, akcize i porez na dobit.

Zajednički prihod koji pripada budžetu države (77%) i budžetima opština (23%) su porez na dohodak fizičkih lica i koncesije.

Ministarstvo finansija i socijalnog staranja nadležno je za vođenje poreske politike, a u okviru Ministarstva je zadužen Direktor za poreski i carinski sistem, odnosno Direkcija za poreski sistem i poresku politiku. Za implementaciju poreske politike zadužena je Uprava prihoda, koja je u sastavu Ministarstva finansija i socijalnog staranja. Za implementaciju carinske politike zadužena je Uprava carina.

Poglavlje je otvoreno 30. marta 2015.

1. PLANOWI I POTREBE						
1.1. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Direktno oporezivanje						
1.	MFSS	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica	2021/IV	Danom pristupanja u dijelu odredbi kojima se vrši usklađivanje sa navedenim direktivama	32003L0049 [P] 32011L0096 [P] 32015L0121 [P] 32014L0086 [P]	
2.	MFSS	Pravilnik o načinu izdavanja i blizem sadržaju potvrde koju izdaje poreski organ primaocu kamata i autorskih naknada	2022/IV	Danom pristupanja	32003L0049 [P]	
3.	MFSS	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica	2023/III	Danom pristupanja	32009L0133 [P]	
B) Indirektno oporezivanje						
4.	MFSS	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama	2022/IV	2023/I	32003L0096 [D] 32008L0118 [D] 32020L0262 [D]	
5.	MFSS	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama	2023/IV	Danom pristupanja	32020L1151 [D] 32019R2222 [D] 32020D0263 [D]	
6.	MFSS	Zakon o izmjenama i dopunama zakona o porezu na dodatu vrijednost	2022/III	2022/IV	32006L0112 [D]	
7.	MFSS	Zakon o izmjenama i dopunama zakona o porezu na dodatu vrijednost	2023/III	2023/IV	32006L0116 [D]	
C) Administrativna saradnja i uzajamna pomoć						
8.	MFSS	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poreskoj administraciji	2021/III	2021/IV	32011L0016 [P] 32014L0107 [P] 32016L0881 [P] 32016L2258 [P]	
9.	MFSS	Pravilnik o bližem načinu izvještavanja o računima rezidenata država članica EU, drugih država ili teritorija država	2021/IV	2023/IV	32014L0107 [P]	
10.	MFSS	Pravilnik o načinu razmjene informacija sa nadležnim organima država članica Evropske unije, drugih država odnosno teritorija država	2021/IV	2023/IV	32011L0016 [P]	

11.	MFSS	Pravilnik o blizem načinu izvještavanja o poslovanju povezanih pravnih lica (Izvještaj država po država)	2022/I	2023/IV	32016L0881 [P]	
12.	MFSS	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poreskoj administraciji	2023/III	2023/IV	32010L0024 [P]	
13.	MFSS	Zakon o potvrđivanju Multilateralnog Sporazuma nadležnih organa o automatskoj razmjeni informacija o finansijskim računima	2021/IV	2023/IV	32014L0107 [P]	

17. Ekonomska i monetarna unija

UVOD

Pravna tekovina EU u oblasti ekonomske i monetarne unije odnosi se na posebna pravila kojima se zahtijeva nezavisnost centralnih banaka u državama članicama, zabranjuje se finansiranje javnog sektora od strane centralne banke, kao i privilegovan pristup javnog sektora finansijskim institucijama i poštovanje pravila u oblasti fiskalne politike i nadzora. Ovu tekovinu čine Ugovor o funkcionisanju EU, Protokol br. 4 o Statutu Evropskog sistema centralnih banaka i Evropske centralne banke, kao i određeni broj uredbi i odluka. Pored toga, potrebno je pridržavati se odredbi Pakta o stabilnosti i rastu, kao i pravila koja se odnose na fiskalni nadzor.

Poglavlje Ekonomska i monetarna unija podijeljeno je na dva potpoglavlja:

1. Monetarna politika obuhvata pravnu tekovinu u oblasti nezavisnosti centralne banke, zabrane finansiranja javnog sektora od strane centralne banke, zabrane privilegovanog pristupa javnog sektora finansijskim institucijama i standarda korišćenja eura;
2. Ekonomska politika obuhvata zakonodavni okvir u oblasti fiskalne politike i nadzora.

Crnogorski pravni okvir u oblasti monetarne politike je u visokom stepenu usklađen s principima i regulativom EU, koje se odnose na nezavisnost centralne banke, zabranu finansiranja javnog sektora od strane centralne banke, zabranu privilegovanog pristupa javnog sektora finansijskim institucijama i standarde korišćenja eura, dok je pravni okvir u oblasti fiskalne politike i nadzora većim dijelom usklađen s relevantnom direktivom EU.

Za sprovođenje pravne tekovine iz ovog poglavlja nadležne su sljedeće institucije: Centralna banka Crne Gore za monetarnu politiku, oblast nezavisnosti centralne banke, finansiranja javnog sektora od strane centralne banke, privilegovanog pristupa javnog sektora finansijskim institucijama (jednim dijelom i u nadležnosti Agencije za nadzor osiguranja i Komisije za tržište kapitala) i oblast standardi korišćenja eura; Ministarstvo finansija i socijalnog staranja za ekonomsku politiku, odnosno oblast fiskalne politike i nadzora.

Poglavlje je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji 25. juna 2018.

1. PLANOWI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Politike						
1.	MFSS	Smjernice makroekonomske i fiskalne politike za period 2021 - 2024. godine	2021/II	2021-2024	32011L0085 [D]	
2.	MFSS	Smjernice makroekonomske i fiskalne politike za period 2022 – 2025. godine	2022/II	2022-2025	32011L0085 [D]	
3.	MFSS	Smjernice makroekonomske i fiskalne politike za period 2023 – 2026. godine	2023/II	2023-2026	32011L0085 [D]	
4.	MFSS	Strategija upravljanja javnim dugom 2021-2024.	2021/III	2021-2024	32011L0085 [D]	
5.	MFSS	Fiskalna strategija Crne Gore za period 2021-2024. godine	2021/II	2021-2024	32011L0085 [D]	
B) Programi						
6.	MFSS	Program ekonomskih reformi za Crnu Goru za period 2021 - 2023. godine	2021/II	2021-2023	32011L0085 [D]	
7.	MFSS	Program ekonomskih reformi za Crnu Goru za period 2022 - 2024. godine	2022/I	2022-2024	32011L0085 [D]	
8.	MFSS	Program ekonomskih reformi za Crnu Goru za period 2023-2025. godine	2023/I	2023-2025	32011L0085 [D]	
9.	MFSS	Program reforme upravljanja javnim finansijama 2022-2026. godine	2021/IV	2022-2026	32011L0085 [D]	
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Monetarna politika						
1.	CBCG	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Centralnoj banci Crne Gore	2022/IV	2023/II	12012E130 [P] 12012E/PRO/04 [P]	
B) Ekonomska politika						
2.	MFSS	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti	2021/II	2021/II	32011L0085 [D]	
3.	MFSS	Zakon o osiguranju	2022/IV	Danom pristupanja	31993R3604 [P] 32009L0138 [D] 32012L0023 [D] 32013L0058 [D]	

18. Statistika

UVOD

Statistički zavod Evropske unije (Eurostat) prikuplja i obrađuje uporedive statističke informacije iz država članica EU, koje se upotrebljavaju kao podloga za pripremu i sprovođenje zajedničkih politika EU. Eurostat ne proizvodi podatke, ali se stara da su podaci koje dostavljaju države članice uporedivi i prikupljeni usklađenim metodologijama. Evropska statistika je značajna za donosiocima odluka na EU nivou, kako bi na osnovu podataka usmjeravali svoju politiku, ali i za javnost i medije da bi mogli da ocijene sprovođenje politika.

Poglavlje Statistika odnosi se na proizvodnju zvanične statistike statističkog sistema Crne Gore po sljedećim oblastima:

- demografija i socijalna statistika,
- makroekonomska statistika,
- kratkoročna statistika i cijene,
- statistika poljoprivrede, životne sredine i registri i
- koordinacija statističkog sistema, u skladu sa međunarodnom metodologijom i principima Kodeksa evropske prakse.

Ovo poglavlje je regulisano pravnom tekovinom Evropske unije, koju čini približno 350 regulativa, direktiva i preporuka.

Glavni koordinator statističkog sistema Crne Gore je Uprava za statistiku Crne Gore, dok značajnu ulogu u procesu usklađivanja s pravnom tekovinom Evropske unije imaju Ministarstvo finansija i socijalnog staranja u oblasti statistike javnog duga i deficita i Centralna banka Crne Gore u oblasti finansijske i monetarne statistike.

Kako bi se obezbijedila pravovremena proizvodnja zvanične statistike neophodno je ojačati administrativne kapacitete Crne Gore, kako Uprave za statistiku (Monstat), tako i Ministarstva finansija i socijalnog staranja u čijoj je nadležnosti proizvodnja statistike državnih finansija.

Poglavlje je otvoreno 16. decembra 2014.

1. PLANOWI I POTREBE						
1.1. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošnje	Primjena	Pravna tekovina	
					Colex No	Ostalo
A) Demografska i socijalna statistika						
1.	MFSS	Zakon o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova u 2021. godini	2021/IV	2021/IV	32008R0763 [P]	
B) Statistika poljoprivrede						
2.	MFSS	Zakon o popisu poljoprivrede	2022/II	2022/III	32018R1091 [P]	
C) Opšti principi zvanične statistike						
3.	MFSS	Godišnji Plan zvanične statistike za 2022. godinu	2021/IV	2022/I	32019R0505 [D] 32019R0516 [D] 32019R0803 [D] 32019R0280 [D] 32017R0881 [D] 31995Y1207(01) [D] 32003D1608 [D] 32005R1552 [D] 32006R0198 [D] 32008R0452 [D] 32009R0540 [D] 32010R0822 [D] 32010R0823 [D] 32011R0088 [D] 22008A1119(02) [D] 31998D2179 [D] 32002R2150 [D] 32004R0574 [D] 32005R0782 [D] 32005R1445 [D] 32007L0030 [D] 32009R0221 [D] 32009R1185 [D] 32010R0849 [D] 32016R0172 [D] 31991H0141 [D] 31993D0704 [D] 31994Y1230(02) [D] 31996R2223 [D] 31996S2390 [D] 31998R0448 [D]	

						31998R0577 [D] 32000R1897 [D] 32002R1889 [D] 32002R1991 [D] 32002R2104 [D] 32003L0107 [D] 32003R1059 [D] 32006R0851 [D] 32007R0105 [D] 32007R0833 [D] 32007R1304 [D] 32007R1372 [D] 32007R1392 [D] 32008R0011 [D] 32008R0377 [D] 32008R1166 [D] 32009L0042 [D] 32009R0400 [D] 32009R0543 [D] 32009R1022 [D] 32009R1200 [D] 32010D0216 [D] 32010R0202 [D] 32010R0220 [D] 32010R0715 [D] 32011R0031 [D] 32012R1046 [D] 32015R1391 [D] 32015R1557 [D] 32016R2066 [D] 32004L0008 [D] 32007D0394 [D] 32008L0092 [D] 32008R1099 [D] 32013R0147 [D] 32014R1113 [D] 32015D1773 [D] 32016R1952 [D] 31991R3924 [D] 31994D0168 [D] 31995R2494 [D] 31996R1749 [D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						31996R2214 [D] 31998D0527 [D] 31998D0715 [D] 31998R0448 [D] 31998R1165 [D] 31998R1687 [D] 31998R1688 [D] 31998R2646 [D] 31999R1617 [D] 31999R1749 [D] 31999R2166 [D] 32000R1500 [D] 32000R2516 [D] 32000R2601 [D] 32000R2602 [D] 32001R0586 [D] 32001R0995 [D] 32001R1920 [D] 32001R1921 [D] 32001R2558 [D] 32002D0990 [D] 32002R0113 [D] 32002R1889 [D] 32003R1267 [D] 32003R1287 [D] 32004R0912 [D] 32005H0881 [D] 32005R0116 [D] 32005R0184 [D] 32005R1158 [D] 32005R1161 [D] 32005R1708 [D] 32005R1722 [D] 32006R0317 [D] 32006R0701 [D] 32006R1503 [D] 32007R0294 [D] 32007R0656 [D] 32007R0657 [D] 32007R1165 [D] 32007R1334 [D] 32008R0472 [D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						32008R1178 [D] 32009R0036 [D] 32009R0329 [D] 32009R0330 [D] 32009R0707 [D] 32010D0196 [D] 32010R0163 [D] 32010R0860 [D] 32010R1114 [D] 32012R0461 [D] 32012R0555 [D] 32013R0093 [D] 32013R0119 [D] 32015R2010 [D] 32016R1013 [D] 31993D0704 [D] 32001D0423 [D] 32001R2163 [D] 32003R0006 [D] 32003R0091 [D] 32003R0437 [D] 32003R1192 [D] 32003R1358 [D] 32004R0642 [D] 32005D0366 [D] 32005R0546 [D] 32007R0158 [D] 32007R0332 [D] 32007R0833 [D] 32007R1304 [D] 32008D0861 [D] 32009L0042 [D] 32010D0216 [D] 32010R0202 [D] 32012D0186 [D] 32012R0070 [D] 32016R2032 [D] 32010R0821 [D] 32011R0937 [D] 32012R1083 [D] 32015R2003 [D] 32016R2015 [D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						31998R0577 [D] 31999R0530 [D] 31999R1726 [D] 32000R1897 [D] 32000R1916 [D] 32002R1991 [D] 32002R2104 [D] 32003R0450 [D] 32003R1177 [D] 32003R1216 [D] 32003R1980 [D] 32003R1981 [D] 32003R1982 [D] 32003R1983 [D] 32003R2257 [D] 32004R0028 [D] 32005R1737 [D] 32006R0676 [D] 32006R0698 [D] 32007R0224 [D] 32008R0377 [D] 32009R1022 [D] 32010R0220 [D] 32012R0062 [D] 32013D0097 [D] 32013R0112 [D] 32013R0141 [D] 32014R1153 [D] 32015R0245 [D] 31986R2930 [D] 32004R0026 [D] 32006R1921 [D] 32008R0762 [D] 32009R0216 [D] 32009R0217 [D] 32009R0218 [D] 32010D0076 [D] 32011D0626 [D] 31996L0016 [D] 31997D0080 [D] 31998D0582 [D] 31998R0494 [D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						31999D0799 [D] 32000D2298 [D] 32000R1760 [D] 32000R1825 [D] 32001D0672 [D] 32002D1919 [D] 32002R0178 [D] 32003L0107 [D] 32003R1082 [D] 32004R0021 [D] 32004R0138 [D] 32004R0882 [D] 32004R0911 [D] 32005D0288 [D] 32005R0306 [D] 32006D0717 [D] 32006R0776 [D] 32006R0909 [D] 32006R1505 [D] 32007R0275 [D] 32007R0333 [D] 32007R1396 [D] 32008R0301 [D] 32008R0933 [D] 32008R1029 [D] 32008R1165 [D] 32008R1166 [D] 32009R0543 [D] 32009R0669 [D] 32009R0759 [D] 32009R1200 [D] 32010R0178 [D] 32010R0506 [D] 32010R0605 [D] 32010R0878 [D] 32010R1033 [D] 32010R1034 [D] 32010R1053 [D] 32010R1099 [D] 32011D0142 [D] 32011R1337 [D] 32014R0887 [D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						32015R1391 [D] 32015R1557 [D] 32017R0949 [D] 31987R2658 [D] 32009R0707 [D] 32011R0312 [D] 32011R0313 [D] 32011R0314 [D] 32011R0315 [D] 32011R0316 [D] 32011R0428 [D] 32011R0447 [D] 32016R1013 [D] 32016R1253 [D] 31992R2913 [D] 31993R0696 [D] 31997R0322 [D] 31998R1232 [D] 32001R0045 [D] 32001R1049 [D] 32002R0204 [D] 32002R0831 [D] 32004D0452 [D] 32006R1104 [D] 32007D1578 [D] 32007R1000 [D] 32008D0876 [D] 32008R0451 [D] 32008R0763 [D] 32009D0411 [D] 32009R1201 [D] 32010D0373 [D] 32010R0177 [D] 32010R0197 [D] 32010R0430 [D] 32010R0519 [D] 32011R0428 [D] 32013R0099 [D] 32017R0543 [D] 32017R0712 [D] 32017R0881 [D] 32015R1330 [D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

					32015R1390 [D] 32015R1473 [D] 32015R1517 [D] 32015R1740 [D] 32015R1815 [D] 32015R2420 [D] 32016D1136 [D] 32016D1711 [D] 32016R1969 [D] 32020R0256 [D] 32020R0258 [D] 32020R0405 [D] 32020R0257 [D] 32019R2180 [D] 32019R1700 [D] 32019R2146 [D] 32019R2181 [D] 32019R2241 [D] 32019R2242 [D] 32019R1776 [D] 32019R2240 [D] 32019R0280 [D] 22020D0345 [D] 22020D0344 [D] 32019R0516 [D] 32019R1681 [D] 32019R1933 [D] 32019R2152 [D] 32020R1197 [D]	
4.	MFSS	Godišnji Plan zvanične statistike za 2023. godinu	2022/IV	2023/I	32019R0505 [D] 32019R0516 [D] 32019R0803 [D] 32019R0280 [D] 32017R0881 [D] 31995Y1207(01) [D] 32003D1608 [D] 32005R1552 [D] 32006R0198 [D] 32008R0452 [D] 32009R0540 [D] 32010R0822 [D] 32010R0823 [D]	

						32011R0088 [D] 22008A1119(02) [D] 31998D2179 [D] 32002R2150 [D] 32004R0574 [D] 32005R0782 [D] 32005R1445 [D] 32007L0030 [D] 32009R0221 [D] 32009R1185 [D] 32010R0849 [D] 32016R0172 [D] 31991H0141 [D] 31993D0704 [D] 31994Y1230(02) [D] 31996R2223 [D] 31996S2390 [D] 31998R0448 [D] 31998R0577 [D] 32000R1897 [D] 32002R1889 [D] 32002R1991 [D] 32002R2104 [D] 32003L0107 [D] 32003R1059 [D] 32006R0851 [D] 32007R0105 [D] 32007R0833 [D] 32007R1304 [D] 32007R1372 [D] 32007R1392 [D] 32008R0011 [D] 32008R0377 [D] 32008R1166 [D] 32009L0042 [D] 32009R0400 [D] 32009R0543 [D] 32009R1022 [D] 32009R1200 [D] 32010D0216 [D] 32010R0202 [D] 32010R0220 [D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						32010R0715 [D] 32011R0031 [D] 32012R1046 [D] 32015R1391 [D] 32015R1557 [D] 32016R2066 [D] 32004L0008 [D] 32007D0394 [D] 32008L0092 [D] 32008R1099 [D] 32013R0147 [D] 32014R1113 [D] 32015D1773 [D] 32016R1952 [D] 31991R3924 [D] 31994D0168 [D] 31995R2494 [D] 31996R1749 [D] 31996R2214 [D] 31998D0527 [D] 31998D0715 [D] 31998R0448 [D] 31998R1165 [D] 31998R1687 [D] 31998R1688 [D] 31998R2646 [D] 31999R1617 [D] 31999R1749 [D] 31999R2166 [D] 32000R1500 [D] 32000R2516 [D] 32000R2601 [D] 32000R2602 [D] 32001R0586 [D] 32001R0995 [D] 32001R1920 [D] 32001R1921 [D] 32001R2558 [D] 32002D0990 [D] 32002R0113 [D] 32002R1889 [D] 32003R1267 [D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						32003R1287 [D] 32004R0912 [D] 32005H0881 [D] 32005R0116 [D] 32005R0184 [D] 32005R1158 [D] 32005R1161 [D] 32005R1708 [D] 32005R1722 [D] 32006R0317 [D] 32006R0701 [D] 32006R1503 [D] 32007R0294 [D] 32007R0656 [D] 32007R0657 [D] 32007R1165 [D] 32007R1334 [D] 32008R0472 [D] 32008R1178 [D] 32009R0036 [D] 32009R0329 [D] 32009R0330 [D] 32009R0707 [D] 32010D0196 [D] 32010R0163 [D] 32010R0860 [D] 32010R1114 [D] 32012R0461 [D] 32012R0555 [D] 32013R0093 [D] 32013R0119 [D] 32015R2010 [D] 32016R1013 [D] 31993D0704 [D] 32001D0423 [D] 32001R2163 [D] 32003R0006 [D] 32003R0091 [D] 32003R0437 [D] 32003R1192 [D] 32003R1358 [D] 32004R0642 [D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						32005D0366 [D] 32005R0546 [D] 32007R0158 [D] 32007R0332 [D] 32007R0833 [D] 32007R1304 [D] 32008D0861 [D] 32009L0042 [D] 32010D0216 [D] 32010R0202 [D] 32012D0186 [D] 32012R0070 [D] 32016R2032 [D] 32010R0821 [D] 32011R0937 [D] 32012R1083 [D] 32015R2003 [D] 32016R2015 [D] 31998R0577 [D] 31999R0530 [D] 31999R1726 [D] 32000R1897 [D] 32000R1916 [D] 32002R1991 [D] 32002R2104 [D] 32003R0450 [D] 32003R1177 [D] 32003R1216 [D] 32003R1980 [D] 32003R1981 [D] 32003R1982 [D] 32003R1983 [D] 32003R2257 [D] 32004R0028 [D] 32005R1737 [D] 32006R0676 [D] 32006R0698 [D] 32007R0224 [D] 32008R0377 [D] 32009R1022 [D] 32010R0220 [D] 32012R0062 [D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						32013D0097 [D] 32013R0112 [D] 32013R0141 [D] 32014R1153 [D] 32015R0245 [D] 31986R2930 [D] 32004R0026 [D] 32006R1921 [D] 32008R0762 [D] 32009R0216 [D] 32009R0217 [D] 32009R0218 [D] 32010D0076 [D] 32011D0626 [D] 31996L0016 [D] 31997D0080 [D] 31998D0582 [D] 31998R0494 [D] 31999D0799 [D] 32000D2298 [D] 32000R1760 [D] 32000R1825 [D] 32001D0672 [D] 32002D1919 [D] 32002R0178 [D] 32003L0107 [D] 32003R1082 [D] 32004R0021 [D] 32004R0138 [D] 32004R0882 [D] 32004R0911 [D] 32005D0288 [D] 32005R0306 [D] 32006D0717 [D] 32006R0776 [D] 32006R0909 [D] 32006R1505 [D] 32007R0275 [D] 32007R0333 [D] 32007R1396 [D] 32008R0301 [D] 32008R0933 [D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						32008R1029 [D] 32008R1165 [D] 32008R1166 [D] 32009R0543 [D] 32009R0669 [D] 32009R0759 [D] 32009R1200 [D] 32010R0178 [D] 32010R0506 [D] 32010R0605 [D] 32010R0878 [D] 32010R1033 [D] 32010R1034 [D] 32010R1053 [D] 32010R1099 [D] 32011D0142 [D] 32011R1337 [D] 32014R0887 [D] 32015R1391 [D] 32015R1557 [D] 32017R0949 [D] 31987R2658 [D] 32009R0707 [D] 32011R0312 [D] 32011R0313 [D] 32011R0314 [D] 32011R0315 [D] 32011R0316 [D] 32011R0428 [D] 32011R0447 [D] 32016R1013 [D] 32016R1253 [D] 31992R2913 [D] 31993R0696 [D] 31997R0322 [D] 31998R1232 [D] 32001R0045 [D] 32001R1049 [D] 32002R0204 [D] 32002R0831 [D] 32004D0452 [D] 32006R1104 [D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						32007D1578 [D] 32007R1000 [D] 32008D0876 [D] 32008R0451 [D] 32008R0763 [D] 32009D0411 [D] 32009R1201 [D] 32010D0373 [D] 32010R0177 [D] 32010R0197 [D] 32010R0430 [D] 32010R0519 [D] 32011R0428 [D] 32013R0099 [D] 32017R0543 [D] 32017R0712 [D] 32017R0881 [D] 32015R1330 [D] 32015R1390 [D] 32015R1473 [D] 32015R1517 [D] 32015R1740 [D] 32015R1815 [D] 32015R2420 [D] 32016D1136 [D] 32016D1711 [D] 32016R1969 [D] 32020R0256 [D] 32020R0258 [D] 32020R0405 [D] 32020R0257 [D] 32019R2180 [D] 32019R1700 [D] 32019R2146 [D] 32019R2181 [D] 32019R2241 [D] 32019R2242 [D] 32019R1776 [D] 32019R2240 [D] 32019R0280 [D] 22020D0345 [D] 22020D0344 [D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

					32019R0516 [D] 32019R1681 [D] 32019R1933 [D] 32019R2152 [D] 32020R1197 [D]	
5.	MFSS	Godišnji Plan zvanične statistike za 2024. godinu	2023/IV	2024/I	32019R0505 [D] 32019R0516 [D] 32019R0803 [D] 32019R0280 [D] 32017R0881 [D] 31995Y1207(01) [D] 32003D1608 [D] 32005R1552 [D] 32006R0198 [D] 32008R0452 [D] 32009R0540 [D] 32010R0822 [D] 32010R0823 [D] 32011R0088 [D] 22008A1119(02) [D] 31998D2179 [D] 32002R2150 [D] 32004R0574 [D] 32005R0782 [D] 32005R1445 [D] 32007L0030 [D] 32009R0221 [D] 32009R1185 [D] 32010R0849 [D] 32016R0172 [D] 31991H0141 [D] 31993D0704 [D] 31994Y1230(02)[D] 31996R2223 [D] 31996S2390 [D] 31998R0448 [D] 31998R0577 [D] 32000R1897 [D] 32002R1889 [D] 32002R1991 [D] 32002R2104 [D] 32003L0107 [D]	

						32003R1059 [D] 32006R0851 [D] 32007R0105 [D] 32007R0833 [D] 32007R1304 [D] 32007R1372 [D] 32007R1392 [D] 32008R0011 [D] 32008R0377 [D] 32008R1166 [D] 32009L0042 [D] 32009R0400 [D] 32009R0543 [D] 32009R1022 [D] 32009R1200 [D] 32010D0216 [D] 32010R0202 [D] 32010R0220 [D] 32010R0715 [D] 32011R0031 [D] 32012R1046 [D] 32015R1391 [D] 32015R1557 [D] 32016R2066 [D] 32004L0008 [D] 32007D0394 [D] 32008L0092 [D] 32008R1099 [D] 32013R0147 [D] 32014R1113 [D] 32015D1773 [D] 32016R1952 [D] 31991R3924 [D] 31994D0168 [D] 31995R2494 [D] 31996R1749 [D] 31996R2214 [D] 31998D0527 [D] 31998D0715 [D] 31998R0448 [D] 31998R1165 [D] 31998R1687 [D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						31998R1688 [D] 31998R2646 [D] 31999R1617 [D] 31999R1749 [D] 31999R2166 [D] 32000R1500 [D] 32000R2516 [D] 32000R2601 [D] 32000R2602 [D] 32001R0586 [D] 32001R0995 [D] 32001R1920 [D] 32001R1921 [D] 32001R2558 [D] 32002D0990 [D] 32002R0113 [D] 32002R1889 [D] 32003R1267 [D] 32003R1287 [D] 32004R0912 [D] 32005H0881 [D] 32005R0116 [D] 32005R0184 [D] 32005R1158 [D] 32005R1161 [D] 32005R1708 [D] 32005R1722 [D] 32006R0317 [D] 32006R0701 [D] 32006R1503 [D] 32007R0294 [D] 32007R0656 [D] 32007R0657 [D] 32007R1165 [D] 32007R1334 [D] 32008R0472 [D] 32008R1178 [D] 32009R0036 [D] 32009R0329 [D] 32009R0330 [D] 32009R0707 [D] 32010D0196 [D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						32010R0163 [D] 32010R0860 [D] 32010R1114 [D] 32012R0461 [D] 32012R0555 [D] 32013R0093 [D] 32013R0119 [D] 32015R2010 [D] 32016R1013 [D] 31993D0704 [D] 32001D0423 [D] 32001R2163 [D] 32003R0006 [D] 32003R0091 [D] 32003R0437 [D] 32003R1192 [D] 32003R1358 [D] 32004R0642 [D] 32005D0366 [D] 32005R0546 [D] 32007R0158 [D] 32007R0332 [D] 32007R0833 [D] 32007R1304 [D] 32008D0861 [D] 32009L0042 [D] 32010D0216 [D] 32010R0202 [D] 32012D0186 [D] 32012R0070 [D] 32016R2032 [D] 32010R0821 [D] 32011R0937 [D] 32012R1083 [D] 32015R2003 [D] 32016R2015 [D] 31998R0577 [D] 31999R0530 [D] 31999R1726 [D] 32000R1897 [D] 32000R1916 [D] 32002R1991 [D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						32002R2104 [D] 32003R0450 [D] 32003R1177 [D] 32003R1216 [D] 32003R1980 [D] 32003R1981 [D] 32003R1982 [D] 32003R1983 [D] 32003R2257 [D] 32004R0028 [D] 32005R1737 [D] 32006R0676 [D] 32006R0698 [D] 32007R0224 [D] 32008R0377 [D] 32009R1022 [D] 32010R0220 [D] 32012R0062 [D] 32013D0097 [D] 32013R0112 [D] 32013R0141 [D] 32014R1153 [D] 32015R0245 [D] 31986R2930 [D] 32004R0026 [D] 32006R1921 [D] 32008R0762 [D] 32009R0216 [D] 32009R0217 [D] 32009R0218 [D] 32010D0076 [D] 32011D0626 [D] 31996L0016 [D] 31997D0080 [D] 31998D0582 [D] 31998R0494 [D] 31999D0799 [D] 32000D2298 [D] 32000R1760 [D] 32000R1825 [D] 32001D0672 [D] 32002D1919 [D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						32002R0178 [D] 32003L0107 [D] 32003R1082 [D] 32004R0021 [D] 32004R0138 [D] 32004R0882 [D] 32004R0911 [D] 32005D0288 [D] 32005R0306 [D] 32006D0717 [D] 32006R0776 [D] 32006R0909 [D] 32006R1505 [D] 32007R0275 [D] 32007R0333 [D] 32007R1396 [D] 32008R0301 [D] 32008R0933 [D] 32008R1029 [D] 32008R1165 [D] 32008R1166 [D] 32009R0543 [D] 32009R0669 [D] 32009R0759 [D] 32009R1200 [D] 32010R0178 [D] 32010R0506 [D] 32010R0605 [D] 32010R0878 [D] 32010R1033 [D] 32010R1034 [D] 32010R1053 [D] 32010R1099 [D] 32011D0142 [D] 32011R1337 [D] 32014R0887 [D] 32015R1391 [D] 32015R1557 [D] 32017R0949 [D] 31987R2658 [D] 32009R0707 [D] 32011R0312 [D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						32011R0313 [D] 32011R0314 [D] 32011R0315 [D] 32011R0316 [D] 32011R0428 [D] 32011R0447 [D] 32016R1013 [D] 32016R1253 [D] 31992R2913 [D] 31993R0696 [D] 31997R0322 [D] 31998R1232 [D] 32001R0045 [D] 32001R1049 [D] 32002R0204 [D] 32002R0831 [D] 32004D0452 [D] 32006R1104 [D] 32007D1578 [D] 32007R1000 [D] 32008D0876 [D] 32008R0451 [D] 32008R0763 [D] 32009D0411 [D] 32009R1201 [D] 32010D0373 [D] 32010R0177 [D] 32010R0197 [D] 32010R0430 [D] 32010R0519 [D] 32011R0428 [D] 32013R0099 [D] 32017R0543 [D] 32017R0712 [D] 32017R0881 [D] 32015R1330 [D] 32015R1390 [D] 32015R1473 [D] 32015R1517 [D] 32015R1740 [D] 32015R1815 [D] 32015R2420 [D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

						32016D1136 [D] 32016D1711 [D] 32016R1969 [D] 32020R0256 [D] 32020R0258 [D] 32020R0405 [D] 32020R0257 [D] 32019R2180 [D] 32019R1700 [D] 32019R2146 [D] 32019R2181 [D] 32019R2241 [D] 32019R2242 [D] 32019R1776 [D] 32019R2240 [D] 32019R0280 [D] 22020D0345 [D] 22020D0344 [D] 32019R0516 [D] 32019R1681 [D] 32019R1933 [D] 32019R2152 [D] 32020R1197 [D]	
--	--	--	--	--	--	--	--

19. Socijalna politika i zapošljavanje

UVOD

Pravna tekovina Evropske unije u oblasti socijalne politike i zapošljavanja tiče se područja radnog prava, zaštite i zdravlja na radu, jednakog tretiranja muškaraca i žena po pitanjima zapošljavanja, socijalne zaštite, socijalne inkluzije, politike zapošljavanja i socijalnog dijaloga. Osim toga, postoje posebna obavezujuća pravila za sve države članice Evropske unije u pogledu zabrane diskriminacije po osnovu rasne i etničke pripadnosti, religije i vjere, invaliditeta, starosne dobi i seksualne orijentacije. Najbitniji ciljevi socijalne politike Evropske unije jesu postizanje jedinstvenog i pravednog pristupa osnovnim socijalnim uslugama, unapređenje sistema socijalne zaštite, visok obrazovni stepen radne snage, visoka stopa zaposlenosti uz posebnu brigu za grupe koje su manje prisutne na tržištu rada, postizanje sigurnih i održivih prihoda, kao i dostojnih uslova rada za žene i muškarce.

Podoblasti u okviru poglavlja 19 su: 1) Radno pravo, 2) Zaštita i zdravlje na radu, 3) Socijalni dijalog, 4) Politika zapošljavanja, 5) Evropski socijalni fond, 6) Socijalna inkluzija i zaštita, 7) Deinstitutionalizacija, 8) Zabrana diskriminacije u zapošljavanju i socijalnoj politici i 9) Ravnopravnost između žena i muškaraca u zapošljavanju i socijalnoj politici.

Crna Gora je izradom Akcionog plana za postepeno usklađivanje zakonodavstva i izgradnju neophodnih kapaciteta za implementaciju i sprovođenje evropske pravne tekovine ispunila uslov za otvaranje ovog poglavlja, što je i potvrđeno na Međuvladinoj konferenciji koja je održana 13. decembra 2016.

Koordinator za ovo poglavlje je Ministarstvo ekonomskog razvoja, dok su u rad poglavlja uključene i sljedeće institucije: Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava, Ministarstvo kapitalnih investicija, Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta, Kancelarija za evropske integracije, Uprava za inspeksijske poslove, Zavod za zapošljavanje Crne Gore, Uprava za statistiku, Agencija za mirno rješavanje radnih sporova, Agencija za zaštitu prirode i životne sredine, Fond rada, Fond PIO, Skupština Crne Gore, Zajednica opština, Univerzitet Crne Gore, Privredna komora, Unija poslodavaca, Savez sindikata, Unija slobodnih sindikata, NVO Udruženje mladih sa hendikepom, NVO Juventas i NVO Asocijacija za demokratski prosperitet - ZID.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex (veza)	Ostalo
A) Zaštita i zdravlje na radu						
1.	MER	Strategija za unapređenje zaštite i zdravlja na radu u Crnoj Gori 2022-2027. sa Akcionim planom implementacije za 2022.	2021/IV	2022-2027		
2.	MER	Akcionni plan implementacije Strategije za unapređenje zaštite i zdravlja na radu u Crnoj Gori 2022-2027, za 2023.	2022/IV	2023		
B) Politika zapošljavanja						
3.	MER	Nacionalna strategija zapošljavanja 2021-2024. godina, s Akcionim planom zapošljavanja za 2021.	2021/II	2021-2024		
4.	MER	Akcionni plan zapošljavanja za 2022.	2021/IV	2022		
5.	MER	Akcionni plan zapošljavanja za 2023.	2022/IV	2023		
C) Socijalna inkluzija						
6.	MFSS	Strategija razvoja sistema socijalne zaštite starijih lica za period od 2022-2026.	2022/II	2022-2026		
7.	MFSS	Akcionni plan za sprovođenje Strategije razvoja sistema socijalne zaštite starijih za period od 2018. do 2022. godine, za 2021. godinu, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije za 2020. Godinu	2021/II	2021		
8.	MFSS	Strategija razvoja sistema socijalne i dječije zaštite za period od 2022. do 2026. Godine	2022/II	2022-2026		
9.	MFSS	Akcionni plan za sprovođenje Strategije razvoja sistema socijalne i dječije zaštite za period 2018. do 2022. godine, za 2021. godinu, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije za 2020. Godinu	2021/II	2021		
10.	MFSS	Akcionni plan za sprovođenje Strategije razvoja sistema socijalne i dječije zaštite za period 2018. do 2022. godine, za 2022. godinu, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije za 2021. Godinu	2021/IV	2022		
11.	MFSS	Akcionni plan za realizaciju preporuka UN Komiteta za prava osoba sa invaliditetom, za 2021. i 2022.	2021/III	2021-2022		
D) Antidiskriminacija i jednake mogućnosti						
12.	MPLJMP	Nacionalna strategija za rodnu ravnopravnost 2021 – 2025 s Akcionim planom 2021-2022. i Završni izvještaj o sprovođenju Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2017-2021.	2021/II	2021-2025		
13.	MPLJMP	Akcionni plan za sprovođenje Nacionalne strategije za rodnu ravnopravnost za period 2023-2024.	2023/I	2023-2024.		

14.	MPLJMP	Strategija za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana 2021-2025, sa pratećim Akcionim planom za 2021..	2021/II	2021-2025		
15.	MPLJMP	Strategija za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2022-2027.	2022/I	2022-2027		
16.	MPLJMP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2017-2021. godinu, za 2021. godinu, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2019. i 2020. godinu	2021/II	2021		
17.	MPLJMP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2021-2025, za period 2022-2023.	2022/I	2022-2023		
18.	MPLJMP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2022-2023.	2022/I	2022-2023		
19.	MPLJMP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori za period 2019-2023, za 2021. godinu, sa Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2020. godinu	2021/II	2021		
20.	MPLJMP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori za period 2019-2023, za 2022. godinu, sa Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2021. godinu	2022/I	2022		
21.	MPLJMP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori za period 2019-2023, za 2023. godinu, sa Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2022. godinu	2023/I	2023		
22.	MPLJMP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije manjinske politike 2019-2023. za 2021-2022. godinu	2021/II	2021-2022		
23.	MPLJMP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije manjinske politike 2019-2023. za 2023. godinu	2023/I	2023		

1.2. ZAKONODAVNI OKVIR

Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Radno pravo						
1.	MER	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o radu	2022/III	2022/IV	32019L1158 [P] 32019L1152 [P]	
2.	MER	Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova	2021/III	2021/IV		
B) Zaštita i zdravlje na radu						

3.	MEPPU	Zakon o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti	2022/IV	2024/IV	32013L0059 [D] 32013L0051 [D] 32011L0070 [D] 32009L0071 [D] 32014L0087 [D] 32006L0117 [D] 32005R0302 [D] 32008D0312 [D] 31989L0391 [D] 31992L0058 [D] 31989L0654 [D] 31989L0656 [D] 32009L0104 [D]	
4.	MER	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o mjerama zaštite na radu od rizika izloženosti biološkim materijama	2021/II	2021/II	32019L1833 [P] 32020L0739 [P]	
5.	MER	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o mjerama zaštite na radu od rizika izloženosti hemijskim materijama	2021/II	2021/II	32019L1831 [P]	
6.	MER	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o upotrebi sredstava i opreme lične zaštite na radu	2021/III	2021/III	32019L1832 [P]	
7.	MER	Pravilnik o načinu i postupku procjene rizika na radnom mjestu	2021/III	2021/III	31992L0085 [P]	
C) Socijalna inkluzija						
8.	MER	Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom	2021/IV	2022/II	32000L0078 [D]	
D) Antidiskriminacija i jednake mogućnosti						
9.	MPLJMP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije	2021/IV	2022/I	32004L0113 [P] 32000L0078 [P] 32000L0043 [P] 31979L0007 [P] 32006L0054 [P]	

20. Preduzetništvo i industrijska politika

UVOD

Evropska unija ističe preduzetništvo i industriju kao jedan od prioriteta za budućnost evropske privrede i postavlja tri osnovna stuba kojima definiše ovo poglavlje: preduzetnička politika, industrijska politika i sektorske politike koje imaju za cilj podizanje konkurentnosti na tržištu. Glavni cilj poglavlja je unapređenje preduzetničkog i inovativnog duha preduzeća, konkurentnosti nacionalne industrije, kapaciteta i konkurentne sposobnosti privrednih subjekata na tržištu, uz nužne procese tržišnog, tehnološko-tehničkog, finansijskog, kadrovskog i organizacijskog prilagođavanja, sveukupnog prilagođavanja strukturnim promjenama, kao i stvaranje povoljnog poslovnog okruženja unutar EU. Prema smjernicama strategije Evropa 2020 za rast i zapošljavanje, navedeni principi imaju za cilj stvaranje adekvatnog ambijenta za poslovanje, povećanje domaćih i stranih investicija, unapređenje poslovanja malih i srednjih preduzeća, povećanje industrijske proizvodnje i dalje jačanje konkurentnosti. Evropska unija putem mnogobrojnih programa finansijske pomoći za podsticaj preduzetništva, inovacija i industrije ima za cilj promovisanje programa putem kojih će biti olakšan proces pokretanja sopstvenih biznisa i unapređenje poslovanja već postojećih, kao i mogućnosti za otvaranje novih mjesta za zapošljavanje.

Potpoglavlja poglavlja 20 - Preduzetništvo i industrijska politika su sljedeća: industrijska politika, mala i srednja preduzeća, politika inovacija, unapređenje poslovnog ambijenta i Direktiva o odloženom plaćanju u komercijalnim transakcijama, turizam, građevinarstvo i vazдушna i pomorska industrija.

Sljedeće institucije su uključene u rad poglavlja 20: Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta, Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo kapitalnih investicija, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, Ministarstvo zdravlja, Skupština Crne Gore, Kancelarija za evropske integracije, Centralna banka Crne Gore, Privredna komora Crne Gore, Investiciono-razvojni fond Crne Gore, Institut za preduzetništvo i ekonomski razvoj, Uprava za statistiku, Inženjerska komora, Ekonomski fakultet Univerziteta Crne Gore, Unija poslodavaca Crne Gore, Savez sindikata Crne Gore, Unija slobodnih sindikata Crne Gore i Montenegrobiznis alijansa.

Poglavlje 20 – Preduzetništvo i industrijska politika je otvoreno 18. decembra 2013. na Međuvladinoj konferenciji koja je održana u Briselu.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex (veza)	Ostalo
A) Industrijska politika						
1.	MER	Akcioni plan za implementaciju Industrijske politike 2019-2023, za period 2021-2022. godine	2021/II	2021-2022		
2.	MER	Akcioni plan za implementaciju Industrijske politike 2019-2023, za 2023. godinu	2023/II	2023		
3.	MER	Program razvoja klastera u Crnoj Gori za period 2021-2023. godine	2021/II	2021-2023		
B) Mala i srednja preduzeća						
4.	MER	Akcioni plan za sprovođenje Strategije razvoja mikro, malih i srednjih preduzeća 2018-2022, za 2021-2022. godinu	2021/II	2021		
5.	MER	Strategija razvoja mikro, malih i srednjih preduzeća 2023-2027	2023/II	2023-2027		
6.	MER	Strategija razvoja ženskog preduzetništva 2021-2024 sa Akcionim planom za 2021 i 2022. godinu	2021/II	2021-2024		
7.	MER	Akcioni plan Strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje, za 2022-2023	2022/I	2022-2023		
C) Politika inovacija						
8.	MER	Operativni program za implementaciju Strategije pametne specijalizacije 2021-2024 s Akcionim planom 2021-2022	2021/IV	2021-2024		EU-40 [P]
9.	MPNKS	Mapa puta za istraživačku infrastrukturu (2021-2025)	2021/IV	2021-2025		EU-30 [P]
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Turizam						
1.	MER	Zakon o turizmu i ugostiteljstvu	2021/IV	2022/I	32015L2302 [P]	
B) Građevinarstvo						
2.	MEPPU	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o građevinskim proizvodima	2023/IV	2023/IV	32011R0305 [P]	
C) Direktiva o odloženom plaćanju u komercijalnim transakcijama						
3.	MFSS	Zakon o rokovima izmirenja novčanih obaveza	2021/IV	2022/I	32011L0007 [P]	

21. Trans-evropske mreže

UVOD

Primjenom pravne tekovine za poglavlje Trans-evropske mreže Evropska unija obezbjeđuje finansijsku pomoć na planu izgradnje trans-evropskih saobraćajnih, energetske i telekomunikacijskih mreža, tako što će se određena sredstva obezbijediti kroz kohezione fondove i druge finansijske instrumente. Cilj uspostavljanja i razvoja trans-evropskih mreža i unapređenja odgovarajuće povezanosti i interoperabilnosti nacionalnih mreža jeste da se u potpunosti iskoristi unutrašnje tržište i doprinese ekonomskom rastu i stvaranju radnih mjesta u Evropskoj uniji.

Trans-evropske mreže uključuju:

- trans-evropsku saobraćajnu mrežu (TEN-T), koja pokriva drumski i intermodalni saobraćaj, plovne puteve i pomorske luke, vazdušni saobraćaj, kao i mrežu evropskih brzih željeznica;
- trans-evropsku energetske mrežu (TEN-E), koja pokriva sektor električne energije i gasa i
- trans-evropsku telekomunikacijsku mrežu (eTEN), koja pokriva telekomunikacijske mreže uspostavljene kao uslužne djelatnosti.

Crna Gora je potpisnica Ugovora o uspostavljanju transportne zajednice, koji je sukcesor Memoranduma o razumijevanju za razvoj osnovne regionalne transportne mreže u Jugoistočnoj Evropi (*SEETO Memorandum*). Ugovor promoviše stvaranje transportne zajednice u oblasti drumskog, željezničkog, saobraćaja unutrašnjim plovnim putevima i pomorskog saobraćaja, kao i razvoj transportne mreže između Evropske unije i strana ugovornica (zemlje Zapadnog Balkana). Transportna zajednica će se temeljiti na progresivnoj integraciji transportnog tržišta Zapadnog Balkana u transportno tržište Evropske unije na osnovu relevantne pravne tekovine EU, uključujući oblasti tehničkih standarda, interoperabilnosti, sigurnosti, bezbjednosti, upravljanja saobraćajem, socijalne politike, javnih nabavki i životne sredine, za sve vrste saobraćaja, izuzev vazdušnog saobraćaja. Značajnije pozicioniranje *Ugovora* omogućeno je i kroz primjenu Protokola IV o kopnenom saobraćaju u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih Zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Republike Crne Gore, s druge strane. Ugovor je za Crnu Goru posebno značajan sa aspekta otvorenih poglavlja za oblast saobraćaja: 14- Saobraćajna politika i 21-Trans-evropske mreže, jer predstavlja dodatnu platformu za pružanje podrške na putu usklađivanja sa pravnom tekovinom EU, a sve sa ciljevima dostizanja nivoa razvoja infrastrukture, tehničkih standarda, standarda sigurnosti i bezbjednosti te onih koji se primjenjuju za oblast zaštite životne sredine i socijalnih aspektata, kao i otvaranje tržišta na način kako je to regulisano u Trans-evropskoj transportnoj mreži (mreži EU).

Crna Gora je članica Energetske zajednice i učestvovala je u donošenju Energetske strategije Energetske zajednice, koja je usvojena 18. oktobra 2012. Ciljevi Strategije obuhvataju: privlačenje investicija u energetiku, stvaranje integrisanog i konkurentnog energetskeg tržišta i obezbjeđivanje sigurnog i održivog snabdijevanja potrošača energijom. Crna Gora je učestvovala u procesu predlaganja i odobravanja projekata od interesa za EZ (PECI) i projekata od uzajamnog interesa između ugovornih strana Energetske zajednice i država članica Evropske unije (PMI).

Na sastanku Savjeta ministara Energetske zajednice održanom 29. novembra 2018, usvojena je lista PEI na kojoj se nalazi Projekat izgradnje elektroprenosne mreže kao dijela Transbalkanskog elektroenergetskog koridora, kao i lista projekata od zajedničkog interesa (PMI) na kojoj se nalazi Projekat izgradnje gasne interkonekcije između Albanije, Crne Gore i Hrvatske (Jonsko-jadranski gasovod).

Potrebno je da Crna Gora kroz strategijsko planiranje pripremi zakonodavni okvir i ojača administrativne kapacitete kako bi danom pristupanja EU bila spremna za primjenu pravne tekovine koja se odnosi na 21. poglavlje. Sadašnji prioritet predstavlja unapređenje puteva i željezničkih veza uključenih u SEETO Glavnu mrežu i unapređenje energetske prenosne sistema.

Institucije nadležne za rad u ovom poglavlju su: Ministarstvo kapitalnih investicija, Crnogorski elektroprenosni sistem a.d, Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti i Montenegro Bonus d.o.o.

Poglavlje je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji u Luksemburgu 22. juna 2015.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex (veza)	Ostalo
A) Trans-evropska saobraćajna mreža						
1.	MKI	Akcionni plan Strategije razvoja saobraćaja, 2021-2022. godine sa Izvještajem o realizaciji Akcionog plana Strategije razvoja saobraćaja 2019 -2020	2021/II	2021-2022		
2.	MKI	Srednjoročni program izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite državnih puteva 2022-2025.	2021/IV	2022-2025		
3.	MKI	Nacionalni program za razvoj i uvođenje ITS u drumski saobraćaj	2021/IV	2021-2025	32010L0040 [P]	
4.	MKI	Nacionalni program željezničke infrastrukture 2021-2023. godine	2021/II	2021/2023		
5.	MKI	Izvještaj o sprovođenju Nacionalnog programa željezničke infrastrukture 2018-2020. godine	2021/II			
B) Trans-evropska energetska mreža						
6.	MKI	Nacionalni energetska i klimatski plan	2022/II	2022-2030	32018R1999 [D]	
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Trans-evropska saobraćajna mreža						
1.	MKI	Pravilnik o minimalnim bezbjednosnim zahtjevima za tunele na Trans-evropskoj putnoj mreži duže od 500m	2021/III	2021/III	32004L0054 [P]	
2.	MKI	Odluka o utvrđivanju visine godišnje naknade za korišćenje puteva pri registraciji drumskih motornih vozila, traktora i priključnih vozila	2021/IV	2021/IV	31999L0062 [P]	
3.	MKI	Pravilnik o posebnim uslovima i tehničkim zahtjevima za elektronsku naplatu putarine i elementima interoperabilnosti	2021/IV	2021/IV	32004L0052 [P] 32009D0750 [P]	
4.	MKI	Pravilnik o načinu sprovođenja ocjene uticaja puta na bezbjednost saobraćaja, revizije projekta puta sa aspekta bezbjedonosnih karakteristika puta i provjere bezbjednosti puta	2021/IV	2021/IV	32008L0096 [P]	
5.	MKI	Pravilnik o rangiranju puteva prema bezbjednosti saobraćaja	2021/IV	2021/IV	32008L0096 [P]	
6.	MKI	Pravilnik o određivanju putarine, odnosno infrastrukturne naknade i eksternih troškova, korisničke naknade i sadržaji izvještaja	2021/III	2021/III	31999L0062 [P] 32006L0038 [P] 32011L0076 [P]	
7.	MKI	Zakon o željeznici	2021/IV	2022/I	32012L0034 [D] 32007R1370 [P] 32007R1371 [P] 32010R0913 [D]	

B) Trans-evropska energetska mreža						
8.	MKI	Zakon o prekograničnim energetske infrastrukturnim projektima	2021/III	2021/III	32013R0347 [P] 32020R0389 [D]	

22. Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata

UVOD

Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata predstavlja dio politike EU koja se odnosi na pitanja finansijske podrške državama i regionima Evropske unije. Cilj ove politike je usmjeren na obezbjeđivanje podrške za finansiranje projekata čiji je cilj razvoj infrastrukture, pružanje podsticaja razvoju industrije i zapošljavanju, a sve u cilju daljeg ekonomskog razvoja slabije razvijenih regiona u EU, ujednačavanja razvijenosti po regionima i jačanja regionalne konkurentnosti. Programi regionalne politike se finansiraju iz sredstava Evropskih strukturnih i investicionih fondova (ESI fondovi), u prvom redu iz Evropskog fonda za regionalni razvoj i Evropskog socijalnog fonda i (za neke države članice) iz programa Kohezionog fonda. Evropski fond za regionalni razvoj predstavlja glavni instrument EU za sprovođenje mjera regionalne politike. Sredstva iz ovog fonda usmjerena su na projekte čiji je cilj smanjivanje razlika između ekonomske razvijenosti regiona EU u cilju jačanja ekonomske i društvene kohezije. Evropski socijalni fond predstavlja instrument za sprovođenje politike EU u oblasti zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa. Kohezioni fond pruža finansijsku podršku za realizaciju projekata iz oblasti zaštite životne sredine i projekte koji su usmjereni na razvoj Trans-evropskih mreža u oblasti saobraćaja i energetike.

Pravna tekovina EU i praksa u sprovođenju u oblasti poglavlja 22 definiše šest ključnih oblasti: (1) Zakonodavni okvir; 2) Institucionalni okvir; 3) Administrativni kapaciteti; 4) Programiranje; 5) Praćenje i evaluacija i 6) Finansijska kontrola i upravljanje. Pravna tekovina EU koja se odnosi na ovo poglavlje sastoji se od okvirnih propisa i propisa za sprovođenje, koji ne zahtijevaju prenošenje u domaće zakonodavstvo. Zakonodavnim okvirom se definiše neophodnost postojanja višegodišnjeg programiranja na nacionalnom i lokalnom nivou, višegodišnjeg budžeta, kao i stvaranja preduslova koji će omogućiti kofinansiranje na nacionalnom i lokalnom nivou.

Korištenje ESI fondova zahtijeva uspostavljanje odgovarajućeg institucionalnog okvira, uz jasno određivanje nadležnosti i međusobnih odnosa svih elemenata strukture na nacionalnom i lokalnom nivou. Važan preduslov za efikasno korišćenje ESI fondova zahtijeva postojanje i kontinuirani razvoj administrativnih kapaciteta, koji moraju postojati u svim relevantnim strukturama. Proces programiranja obuhvata pripremu strategijskih dokumenata (Sporazum o partnerstvu u oblasti ESI fondova i Operativni programi), uključujući ex-ante procjene. Efikasno funkcionisanje cjelokupnog sistema podrazumijeva i uspostavljanje odgovarajućeg sistema za nadgledanje i ocjenjivanje, što zahtijeva uspostavljanje struktura i postupaka za ocjenjivanje u različitim institucijama/organima, kao i izradu sveobuhvatnog elektronskog sistema za upravljanje informacijama. Pored toga, neophodno je uspostaviti poseban okvir za finansijsko upravljanje i kontrolu, uključujući i reviziju.

Pregovačko poglavlje 22 - Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata je zvanično otvoreno 20. juna 2017.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Programiranje						
1.	MER	Strategija regionalnog razvoja Crne Gore 2022-2026.	2022/I	2022-2026		
2.	KEI	Sporazum o partnerstvu između Crne Gore i EU o korištenju Evropskih strukturnih i investicijskih fondova	2023 III	2022-2027		
3.	MFSS	Pravci razvoja Crne Gore 2022 – 2025.	2021/IV	2022-2025		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Finansijsko upravljanje						
1.	KEI	Zakon o Evropskim strukturnim i investicionim fondovima	2022/IV	Danom pristupanja	32013R1303 [D]	

23. Pravosuđe i temeljna prava

UVOD

Pregovaračko poglavlje 23 posvećeno je pravosuđu i temeljnim pravima. Propisi i standardi vezani za ovo poglavlje odnose se na jačanje nezavisnosti, nepristrasnosti i profesionalnosti u pravosuđu, borbu protiv korupcije, kao i očuvanje i jačanje ostvarivanja temeljnih prava. U skladu s ovom podjelom standarda, učinjena je i podjela po podoblastima. Tako je poglavlje 23 podijeljeno na sljedeće podoblasti: pravosuđe, borba protiv korupcije (prevencija i represija) i temeljna prava.

U skladu s novim pristupom u pregovorima o pristupanju EU, Crnoj Gori je kao prvo početno mjerilo u odnosu na ovo poglavlje određena izrada Akcionog plana. Vlada Crne Gore je usvojila Akcioni plan 27. juna 2013. i potom ga adaptirala 19. februara 2015. Akcioni plan je izrađen u skladu sa preporukama iz Izvještaja o analitičkom pregledu, na način što su preporuke određene kao ciljevi, koji će se ostvariti kroz realizaciju konkretnih mjera. Akcioni plan i njegova struktura prate gore navedenu podjelu poglavlja po podoblastima. Kao aneks adaptiranog Akcionog plana za poglavlje 23, u julu 2016. donijet je Operativni dokument za sprečavanje korupcije u oblastima od posebnog rizika. Većina mjera iz Akcionog plana i pratećeg aneksa odnosi se na uspostavljanje zakonodavnog i institucionalnog okvira i one su do danas u najvećem dijelu realizovane.

Kada je riječ o pravosuđu, sljedeće institucije su relevantne za realizaciju mjera iz Akcionog plana: Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava, Državno tužilaštvo, sudovi, Sudski savjet, Tužilački savjet, Skupština, Advokatska komora, Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu. U oblasti borbe protiv korupcije, ključne institucije i tijela, pored Državnog tužilaštva i sudova su: Agencija za sprečavanje korupcije, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, Uprava za imovinu, Državna revizorska institucija, Savjet za privatizaciju. Kada je riječ o temeljnim pravima, ključne institucije su: Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava, Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta, Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, te Komisija za praćenje postupanja nadležnih organa u istragama slučajeva prijetnji nasilja nad novinarima, ubistava novinara i napada na imovinu medija. Podršku u svim navedenim podoblastima poglavlja 23 pruža osam predstavnika NVO sektora u Radnoj grupi za poglavlje 23.

Poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava zvanično je otvoreno 18. decembra 2013. na Međuvladinoj konferenciji u Briselu.

1. PLANOWI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Pravosuđe						
1.	MJUDDM	Strategija reforme javne uprave za period 2022 – 2026. s Akcionim planom za period 2022 – 2023.	2021/IV	2022–2026		
2.	MPLJMP	Akциони plan za implementaciju Strategije reforme pravosuđa 2019-2022 (za period 2021-2022.)	2021/IV	2021-2022		
B) Temeljna prava						
3.	MFSS	Nacionalni dokument za implementaciju Konvencije Savjeta Evrope o suzbijanju i sprječavanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Istanbulska Konvencija)	2021/II	2021-2025		
4.	MFSS	Akциони plan za sprovođenje Strategije razvoja sistema socijalne i dječje zaštite za period od 2018. do 2022. godine, za 2021. godinu s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije, za 2020. godinu	2021/II	2018-2022		
5.	MPLJMP	Nacionalna strategija za rodnu ravnopravnost 2021-2025 sa Akcionim planom 2021-2022 i Završni izvještaj o sprovođenju Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2017-2021.	2021/II	2025/I		
6.	MPLJMP	Akциони plan za sprovođenje Nacionalne strategije za rodnu ravnopravnost 2021-2025, za period 2023-2024.	2023/I	2024/IV		
7.	MPLJMP	Akциони plan za sprovođenje Strategije manjinske politike 2019-2023. za 2021-2022. godinu	2021/II	2022/IV		
8.	MPLJMP	Akциони plan za sprovođenje Strategije manjinske politike 2019-2023. za 2023. godinu	2023/I	2023/IV		
9.	MPLJMP	Strategija za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana 2021-2025, sa pratećim Akcionim planom za 2021.	2021/II	2025/IV		
10.	MPLJMP	Akциони plan za sprovođenje Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana 2021-2025, za period 2022-2023.	2022/I	2023/IV		
11.	MPLJMP	Akциони plan za sprovođenje Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2017-2021 godinu, za 2021. godinu, s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2019. i 2020. godinu	2021/II	2021/IV		
12.	MPLJMP	Strategija za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2022-2027.	2022/I	2027/IV		
13.	MPLJMP	Akциони plan za 2022-2023 Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2022-2027.	2022/I	2023/IV		
14.	MPLJMP	Akциони plan za sprovođenje Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori za period 2019-2023, za 2021. godinu, sa Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2020. godinu	2021/II	2022/I		

15.	MPLJMP	Akcionni plan za sprovođenje Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori za period 2019-2023, za 2022. godinu, sa Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2021. godinu	2022/I	2023/I		
16.	MPLJMP	Akcionni plan za sprovođenje Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori za period 2019-2023, za 2023. godinu, sa Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2022. godinu	2023/I	2024/I		
17.	MJUDDM	Medijska strategija 2021-2025, sa Akcionim planom za 2021-2022.	2021/ III	2021-2025		
18.	MFSS	Akcionni plan za realizaciju preporuka UN Komiteta za prava osoba sa invaliditetom, za 2021. i 2022. godinu	2021/III	2021-2022		
C) Saradnja s NVO						
19.	MJUDDM	Strategija saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija sa Akcionim planom za period 2022-2026. godina	2021/IV	2022-2026		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Pravosuđe						
1.	MPLJMP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku	2021/IV	2022/II	32016L0343 (P)	
B) Borba protiv korupcije						
2.	MPLJMP	Zakon o porijeklu imovine	2021/IV			
3.	MPLJMP	Zakon o lustraciji	2021/IV			
4.	MPLJMP	Zakon o lobiranju	2021/IV			
C) Temeljna prava						
5.	MPLJMP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije	2021/IV	2022/I	32004L0113 [P] 32000L0078 [P] 32000L0043 [P] 31979L0007 [P] 32006L0054 [P]	
6.	MJUDDM	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama	2021/III	2021/VI	32003L0098 [D] 32013L0037 [D]	
7.	MUP	Zakon o zaštiti podataka o ličnosti	2021/IV	6 mjeseci od dana stupanja na snagu	32016R0679 [P]	
8.	MUP	Zakon o zaštiti podataka o ličnosti za organe koji se bave sprječavanjem, istragama i gonjenjem učinioca krivičnih djela i izvršenjem krivičnih sankcija	2021/IV	6 mjeseci od dana stupanja na snagu	32016L0680 [P]	

9.	MJUDDM	Zakon o audio-vizuelnim medijskim uslugama	2021/IV	2022/I	32018L1808 [P]	
10.	MJUDDM	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o medijima	2021/IV	2022/I		
11.	MJUDDM	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnom javnom emiteru Radio i Televizija Crne Gore	2021/IV	2022/I		
12.	MER	Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom	2021/IV	2022/II	32000L0078 [D]	
D) Saradnja s NVO						
13.	MJUDDM	Zakon o izmjenama i dopunama zakona o nevladinim organizacijama	2021/IV	2022/I		

24. Pravda, sloboda i bezbjednost

UVOD

Osnovni cilj realizacije svih aktivnosti prepoznatih u okviru pregovaračkog poglavlja 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost je da se omogući slobodno kretanje ljudi, uz garantovanje njihove bezbjednosti. Tako široko postavljen okvir obuhvata spektar većeg broja pitanja koja se dijele na sljedeće podoblasti: migracije, azil, vizna politika, vanjske granice i Šengen, pravosudna saradnja u građanskim i krivičnim stvarima, policijska saradnja i borba protiv organizovanog kriminala, borba protiv terorizma, saradnja u oblasti droga, carinska saradnja i falsifikovanje eura.

U skladu s novim pristupom u pregovorima o pristupanju EU, koji podrazumjeva da se 23. i 24. poglavlje otvaraju među prvima, a zatvaraju posljednja, Crnoj Gori je kao prvo početno mjerilo u odnosu na ovo poglavlje određena izrada Akcionog plana. Vlada Crne Gore je usvojila Akcioni plan 27. juna 2013. i potom ga adaptirala 19. februara 2015. Akcioni plan je izrađen u skladu sa preporukama iz Izvještaja o analitičkom pregledu, na način što su preporuke određene kao ciljevi, koji će se ostvariti kroz propisivanje konkretnih mjera. Akcioni plan i njegova struktura prate gore navedenu podjelu poglavlja po podoblastima.

Institucije koje su nosioci aktivnosti u 24. poglavlju su: Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava, Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Agencija za zaštitu životne sredine, Uprava za inspekcijske poslove, Uprava za imovinu, Uprava carina, Vrhovni sud Crne Gore i Državno tužilaštvo. Podršku u svim navedenim podoblastima poglavlja 24 pružaju četiri predstavnika NVO sektora u Radnoj grupi za poglavlje 24, izabranih posredstvom javnog poziva.

Poglavlje 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost zvanično je otvoreno 18. decembra 2013. na Međuvladinoj konferenciji u Briselu.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Migracije						
1.	MUP	Strategija o migracijama i reintegraciji povratnika u Crnoj Gori, za period 2021-2025. godine, s Akcionim planom za 2021. i 2022. godinu	2021/II	2021-2025		
2.	MUP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije o migracijama i reintegraciji povratnika u Crnoj Gori, za period 2023-2024. godine, s Izvještajem o implementaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije o migracijama i reintegraciji povratnika u Crnoj Gori, za 2022. godinu	2023/I	2024		
B) Vanjske granice i Šengen						
3.	MUP	Izvještaj o implementaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom u 2020. godini, sa Predlogom akcionog plana za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom za 2021. godinu.	2021/II	2021		
4.	MUP	Akcioni plan za sprovođenje Šengenskog akcionog plana, za 2021. godinu	2021/II	2021		
C) Policijska saradnja i borba protiv organizovanog kriminala						
5.	MUP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2019-2024, za 2021. godinu i Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2019-2024. za 2020. godinu	2021/II	2021		
6.	MUP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2019-2024, za 2022. godinu	2022/I	2022		
7.	MJUDDM	Akcioni plan za sprovođenje Strategije sajber bezbjednosti Crne Gore 2018-2021, za 2021. godinu sa Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2020. godinu	2021/II	2021		
8.	MJUDDM	Strategija sajber bezbjednosti Crne Gore 2022-2026, sa Akcionim planom za implementaciju Strategije za 2022. godinu	2021/IV	2022-2026		
D) Borba protiv terorizma						
9.	MUP	Strategija za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025. godina, s Akcionim planom 2022-2023.	2021/III	2022-2025		
10.	MUP	Akcioni plan za sprovođenje Strategije za prevenciju i suzbijanje radikalizacije i nasilnog ekstremizma za period 2020-2024. godina, za 2021. godinu	2021/II	2021		
E) Saradnja u oblasti droga						
11.	MZD	Strategija Crne Gore za sprječavanje zloupotrebe droga od 2021. do 2025. godine i Akcioni plan za period od 2021. do 2025. godine	2021/III	2021-2025		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo

A) Migracije						
1.	MUP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o strancima	2022/IV	2022/IV	31996L0071 [P] 32018L0957 [P]	
B) Pravosudna saradnja u građanskim i krivičnim stvarima						
2.	MPLJMP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku	2021/IV	2022/II	32016L0800 (P)	
3.	MPLJMP	Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore	2021/IV	2022/II	32002F0584 (P)	
4.	MPLJMP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju i obezbjeđenju	2021/IV	Danom pristupanja EU	32014R0655 (P)	
5.	MPLJMP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravosudnoj saradnji u krivičnim stvarima sa državama članicama EU	2021/IV	Danom pristupanja	32018R1727 [P] 32017R1939 [P] 32002F0465 [P] 32009F0315 [P] 32009D0316 [P] 32019L0884 [P] 32018R1726 [P] 32019R0816 [P] 32018R1805 [P]	
C) Policijska saradnja i borba protiv organizovanog kriminala						
6.	MUP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o oružju	2021/II	2021/II	31991L0477 [P] 32008L0051 [P] 32017L0853 [P] 32015R2403 [P]	
7.	MUP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija	2021/IV	2022/I	31995L0050 [D] 32004L0112 [D]	
8.	MUP	Zakon o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma	2021/IV	2021/IV	32015L0849 [D] 32018L0843 [D]	
9.	MUP	Zakon o obradi podataka o putnicima u vazdušnom saobraćaju u cilju sprječavanja, otkrivanja i vođenja krivičnog postupka za krivična djela terorizma i druga teška krivična djela	2021/IV	2021/IV	32016L0681 (D)	
10.	MUP	Pravilnik o indikatorima za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija	2021/IV	2021/IV	32015L0849 [D] 32018L0843 [D]	
11.	MUP	Pravilnik o uslovima i načinu dostavljanja podataka o gotovinskim transakcijama u iznosu od najmanje 15.000 eura i sumnjivim transakcijama	2021/IV	2021/IV	32015L0849 [D] 32018L0843 [D]	
12.	MUP	Pravilnik o smjernicama za izradu analize i faktorima rizika radi sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma	2022/III	2022/III	32015L0849 [D] 32018L0843 [D]	
13.	MUP	Smjernice o izradi analize rizika radi sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma	2022/III	2022/III	32015L0849 [D] 32018L0843 [D]	

14.	MUP	Pravilnik o načinu vođenja registra stvarnih vlasnika, prikupljanju, unosu i rokovima unosa i ažuriranju podataka koji se vode u registru i načinu pristupa tim podacima	2022/III	2022/III	32015L0849 [D] 32018L0843 [D]	
15.	MUP	Pravilnik o načinu rada ovlaštenog lica, načinu sprovođenja unutrašnje kontrole, čuvanju i zaštiti podataka, načinu vođenja evidencija i osposobljavanju zaposlenih	2022/III	2022/III	32015L0849 [D] 32018L0843 [D]	
16.	MUP	Pravilnik o sadržaju i vrsti podataka o uplatiocu koji prate elektronski prenos novčanih sredstava	2022/III	2022/III	02015R0847 [D]	
17.	MUP	Pravilnik o elektronskoj identifikaciji klijenata prilikom otvaranja racuna kod banaka	2022/III	2022/III	32018L0843 [D]	
D) Borba protiv terorizma						
18.	MEPPU	Zakon o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti	2022/IV	2024/IV	32013L0059 [D] 32013L0051 [D] 32011L0070 [D] 32009L0071 [D] 32014L0087 [D] 32006L0117 [D] 32005R0302 [D] 32008D0312 [D] 31989L0391 [D] 31992L0058 [D] 31989L0654 [D] 31989L0656 [D] 32009L0104 [D]	
19.	MUP	Uredba o sektorskim kriterijumima za određivanje kritične infrastrukture	2021/II	2021/II	32008L0114 [P]	
E) Saradnja u oblasti droga						
20.	MZD	Zakon o kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti za nedozvoljenu proizvodnju i promet opojnih droga i psihotropnih supstanci	2021/III	2021/III	32004R0273 [P] 32013R1258 [P] 32005R0111 [P] 32013R1259 [P] 32015R1011 [P] 32015R1013 [P]	
21.	MZD	Pravilnik o dopuni Pravilnika o utvrđivanju spiska droga, psihotropnih supstanci i bilja koje se može koristiti za proizvodnju droga	2022/IV	2022/IV	32019L0369 [P]	

25. Nauka i istraživanje

UVOD

Crna Gora je u oblasti nauke i istraživanja uskladila pravni sistem s Lisabonskim sporazumom i prihvatila ciljeve, smjernice i prioritete Evropske unije u ovoj oblasti. Prioritetna aktivnost Crne Gore u ovoj djelatnosti odnosi se na pozicioniranje crnogorske istraživačke zajednice u okviru Evropskog istraživačkog prostora – ERA, otvaranje mogućnosti za pristup savremenim tehnologijama i velikim međunarodnim infrastrukturama, kao i dalje uključivanje u međunarodne programe u nauci.

Institucionalni okvir i naučnoistraživačka zajednica omogućavaju realizaciju istraživačke i inovacione politike u Crnoj Gori.

Institucije nadležne za primjenu zakonodavstva i sprovođenje politika iz ove oblasti su: Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta, Ministarstvo ekonomskog razvoja, Savjet za naučnoistraživačku djelatnost, Savjet za inovacije i pametnu specijalizaciju, Fond za inovacije Crne Gore, naučnoistraživačka zajednica i subjekti inovacione djelatnosti (Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, tri centra izvrsnosti, Inovaciono-preduzetnički centar „Tehnopolis“, Naučno-tehnološki park Crne Gore, 57 licenciranih naučnoistraživačkih ustanova, kao i 93 inovativne organizacije, upisanih u registre Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta i Ministarstva ekonomskog razvoja – univerziteti, instituti, fakulteti i preduzeća).

Dostignuti nivo razvoja naučnoistraživačke djelatnosti u Crnoj Gori, omogućio je uspostavljanje novih subjekata naučnog i inovacionog sistema Crne Gore: tri centra izvrsnosti, Inovaciono-preduzetničkog centra „Tehnopolis“ i Naučno-tehnološkog parka Crne Gore, kojima će se posebno podsticati naučna izvrsnost i inovativnost u privrednom sektoru.

Ovo poglavlje je otvoreno i privremeno zatvoreno 18. decembra 2012. na Međuvladinoj konferenciji u Briselu.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Istraživanje i inovacije						
1.	MER	Operativni program za implementaciju Strategije pametne specijalizacije 2021-2024. s Akcionim planom 2021-2022.	2021/IV	2021-2024		EU-40 [P]
2.	MPNKS	Mapa puta za istraživačku infrastrukturu (2021-2025)	2021/IV	2021-2025		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Istraživanje i inovacije						
1.	MPNKS	Međunarodni sporazum između Evropske unije i Crne Gore o učešću Crne Gore u programu Unije "Horizont Evropa" - Okvirni program za istraživanje i inovacije (2021-2027)	2021/II	2021/I		
2.	MPNKS	Okvirni program za saradnju Crne Gore sa Međunarodnom agencijom za atomsku energiju - IAEA (2021-2027)	2021/IV	2021/IV		

26: Obrazovanje i kultura

UVOD

Oblasti obrazovanja i kulture su u nadležnosti zemalja članica. Evropska unija raspoloživim mehanizmima doprinosi razvoju obrazovanja i mobilnosti, preduzima potrebne mjere kako bi obrazovanje postalo dio strategije zapošljavanja i kako bi Evropska unija postala svjetski centar znanja.

Evropska unija promoviše očuvanje kulturnih dobara s evropskim vrijednostima, podstiče rad u oblasti kulture u državama članicama Evropske unije osoba koje se bave djelatnošću iz oblasti kulture van svoje matične zemlje, kao i slobodnu cirkulaciju kulturnih djela širom Evropske unije i dijalog među različitim kulturama. Evropska unija teži obezbjeđivanju jednakih uslova za sticanje znanja neophodnih za uključivanje u društvene procese, istovremeno vodeći računa o nacionalnoj, regionalnoj, kulturnoj i jezičkoj raznolikosti, suverenitetu obrazovne politike država članica, kao i podsticanju saradnje između država članica.

Oblasti koje ovo poglavlje obuhvata su:

- obrazovanje i osposobljavanje,
- mladi i sport,
- kultura,
- pristup obrazovanju,
- programi i drugi EU instrumenti.

Institucije nadležne za rad u ovom poglavlju su: Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta, Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje, Ispitni centar, Agencija za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, kao i nacionalne i lokalne javne ustanove kulture.

Poglavlje je otvoreno i privremeno zatvoreno 15. aprila 2013. na Međuvladinoj konferenciji u Briselu.

1. PLANOV I POTREBE							
1.1. STRATEŠKI OKVIR							
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
						Celex No	Ostalo
A) Obrazovanje, osposobljavanje, mladi i sport							
1.	MPNKS	Strategija razvoja visokog obrazovanja u Crnoj Gori za period 2021-2025, s Akcionim planom 2021-2022. godine	2021/II	2021-2025		52010DC2020 [P] 52003AE0406 [P]	
2.	MPNKS	Strategija ranog i predškolskog vaspitanja i obrazovanja u Crnoj Gori 2021-2025, s Akcionim planom 2021-2025.	2021/III	2021-2025		32019H0605(01) [P]	
3.	MPNKS	Program razvoja opšteg srednjeg obrazovanja u Crnoj Gori (2021-2023), s Akcionim planom za 2021-2022. godine	2021/III	2021-2023		52003AE0406 [P]	
4.	MPNKS	Program cjeloživotnog karijernog vođenja i savjetovanja 2021-2023, s Akcionim planom za 2021-2023.	2021/III	2021-2023		52003AE0406 [P] 32008R0452 [P] 32006H0962 [P] 32008H0506(01) [P]	
B) Kultura							
5.	MPNKS	Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2021. godinu	2021/II	2021		32006D0515 [P] 32007G1129(01) [P] 52014XG1223(02) [P] 52018DC0267 [D]	
6.	MPNKS	Nacionalni program razvoja kulture 2021-2025, sa Akcionim planom 2021-2022. godine	2021/III	2021-2025		32006D0515 [P] 32013R1295 [P] 32014R0390 [P] 32007G1129(01) [P] 52014XG1223(02) [P] 52018DC0267 [P]	
7.	MPNKS	Sporazum o učešću Crne Gore u Programu Kreativna Evropa 2021-2027.	2021/III	2021-2027		32013R1295 [P]	
8.	MPNKS	Program digitalizacije bioskopa	2021/IV	2022-2023		32005H0865 [D]	
9.	MPNKS	Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2022. godinu za Izvještajem o realizaciji Programa za 2021. godinu	2021/IV	2021-2022		32006D0515 [P] 32007G1129(01) [P] 52014XG1223(02) [P] 52018DC0267 [D]	
10.	MPNKS	Akcionni plan za realizaciju Programa razvoja kulture 2021-2025. za 2023. godinu, s izvještajem za 2021 i 2022. godinu.	2022/IV	2023		32006D0515 [P] 32013R1295 [P] 32014R0390 [P] 32007G1129(01) [P] 52014XG1223(02) [P]	

					52018DC0267 [D]	
11.	MPNKS	Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2023. godinu s Izvještajem o sprovođenju Programa u 2022. godini	2022/IV	2023	32006D0515 [P] 32007G1129(01) [P] 52014XG1223(02) [P] 52018DC0267 [D]	
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Obrazovanje, osposobljavanje, mladi i sport						
1.	MPNKS	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija	2021/IV	2022/I	32008H0506(01) [P] 42005X1124(02) [P]	
2.	MPNKS	Zakon o visokom obrazovanju	2021/II	2021/III	32004L0114 [P] 32008D1298 [P] 32006D1720 [P] 32006H0962 [P] 32008H0506(1) [P] 31998H0561 [P]	
3.	MPNKS	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o priznavanju inostranih obrazovnih isprava i izjednačavanju kvalifikacija	2021/II	2021/III		
B) Kultura						
4.	MPNKS	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kulturi	2021/III	2021-2023	32007G1129(01) [P] 32006D0515 [P] 52018DC0267 [P]	

27. Životna sredina i klimatske promjene

UVOD

Vlada je 28. jula 2016. usvojila Nacionalnu strategiju za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena s Akcionim planom za period 2016-2020. koja predstavlja sveobuhvatan strategijski okvir za poglavlje 27, kao i početno mjerilo koje je Crna Gora ispunila za otvaranje ovog poglavlja. Shodno dinamici pregovaračkog procesa, nakon usvajanja Pregovaračke pozicije za poglavlje 27 u februaru 2018. izmijenjen je Akcioni plan, tako da je Akcioni plan Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena za period 2018-2020. donijet na sjednici Vlade 21. juna 2018. čime su rokovi za realizaciju obaveza u potpunosti usklađeni sa Pozicijom i prilagođeni trenutnom stanju i postignutom napretku u oblasti životne sredine i klimatskih promjena.

Akcioni plan za ispunjavanje završnih mjerila u poglavlju 27, prethodno usaglašen sa svim relevantnim komentarima EK, Vlada Crne Gore je donijela 18. februara 2021. Akcioni plan predstavlja najvažniji dokument u ovoj oblasti, s obzirom na to da će implementacijom njime obuhvaćenih aktivnosti biti ispunjeni svi zahtjevi definisani od strane EU, kako kroz završna mjerila, tako i kroz Zajedničku poziciju za poglavlje 27. Akcioni plan, takođe, definiše aktivnosti koje treba sprovesti u cilju implementacije preostalih obaveza iz Nacionalne strategije sa Akcionim planom, kao i obaveza koje proizilaze iz Pregovaračke pozicije za poglavlje 27 koju je Vlada donijela u februaru 2018. Akcioni plan definiše 251 aktivnost u 10 potpoglavlja u okviru poglavlja 27.

Zakon o životnoj sredini („Sl. list CG“, broj 52/16) je krovni zakon u ovoj oblasti i njime se uređuju principi zaštite životne sredine i održivog razvoja, subjekti, instrumenti i mjere zaštite životne sredine, pristup informacijama, učešće javnosti, pristup pravosuđu u pitanjima životne sredine, finansiranje u životnoj sredini i druga pitanja od značaja za životnu sredinu. Pored njega, izuzetno veliki broj ostalih zakona i podzakonskih akata reguliše posebna pitanja u ovoj oblasti. Uz navedeno, donesen je i veliki broj sektorskih strategija koje pojedinačno i detaljno regulišu određene podoblasti u okviru poglavlja 27.

Crna Gora ima uspostavljene osnovne institucionalne strukture za primjenu zahtijeva iz oblasti životne sredine i klimatskih promjena. Uspostavljen je složen institucionalni sistem sa naglašenom podjelom nadležnosti između institucija uključenih u kreiranje i sprovođenje politike životne sredine i klimatskih promjena (33 institucije imaju određeni vid nadležnosti).

Kada je riječ o kreiranju politike životne sredine i klimatskih promjena, uključujući i harmonizaciju s pravnom tekovinom EU, najveći obim nadležnosti dodijeljen je Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma (MEPPU). MEPPU, pored konkretnih nadležnosti u većini sektora (horizontalno zakonodavstvo, kvalitet vazduha, upravljanja otpadom, otpadne vode, zaštita i planiranje morske sredine i integralno upravljanje obalnim područjem, zaštita prirode, industrijsko zagađenje, hemikalije, buka i klimatske promjene), ima ulogu vodeće institucije u

procesu EU integracija, odnosno, koordinatora aktivnosti svih ostalih institucija koje čine sastavni dio procesa pristupanja u oblasti životne sredine. MEPPU predstavlja i prvonadležnu instituciju za sprovođenje obaveza proisteklih iz većine međunarodnih sporazuma u oblasti životne sredine i praćenje investicija iz oblasti životne sredine, kao i saradnju sa međunarodnim finansijskim institucijama i fondovima EU oko realizacije projekata iz oblasti životne sredine i komunalnih djelatnosti. Kancelarija za evropske integracije je zadužena za koordinaciju procesa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

S druge strane, uže specifične obaveze imaju ostala ministarstva u konkretnim djelovima politike životne sredine i klimatskih promjena, i to: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprovreda (kvalitet voda, šumarstvo, lovstvo, ribarstvo, fitosanitarna oblast, veterinarstvo), Ministarstvo kapitalnih investicija (brodska goriva, emisije CO₂ iz vozila, korišćenje supstanci koje oštećuju ozonski omotač i F gasova u rashladnim uređajima za vozila), Ministarstvo zdravlja (medicinski otpad, voda za piće), Ministarstvo finansija i socijalnog staranja (politika finansiranja, katastarski podaci i carinski poslovi), Ministarstvo unutrašnjih poslova (civilna zaštita, registracija vozila i kontrola graničnih prelaza), Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava (krivično-pravna zaštita u oblasti životne sredine), Ministarstvo ekonomskog razvoja (kontrola kvaliteta goriva i biogoriva, energetika, energetska efikasnost, rudarstvo) i Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta (naučno-istraživačka djelatnost).

Agencija za zaštitu životne sredine ima preovladavajuće nadležnosti nad implementacijom propisa, uključujući i monitoring i uspostavljanje sistema izvještavanja, izdavanje dozvola i saglasnosti, vođenje registra i inventara i razmjenu podataka s međunarodnim institucijama. Važnu ulogu u oblasti praćenja i ocjena klime, analize ekstremnih vremenskih i klimatskih događaja, uključujući i praćenje kvaliteta vazduha u okviru EMEP programa, kao i monitoringa kvaliteta i kvantiteta površinskih i podzemnih voda, prognoze poplava i praćenja hidrološke situacije ima Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju. Uprava za vode nadležna je za izdavanje dozvola korišćenje voda, izradu planova, programa i bilansa u oblasti vodoprivrede, određivanje zona sanitarne zaštite. i sl. Uprava za šume nadležna je za pitanja upravljanja i zaštite šuma. Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, između ostalog, odgovorna je za implementaciju propisa koji se odnose na zaštitu dobrobiti životinja. Institut za javno zdravlje vrši fizičko-hemijske analize vode, mikrobiološko testiranje vode za piće i prati uticaj kvaliteta vazduha na zdravlje ljudi. Uprava za nekretnine zadužena je za poslove katastra, a Uprava pomorske sigurnosti za uspostavljanje mehanizama za kontrolu goriva za pomorsku upotrebu. Uprava carina prati kontrolu uvoza i izvoza, a Uprava policije graničnih prelaza. Uprava za statistiku nadležna je za prikupljanje statističkih podataka u skladu sa metodologijama EUROSTAT-a, uključujući i statistiku životne sredine.

Značajnu ulogu u implementaciji imaju javna preduzeća i privredna društva osnovana od strane države i to: Javno preduzeće Nacionalni parkovi Crne Gore nadležno za upravljanje, korišćenje, zaštitu, razvoj i unaprijeđenje nacionalnih parkova, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore koje upravlja svim zaštićenim prirodnim dobrima u zoni morskog dobra, „Project-Consulting” d.o.o. koji se bavi strateškim i finansijskim planiranjem projekata iz oblasti vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama i otpadom finansiranih iz kredita međunarodnih finansijskih institucija, kao i koordinacijom realizacije tih projekata, JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje” koje vrši kontinuiranu isporuku vode u vodovodne sisteme opština Crnogorskog primorja i DOO „Vodacom“ zaduženo za vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda

za Crnogorsko primorje i Prijestonicu Cetinje i pružanje stručne pomoći na realizaciji projekata iz oblasti komunalnih djelatnosti. Vlada je na sjednici od 22. novembra 2018. donijela Odluku o osnivanju Fonda za zaštitu životne sredine („Sl. list CG”, broj 81/18), čije uspostavljanje je predviđeno Zakonom o životnoj sredini, a u toku je rad na stvaranju uslova za njegovo operativno funkcionisanje.

Laboratorijska ispitivanja i druge stručne poslove obavljaju D.O.O. Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore i Institut za javno zdravlje kao akreditovane laboratorije. Stručne i istraživačke poslove vrši Univerzitet Crne Gore, posebno Institut za biologiju mora kao njegova organizaciona jedinica u oblasti morskog biodiverziteta, kao i Prirodnjački muzej.

Inspeksijski nadzor vrši jedinstveni inspeksijski organ - Uprava za inspeksijske poslove. Ekološka inspekcija, kao primarna u ovoj oblasti zadužena je za kontrole: sprovođenja monitoringa i izvještavanja u životnoj sredini, zaštite vazduha od zagađenja, primjene propisanih tehnologija i praćenja tehnoloških zahtjeva (npr. ispuštanje tehnoloških otpadnih voda), sprovođenje propisa iz oblasti upravljanja otpadom, prometa i korišćenja supstanci koje oštećuju ozonski omotač, primjene mjera zaštite prirode, propisa iz oblasti zaštite od buke, primjene propisa iz oblasti upravljanja hemikalijama, industrijskog zagađenja i sl. Pored ekološke inspekcije, relevantne su sljedeće inspekcije: vodoprivredna, veterinarska, fitosanitarna, sanitarna, šumska i lovna, tržišna i rudarska. Takođe, Lučka kapetanija zadužena je za nadzor zagađenja mora s plovila (inspekcija sigurnosti plovidbe Bar i Kotor).

U skladu sa vertikalnom podjelom vlasti, nadležnost nad primjenom propisa iz oblasti životne sredine i klimatskih promjena imaju i jedinice lokalne samouprave (JLS). Inspeksijski nadzor u okviru JLS u oblasti upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom vrši komunalna inspekcija i komunalna policija. Komunalna inspekcija i komunalna policija nadležna je i za oblast buke u životnoj sredini za projekte koji se realizuju na lokalnom nivou.

Poglavlje je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji koja je održana 10. decembra 2018. u Briselu.

1. PLANOV I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Horizontalno zakonodavstvo						
1.	MEPPU	Analiza finansijskih potreba u okviru Poglavlja 27 - Životna sredina i klimatske promjene	2021/IV	2021-2027		
B) Kvalitet vazduha						
2.	MEPPU	Strategija upravljanja kvalitetom vazduha za period 2021-2029. godine sa Akcionim planom 2021-2022. godina	2021/IV	2021-2029		
C) Upravljanje otpadom						
3.	MEPPU	Državni plan upravljanja otpadom za period 2022-2027.	2022/III	2022-2027		
D) Kvalitet voda						
4.	MPŠV	Planovi upravljanja vodama na vodnom području Dunavskog i Jadranskog sliva	2021/IV	2021-2027	32000L0060 [P]	
E) Zaštita prirode						
5.	MEPPU	Nacionalna strategija biodiverziteta sa akcionim planom 2022-2026.	2022/I	2022-2026	31993D0626 [P] 32014R0511 [D]	
6.	MEPPU	Nacionalni akcioni plan za borbu protiv dezertifikacije	2022/II	2022-2030	21998A0319 (01) [P] 31998D0216 [P]	
7.	MPŠV	Strategija razvoja šumarstva 2021-2026. godina	2021/IV	2021-2026		
F) Civilna zaštita						
8.	MUP	Procjena rizika od katastrofa Crne Gore	2022/I	2022 -2030		
G) Klimatske promjene						
9.	MEPPU	Izveštaj za pripremu ažuriranog nacionalnog utvrđenog doprinosa	2021/IV	2021-2030		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Horizontalno zakonodavstvo						
1.	MEPPU	Pravilnik o izvještavanju i monitoringu	2021/IV	2021/IV	32019D1372 [P]	
B) Kvalitet vazduha						
2.	MEPPU	Uredba o graničnim vrijednostima emisija iz postrojenja za sagorijevanje	2021/II	2021/II	32015L2193 [P]	
C) Upravljanje otpadom						
3.	MEPPU	Zakon o upravljanju otpadom	2022/III	2021/IV	31994L0062 [P] 32006R1013 [P] 32010L0075 [P]	

						31987L0217 [P] 31999L0031 [P] 31996L0059 [P] 32006L0066 [P] 32012L0019 [P] 32000L0053 [P] 32008L0098 [P] 32019R1021 [D] 32006L0123 [D] 32019L0904 [D]	
4.	MEPPU	Uredba o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih baterija i akumulatora, detaljniji sadržaj podataka koji se vode u registru proizvođača baterija i akumulatora i način vođenja tog registra, detaljniji sadržaj zahtjeva za upis u registar organizovanih sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih baterija i akumulatora i rada tog sistema, godišnje količine otpadnih baterija i akumulatora koje se moraju preuzeti radi obrade, prerade i recikliranja i način izračunavanja prosječne mase preuzetih otpadnih baterija i akumulatora	2022/II	2022/II	32006L0066 [P]		
5.	MEPPU	Uredba o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpada od električnih i elektronskih proizvoda detaljniji sadržaj podataka koji se vode u registru proizvođača električne i elektronske opreme i način vođenja tog registra, detaljniji sadržaj zahtjeva za upis u registar organizovanih sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpada od električne i elektronske opreme i rada tog sistema i godišnje količine otpada od električne i elektronske opreme koje se moraju preraditi i reciklirati, uključujući i otpad od električne i elektronske opreme koja se isporučuje iz drugih država putem internet prodaje	2021/IV	2021/IV	32012L0019 [P] 32017R0699 [P] 32019R0290 [D]		
6.	MEPPU	Uredba o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih guma i detaljniji sadržaj zahtjeva za upis u registar organizovanih sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih guma i rada tog sistema, uključujući i obaveze o godišnjim količinama otpadnih guma koje se moraju preuzeti, obraditi, preraditi i reciklirati	2021/IV	2021/IV	32008L0098 [P]		
7.	MEPPU	Uredba o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih vozila i detaljnom sadržaju zahtjeva za upis u registar organizovanih sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih vozila i radu tog sistema i godišnjim količinama otpadnih vozila koje se moraju obraditi, preraditi ili reciklirati	2022/II	2022/II	32020L0363 [P] 32020L0362 [P]		
8.	MEPPU	Pravilnik o opštim uslovima, sadržaju plana, sadržaju zahtjeva i dokumentaciji koja je potrebna za izdavanje dozvole za upravljanje rudarskim otpadom, pojedinostima plana i izvještavanju u slučaju velike nesreće u upravljanju rudarskim otpadom, kao i kriterijume, karakterizaciju, klasifikaciju i izvještavanju o rudarskom otpadu	2023/II	2023/II	32020D0248[P]		

9.	MEPPU	Pravilnik o graničnim vrijednostima prisustva opasnih materija u pojedinim djelovima električne i elektronske opreme koji poslije upotrebe postaju otpad i koji se proizvode u Crnoj Gori ili se uvoze radi stavljanja u promet, odnosno upotrebu, kao i oznake o vrsti i načinu upravljanja otpadom koji nastaje iz ove opreme, unutrašnju kontrolu proizvodnje, obaveze proizvođača, uvoznika, distributera i ovlaštenog zastupnika, identifikaciju privrednih subjekata, izjavu o usklađenosti, oznaka CE	2023/I	2023/I	32019L0178 [P] 32019L0169 [P] 32019L0177 [P] 32019L0171 [P] 32019L0174 [P] 32019L0175 [P] 32019L0170 [P] 32019L0173 [P] 32019L0176 [P] 32019L0172 [P]	
D) Kvalitet voda						
10.	MKI	Zakon o zaštiti mora od zagađivanja sa pomorskih objekata	2021/IV	2022/I	32014R1143 [D] 32019L0883 [D] 32005L0035 [D] 32009L0123 [D] 32014L0090 [D] 32013R1257 [D] 32003R0782 (D) 32012R0530 (D) 32009L0020 (D) 32002L0084 (D)	
11.	MEPPU	Pravilnik kojim će se urediti analiza osnovnih svojstava i karakteristika trenutnog stanja morske sredine, a naročito hidrografskih, fizičkih i hemijskih svojstva, stanišnih tipova, bioloških svojstava i hidromorfologije, kao i listu karakteristika trenutnog stanja i uticaja na morsku sredinu, uključujući i ljudske aktivnosti	2021/II	2021/II	32008L0056 [P] 32017L0845 [P] 32017D0848 [P]	
12.	MEPPU	Pravilnik kojim će se urediti kvalitativni pokazatelji, kriterijumi i metodološki standardi za određivanje dobrog ekološkog stanja morske sredine	2021/II	2021/II	32008L0056 [P] 32017L0845 [P] 32017D0848 [P]	
13.	MEPPU	Pravilnik kojim će se urediti način određivanja ciljeva i indikatora za ostvarivanje i održavanje dobrog ekološkog stanja morske sredine	2021/II	2021/II	32008L0056 [P] 32017L0845 [P] 32017D0848 [P]	
14.	MEPPU	Pravilnik kojim će se urediti bliži sadržaj programa monitoringa morske sredine, kao i način sprovođenja tog monitoringa	2021/II	2021/II	32008L0056 [P] 32017L0845 [P] 32017D0848 [P]	
15.	MEPPU	Pravilnik kojim će se urediti bliži sadržaj programa mjera koje se sprovode radi ostvarivanja i/ili održavanja dobrog ekološkog stanja morske sredine i ostvarivanja ciljeva zaštite morske sredine i obalnog područja	2021/II	2021/II	32008L0056 [P] 32017L0845 [P] 32017D0848 [P]	
16.	MZD	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o parametrima, provjeri usaglašenosti, metodama, načinu, obimu analiza i sprovođenju monitoringa zdravstvene ispravnosti vode za ljudsku upotrebu	2021/II	2021/III	32015L1787 [P]	

17.	MEPPU	Pravilnik o ponovnoj upotrebi prečišćene komunalne otpadne vode za posebne namjene	2021/III	2021/III	32020R0741 [P]	
E) Zaštita prirode						
18.	MPŠV	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o šumama	2023/IV	2023/IV	32010R0995 [D]	
19.	MEPPU	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode	2022/IV	2022/I	32014R0511 [P]	
20.	MEPPU	Pravilnik o listi dozvoljenih stranih vrsta i način ažuriranja liste i način izrade procjene rizika	2021/II	2021/II	32014R1143 [P]	
21.	MEPPU	Pravilnik o listi invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj uniji i način ažuriranja liste	2021/II	2021/II	32014R1143 [P] 32017R1263 [P] 32019R1262 [P]	
22.	MEPPU	Pravilnik o listi tipova staništa i vrsta uključujući vrste ptica, prioritetne tipove staništa i vrste za koje lokacije ekološke mreže treba da budu utvrđene	2023/IV	2023/IV	31992L0043 [D] 32009L0147 [D]	
23.	MEPPU	Pravilnik o listi divljih vrsta ptica koje se mogu nuditi na prodaju žive ili mrtve, transportovati i držati radi prodaje i nuditi na prodaju i njihove bilo koje prepoznatljive djelove ili derivate prodavati ako su ubijene, uhvaćene ili pribavljene u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode i Zakonom o divljači i lovstvu	2023/IV	2023/IV	32009L0147 [D]	
24.	MPŠV	Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o lovnim sezonama	2023/IV	2023/IV	31991R3254 [P] 32009L0147 [D]	
F) Kontrola industrijskog zagađenja						
25.	MEPPU	Pravilnik izmjenama i dopunama Pravilnika o vrstama aktivnosti, graničnim vrijednostima emisija i načinu vršenja monitoringa u postrojenjima koja koriste organske rastvarače	2022/III	2022/IV	32010L0075 [D]	
26.	MEPPU	Memorandum o saradnji u vršenju zajedničkog inspekcijskog nadzora	2021/III	2021/IV	32010L0075 [D] 32001H0331 [D]	
G) Hemikalije						
27.	MEPPU	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o listi supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost	2021/II	2021/II	32019R1194 [P] 32020R0171 [P]	
28.	MEPPU	Pravilnik o izmjenama i dopunama Liste klasifikovanih supstanci	2021/III	2021/IV	32020R1182 [P]	
29.	MEPPU	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu klasifikacije, pakovanja i označavanja hemikalije u skladu sa globalno harmonizovanim sistemom UN	2021/IV	2021/IV	32019R0521 [P] 32020R0011 [P]	
30.	MEPPU	Pravilnik o dopunama Pravilnika o sadržaju bezbjednosnog lista o hemikalijama	2022/II	2022/II	32020R0878 [P]	
31.	MEPPU	Pravilnik o dopuni Pravilnika o listi opasnih hemikalija i proizvoda čiji je izvoz zabranjen	2022/III	2022/IV	32020R1068 [P]	
32.	MEPPU	Uredba o dopunama Uredbe o zabranjenim odnosno dozvoljenim načinima upotrebe, proizvodnje i stavljanja na tržište hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu	2022/IV	2023/I	32020R1203 [P] 32020R1204 [P] 32020R1149 [P] 32020R0784 [P] 32020R2081 [P]	

					32020R2096 [P] 32021R0057 [P]	
33.	MEPPU	Pravilnik o dopuni Pravilnika o listi supstanci koje se ne upisuju u registar hemikalija i ne podliježu stručnoj procjeni	2023/I	2023/II	32019R1691 [P]	
34.	MEPPU	Pravilnik o dopuni Pravilnika o metodama ispitivanja opasnih svojstava hemikalije	2023/II	2023/III	32019R1390 [P]	
35.	MEPPU	Pravilnik o dopunama Pravilnika o bližem sadržaju prethodnog obavještanja za izvoz hemikalijama	2023/III	2023/III	32020R1068 [P]	
36.	MEPPU	Pravilnik o dopuni Pravilnika o listama aktivnih supstanci koje su dozvoljene za upotrebu u biocidnim proizvodima i biocidnim proizvodima manjeg rizika	2023/IV	2023/IV	32019D1950 [P] 32019D1973 [P] 32019D1969 [P] 32019D1951 [P] 32019R1819 [P] 32019R1821 [P] 32019R1823 [P] 32019R1824 [P] 32019R1820 [P] 32019D1030 [P] 32019D0994 [P] 32019R1822 [P] 32019R1825 [P] 32020D0027 [P] 32020R1086 [P] 32020D1037 [P]	
H) Buka						
37.	MEPPU	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o graničnim vrijednostima buke u životnoj sredini, načinu utvrđivanja indikatora buke i akustičkih zona i metodama ocjenjivanja štetnih efekata buke	2022/I	2022/II	32020L0367 [P]	
I) Klimatske promjene						
38.	MEPPU	Pravilnik o stručnom osposobljavanju lica koja vrše djelatnost ugradnje, održavanja i popravke i isključivanje iz upotrebe opreme i proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač	2021/IV	2021/IV	32014R0517 [P] 32009R1005 [D]	
39.	MEPPU	Pravilnik o bližem načinu i potrebnoj dokumentaciji za izdavanje dozvole za obavljanje djelatnosti ugradnje održavanja i/ili popravke kao isključivanja iz upotrebe oprema i proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač i alternativne supstance	2021/II	2021/II	32014R0517 [P] 32009R1005 [P]	
40.	MEPPU	Uredba o supstancama koje oštećuju ozonski omotač i alternativnim supstancama	2021/II	2021/II	32009R1005 [P] 32010R0744 [P] 32011R0291 [P] 32014R0517 [D] 32007R1516 [P]	

					32007R1497 [P] 32015R2068 [D]	
41.	MEPPU	Uredba o vazduhoplovnim aktivnostima za koje se ne izrađuje plan praćenja emisija gasova sa efektom staklene bašte	2021/II	2021/II	32017R2392 [P]	

28. Zaštita potrošača i zdravlja

UVOD

Poglavlje Zaštita potrošača i zdravlja razmatra teme i pitanja podijeljena u dvije cjeline: zaštita potrošača i javno zdravlje. Zaštita potrošača obuhvata oblast bezbjednosti proizvoda i oblast zaštite ekonomskih interesa potrošača. Ključna pitanja u oblasti bezbjednosti proizvoda su: opšta bezbjednost proizvoda, obmanjujući proizvodi i brza razmjena informacija o opasnim proizvodima. Ključna pitanja u oblasti zaštita ekonomskih interesa potrošača su: sklapanje ugovora na daljinu; ugovori sklopljeni van poslovnih prostorija; odredbe koje se protive načelima savjesnosti i poštenja (nepravične odredbe u potrošačkim ugovorima); prodaja robe široke potrošnje i prateće garancije; isticanje cijena proizvoda ponuđenih potrošačima; obmanjujuće i komparativno oglašavanje; nepoštena komercijalna praksa; vremenski podijeljeno korišćenje nepokretnosti (*timesharing*), dugoročni proizvodi za odmor, preprodaja i razmjena; putovanja u paket aranžmanima i povezanim putnim aranžmanima; odgovornost za neispravne proizvode; sudska i upravna zabrana; potrošački krediti; vansudsko rješavanje potrošačkih sporova; saradnja između organa nadležnih za zaštitu potrošača.

Javno zdravlje obuhvata: kontrola duvana, zarazne bolesti, krv, tkiva, ćelije i organi, prava pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj zaštiti, mentalno zdravlje, prevencija zloupotrebe droga, zdravstvene nejednakosti, ishrana, smanjivanje štetnih posljedica uzrokovanih upotrebom alkohola, skriningi karcinoma, zdrava okruženja, promociju bezbjednosti uključujući prevenciju povreda, rijetke bolesti.

Institucionalni okvir: Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo zdravlja, Uprava za inspekcijske poslove, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvo kapitalnih investicija, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Agencija za elektronske medije, Agencija za energetiku, Agencija za nadzor osiguranja, Centralna banka Crne Gore, Fond za zdravstveno osiguranje, Institut za javno zdravlje, Agencija za lijekove i medicinska sredstva, Zavod za transfuziju krvi, Zavod za hitnu medicinsku pomoć, Apotekarska ustanova „Montefarm“, Ljekarska komora, Farmaceutska komora, Komora fizioterapeuta, Privredna komora, Zanatska komora i druge javne i privatne zdravstvene ustanove. U sprovođenju politike zaštite potrošača učestvuje i lokalna samouprava. Posebno mjesto u ovoj oblasti ima NVO sektor preko organizacija zaštite potrošača, u okviru kojih se najbolje artikuliraju interesi potrošača, a nadležni organi ostvaruju saradnju i s asocijacijama trgovaca i pružalaca usluga.

Poglavlje je otvoreno 16. decembra 2014.

1. PLANOWI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Zaštita potrošača						
1.	MER	Akcionni plan za sprovođenje Nacionalnog programa zaštite potrošača 2019-2021, za 2021.	2021/II	2021		
2.	MER	Nacionalni program zaštite potrošača 2022-2024 sa Akcionim planom za realizaciju Nacionalnog programa zaštite potrošača (2022-2024) za 2022. godinu	2021/IV	2022-2024		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Zaštita potrošača						
1.	MER	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti potrošača	2021/II	2021/II	32011L0083 [P] 32005L0029 [P] 31993L0013 [P]	
2.	MER	Zakon o nadzoru proizvoda na tržištu	2021/IV	2022/I	32019R1020 [P] 32019R0515 [P]	
3.	MER	Zakon o potrošačkim kreditima	2021/IV	2022/II	32008L0048 [P] 32014L0017 [P]	
4.	MER	Zakon o turizmu i ugostiteljstvu	2021/IV	2022/I	32015L2302 [P]	
5.	MER	Zakon o zaštiti potrošača	2022/II	2022/III	32019L0771 [P] 32019L0770 [P]	
6.	MER	Odluka o organima nadležnim za nadzor nad sprovođenje zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača	2021/II	2021/II	32017R2394 [P]	
7.	MER	Uredba o kriterijumima za utvrđivanje naknade za članove Odbora za vansudsko rješavanje potrošačkih sporova	2021/II	2021/II		
8.	MER	Pravilnik o programu obuke i načinu polaganja stručnog ispita za lica za sprovođenje postupka vansudskog rješavanja potrošačkih sporova	2021/II	2021/II	32013L0011 [P]	
B) Zdravlje						
9.	MZD	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja	2022/IV	2023/III	32012L0025 [P]	
10.	MZD	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih tkiva i ćelija u svrhu liječenja	2022/IV	2023/III	32006L0017 [P] 32006L0086 [D]	
11.	MZD	Pravilnik o izmjeni Pravilnika o bližim uslovima u pogledu prostora, kadra i opreme koje moraju da ispunjavaju ovlašćene zdravstvene ustanove i pravna lica koja obavljaju	2021/III	2021/IV	32006L0017 [P] 32006L0086 [D]	

		pojedine poslove u vezi uzimanja i presađivanja tkiva i ćelija, kao i mjerama i aktivnostima za uspostavljanje i održavanje sistema kvaliteta				
12.	MZD	Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o načinu i uslovima za procjenu podobnosti i odabir davaoca, obimu i vrsti laboratorijskih testiranja živog davaoca i načinu praćenja zdravstvenog stanja davaoca	2021/III	2021/IV	32006L0017 [P]	
13.	MZD	Pravilnik o bližim uslovima za obezbjeđivanje sljedljivosti tkiva i ćelija, kao i načinu i postupku praćenja ozbiljnih neželjenih pojava i ozbiljnih neželjenih reakcija	2021/III	2021/IV	32006L0086 [D]	
14.	MZD	Pravilnik o izmjeni Pravilnika o sadržini dokumentacije i uslovima prijema tkiva i ćelija u ovlaštenim zdravstvenim ustanovama koje vrše postupke obrade, očuvanja, skladištenja ili distribucije, odnosno presađivanja tkiva i ćelija	2021/IV	2022/I	32006L0017 [P]	
15.	MZD	Pravilnik o izmjeni Pravilnika o bližim uslovima i načinu obilježavanja, identifikacije i pakovanja tkiva i ćelija u postupku uzimanja i prijema u ovlaštenim zdravstvenim ustanovama, kao i sadržini jedinstvenog identifikacionog broja	2021/IV	2022/I	32006L0017 [P]	
16.	MZD	Pravilnik o izmjeni Pravilnika o bližim uslovima i načinu vršenja transporta i obrade, prijemu tkiva i ćelija za skladištenje, kao i distribuciji tkiva i ćelija	2021/IV	2022/I	32006L0017 [P]	
17.	MZD	Pravilnik o sadržini pisane saglasnosti i njenom opozivu, kao i načinu identifikacije lica koja su dala pisanu saglasnost i izjave o njenom opozivu	2021/IV	2022/I	32006L0017 [P]	

29. Carinska unija

UVOD

Osnovni ciljevi prepoznati u okviru ovog poglavlja odnose se na jačanje ekonomskih odnosa među državama članicama, razvoj trgovinskih aktivnosti, zaštitu i sigurnost društva. Carinske uprave su odgovorne za nadzor nad unutrašnjim tržištem Unije, zaštitu finansijskih i ekonomskih interesa Unije i država članica, borbu protiv prevara i zaštitu prava intelektualne svojine, jačanje bezbjednosti i sigurnosti, zaštitu građana i životne sredine, unapređenje administrativnih kapaciteta carinskih uprava i jačanje konkurencije. Navedeni ciljevi će biti postignuti harmonizovanim pristupom carinskim procedurama i efikasnim i efektivnim kontrolama, kompjuterizacijom i unaprijeđenjem funkcionisanja carinske službe kroz jačanje administrativnih kapaciteta za efikasno sprovođenje pravne tekovine u ovom poglavlju.

Ključni izazov za Crnu Goru u ovom poglavlju odnosi se na obavezu implementacije EU projekata čija IT realizacija treba da obezbijedi interoperabilnost i interkonektivnost sa EU sistemima država članica. Pored navedenog Crna Gora je u obavezi da izvrši modernizaciju postojećih i implementaciju novih projekata na nacionalnom nivou.

EU upravo radi na izmjenama postojećih i implementaciji novih projekata (Implementacija novog Carinskog zakona EU – Union Customs Code) što će dovesti do scenarija (iskustvo pojedinih država članica) da se određeni IT sistemi implementiraju/ modifikuju nekoliko puta.

Institucije nadležne za sprovođenje obaveza u okviru ovog poglavlja aktuelnog Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji su: Ministarstvo finansija i socijalnog staranja/Uprava carina, Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta, Ministarstvo zdravlja i Kancelarija za evropske integracije.

Poglavlje je otvoreno 16. decembra 2014.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No.	Ostalo
A) Opšta carinska pravila i procedure						
1.	UC	Poslovna strategija Uprave carina	2021/IV	2022-2024		
2.	UC	Strategija poboljšanja i modernizacije infrastrukture i tehničke opremljenosti	2021/IV	2022-2024		
3.	UC	Strategija upravljanja ljudskim resursima	2021/IV	2022-2024		
4.	UC	Strategija obuka za zaposlene u Upravi carina	2021/IV	2022-2024		
5.	UC	IT Strategija Uprave carina 2021-2025.	2021/IV	2022-2025		
6.	UC	Strategija razvoja odnosa sa javnošću	2021/IV	2022-2024		
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Opšta carinska pravila i procedure						
1.	MFSS	Carinski zakon	2021/IV	2022/II	32013R0952 [P] 32019R0474 [P] 32019D2151 [P] 32019R0474 [P] 52020XC0302(01) [P]	
2.	MFSS	Uredba za sprovođenje Carinskog zakona	2022/I	2022/II	32015R2446 [P] 32018R1063 [P] 32018R1118 [P] 32015R2447 [P] 32017R0989 [P] 32018R0604 [P] 32019R1394 [P] 32019D2151 [P] 32019R1143 [P] 32020R0893 [P] 32020R0877 [P] 32020R0712 [P] 32020R0523 [P] 32020R0761 [P] 32020R1209 [P] 32020R0760 [P]	
3.	MFSS	Uredba o postupanju carinskog organa sa robom za koju postoji osnovana sumnja da povrjeđuje prava intelektualne svojine	2022/III	2022/IV	32013R0608 [P] 32013R1352 [P]	

					32020R1209 [P]	
B) Carinska klasifikacija i tarifa						
4.	MFSS	Uredba o carinskoj tarifi za 2022. godinu	2021/IV	2022/I	32019R1776 [P] 32020R0712 [P] 32020R0523 [P]	
5.	MFSS	Uredba o carinskoj tarifi za 2023. godinu	2022/IV	2023/I	32019R1776 [P] 32020R0712 [P] 32020R0523 [P]	
6.	MFSS	Uredba o carinskoj tarifi za 2024. godinu	2023/IV	2024/I	32019R1776 [P] 32020R0712 [P] 32020R0523 [P]	
C) Carinski status robe i tranzit						
7.	MFSS	Zakon o ratifikaciji Konvencije o zajedničkom tranzitu	2022/I	2022/I	21992D1231(01) [P] 21993A0202(01) [P] 21994D0115(02) [P] 21994D1231(19) [P] 21994D1231(21) [P] 21996D0214(01) [P] 21996D0214(02) [P] 21996D0514(02) [P] 21997D0214(01) [P] 21997D0214(02) [P] 21997A0405(01) [P] 21997D0829(02) [P] 21999D0507(01) [P] 22001D0112(02) [P] 22003D0004 [P] 22005D0558 [P] 22005D0559 [P] 22005D0560 [P] 22005D0632 [P] 22005D0882 [P] 22008D0786 [P] 22009D0606 [P] 22013D0510 [P] 22013D0675 [P] 22015D1069 [P] 22015D2467 [P] 22016D0858 [P] 22018D0029 [P]	

					22020D0487 [P]	
8.	MFSS	Zakon o ratifikaciji Konvencije o olakšicama u trgovini robom	2022/I	2022/I	21989D0713(01) [P] 21996D0214(01) [P] 21996D0514(05) [P] 22001D0112(02) [P] 22006D0919 [P] 21996D0514(04) [P] 22005D0711 [P] 22012D0221 [P] 22012D0223 [P] 32015D0836 [P]	
9.	MFSS	Zakon o ratifikaciji Konvencije o carinskom tretmanu zajedničkih kontejnera koji se koriste u međunarodnom prevozu	2022/IV	Danom pristupanja	21995A0422(02) [P] 31995D0137 [P]	
10.	MFSS	Zakon o ratifikaciji izmjena i dopuna Carinske konvencije o međunarodnom prevozu robe na osnovu karneta TIR	2022/IV	Danom pristupanja	22016A1129(02) [P]	
11.	MPNKS	Pravilnik o bližim uslovima i načinu izdavanja odobrenja za privremeno iznošenje kulturnih dobara u inostranstvo	2023/IV	2024/I	32019R0880 [D]	
D) Prekursori za droge						
12.	MZD	Zakon o kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci	2021/III	2021/IV	32004R0273 [D] 32005R0111 [D] 32009R0219 [D] 32013R1258 [D] 32013R1259 [D] 32015R1011 [D] 32015R1013 [D] 32016R1443 [D]	

30. Vanjski odnosi

UVOD

Na Međuvladinoj konferenciji koja je 30. marta 2015. održana u Briselu otvoreni su pregovori u poglavlju 30 – Vanjski odnosi. Crna Gora je za predmetno poglavlje dobila jedno završno mjerilo koje je ispunjeno: Akcioni plan za preostale pripreme u pogledu usklađivanja zakonodavstva, kao i usklađivanja međunarodnih sporazuma s pravnom tekovinom i poboljšanje administrativnih i kontrolnih kapaciteta da bi se obezbijedila potpuna primjena i sprovođenje pravne tekovine u poglavlju 30, koji je Vlada usvojila 20. oktobra 2016.

Poglavlje 30 – Vanjski odnosi obuhvata zajedničku trgovinsku politiku EU, bilateralne sporazume s trećim zemljama, razvojnu politiku, kao i humanitarnu pomoć. Pravna tekovina za predmetno poglavlje se najvećim dijelom sastoji od direktno primjenjivog zakonodavstva EU, ali neke direktive iz područja izvoznih kredita i roba dvostruke namjene zahtijevaju prenošenje u nacionalno zakonodavstvo.

Ključni izazov za Crnu Goru u ovom poglavlju odnosi se na jačanje administrativnih kapaciteta u okviru poglavlja 30 (oko 1/4 od ukupne pravne tekovine EU je u okviru ovog poglavlja). Crna Gora mora jačati kapacitete za učestvovanje u razvojnoj i humanitarnoj pomoći namijenjenim zemljama u razvoju i najmanje razvijenim zemljama, kao i iz područja izvoznih kredita i roba dvostruke namjene. Takođe, od zemalja kandidata se zahtijeva da postepeno usklade svoju politiku prema trećim zemljama i njihovu poziciju u međunarodnim organizacijama s politikom i pozicijama koje je usvojila EU.

Institucije nadležne za sprovođenje obaveza u okviru ovog poglavlja aktuelnog Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji su: Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja/Uprava carina, Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Kancelarija za evropske integracije, Agencija za zaštitu prirode i životne sredine, Uprava za inspeksijske poslove, Investiciono razvojni fond Crne Gore.

Crna Gora je 20. juna 2017. privremeno zatvorila poglavlje 30 – Vanjski odnosi.

1. PLANOVI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Horizontalne mjere						
1.	MUP	Procjena rizika od katastrofa Crne Gore	2022/I	2022/I	32019D0420 [D]	
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Zajednička trgovinska politika						
1.	MFSS	Zakon o ratifikaciji izmjena i dopuna Carinske konvencije o međunarodnom prevozu robe na osnovu karneta TIR	2022/IV	Danom pristupanja	22016A1129(02) [P]	
2.	MER	Zakon o kontroli izvoza robe dvostruke namjene	2021/III	2022/II	32009R0428 [D] 32011R1232 [D] 32003E0468 [D] 32008E0944 [D] 32000E0401 [D] 52016PC0616 [D]	
3.	MER	Zakon o spoljnoj trgovini robom i uslugama koje mogu da se koriste za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, neljudsko ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje	2021/II	2021/III	32019R0125 [P] 32020R0621 [P]	
4.	MFSS	Carinski zakon	2021/IV	2022/II	32013R0952 [P] 32019R0474 [P] 32019D2151 [P] 32019R0474 [P] 52020XC0302(01) [P]	
5.	MEPPU	Zakon o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti	2022/IV	2024/IV	32013L0059 [D] 32013L0051 [D] 32011L0070 [D] 32009L0071 [D] 32014L0087 [D] 32006L0117 [D] 32005R0302 [D] 32008D0312 [D] 31989L0391 [D] 31992L0058 [D] 31989L0654 [D] 31989L0656 [D]	

					32009L0104 [D]	
6.	MER	Odluka o utvrđivanju nacionalne kontrolne liste robe dvostruke namjene	2021/III	2021/IV	32019D2199 [P]	
7.	MEPPU	Pravilnik o dopuni Pravilnika o listi opasnih hemikalija i proizvoda čiji je izvoz zabranjen	2022/III	2022/III	32020R1068 [P]	
8.	MEPPU	Pravilnik o dopunama Pravilnika o bližem sadržaju prethodnog obavještanja za izvoz hemikalijama	2023/III	2023/III	32020R1068 [P]	
9.	MFSS	Uredba za sprovođenje Carinskog zakona	2022/I	2022/II	32015R2446 [P] 32018R1063 [P] 32018R1118 [P] 32019R1143 [P] 32015R2447 [P] 32017R0989 [P] 32018R0604 [P] 32019R1394 [P] 32019D2151 [P] 32019R1143 [P] 32020R0893 [P] 32020R0877 [P] 32020R0712 [P] 32020R0523 [P] 32020R0761 [P] 32020R1209 [P] 32020R0760 [P]	
10.	MFSS	Uredba o carinskoj tarifi za 2022. godinu	2021/IV	2022/I	32019R1776 [P] 32020R0712 [P] 32020R0523 [P]	
11.	MFSS	Uredba o carinskoj tarifi za 2023. godinu	2022/IV	2023/I	32019R1776 [P] 32020R0712 [P] 32020R0523 [P]	
12.	MFSS	Uredba o carinskoj tarifi za 2024. godinu	2023/IV	2024/I	32019R1776 [P] 32020R0712 [P] 32020R0523 [P]	
13.	MFSS	Uredba o osiguranju izvoza od netržišnih rizika	2022/IV	2023/I	32011R1233 [D] 32018R0179 [D]	
B) Razvojna politika						
14.	MVP	Pravilnik o sprovođenju međunarodne razvojne saradnje	2022/II	2022/III	42017Y0630(01) [D]	
15.	MVP	Pravilnik o upućivanju međunarodne humanitarne pomoći	2022/II	2022/III	31996R1257 [D] 42008X0130(01) [D]	
16.	MVP	Pravilnik o sadržaju i načinu prikupljanja podataka i vođenju evidencije o međunarodnoj razvojnoj saradnji i humanitarnoj pomoći	2022/II	2022/III		

C) Humanitarna pomoć						
17.	MVP	Pravilnik o sprovođenju međunarodne razvojne saradnje	2022/II	2022/III	42017Y0630(01) [D]	
18.	MVP	Pravilnik o upućivanju međunarodne humanitarne pomoći	2022/II	2022/III	31996R1257 [D] 42008X0130(01) [D]	
19.	MVP	Pravilnik o sadržaju i načinu prikupljanja podataka i vođenju evidencije o međunarodnoj razvojnoj saradnji i humanitarnoj pomoći	2022/II	2022/III		

31. Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika

UVOD

Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika temelje se na pravnim aktima, uključujući pravno obavezujuće međunarodne sporazume i politička dokumenta. Pravnu tekovinu sačinjavaju političke deklaracije, aktivnosti i sporazumi. Usklađenost Crne Gore sa izjavama Savjeta za vanjske poslove EU je 100%. Poglavlje 31 obuhvata: politički dijalog s EU, pitanja odnosa države kandidata s EU i njenim institucijama, saradnju s međunarodnim organizacijama, posebno s UN, OEBS i SE, razvijen sistem kontrole naoružanja, EBOP, saradnju s NATO-om i borbu protiv terorizma.

Prioriteti vanjske politike Crne Gore vezani su u prvom redu za punopravno članstvo u EU i NATO.

Poseban značaj se daje jačanju odnosa sa susjednim državama čiji su temelji konstruktivan dijalog, razvoj povjerenja i široke regionalne saradnje. Politika dobrosusjedskih odnosa predstavlja jedan od vodećih spoljno političkih ciljeva Crne Gore.

Trajan doprinos razvoju regionalne saradnje Crna Gora daje kroz aktivno učešće u regionalnim inicijativama i organizacijama poput Centralno-evropske inicijative, Procesu saradnje u Jugoistočnoj Evropi, Jadransko-jonske inicijative, Berlinski proces, Savjeta za regionalnu saradnju, Regionalne inicijative za azil, migracije i raseljena lica i brojnih drugih.

Multilateralizam je jedan od tri utvrđena vanjskopolitička prioriteta Crne Gore. Kroz aktivnosti u međunarodnim organizacijama, Crna Gora štiti i promovira svoje interese, učestvuje u definisanju globalnih političkih tokova i zajedno sa zemljama regiona i šireg okruženja afirmira saradnju i zajednički nastup na međunarodnoj sceni.

Institucije nadležne za sprovođenje obaveza u okviru ovog poglavlja su: Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Kancelarija za evropske integracije, Agencija za zaštitu prirode i životne sredine, Uprava za inspeksijske poslove, Uprava policije – Sektor za sprječavanje pranja novca i finansiranje terorizma.

Pregovaračko poglavlje 31 otvoreno je na Međuvladinoj konferenciji u Luksemburgu 24. juna 2014.

1. PLANOV I POTREBE						
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Opšti principi						
1.	MUP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o oružju	2021/II	2021/III	31991L0477 [P] 32008L0051 [P] 32017L0853 [P] 32015R2403 [P] 32018R0337 [P]	
2.	MEPPU	Zakon o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti	2022/IV	2024/IV	32013L0059 [D] 32013L0051 [D] 32011L0070 [D] 32009L0071 [D] 32014L0087 [D] 32006L0117 [D] 32005R0302 [D] 32008D0312 [D] 31989L0391 [D] 31992L0058 [D] 31989L0654 [D] 31989L0656 [D] 32009L0104 [D]	
3.	MVP	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama	2021/IV	2022/I		
4.	MUP	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o bližem načinu onesposobljavanja oružja	2021/IV	2022/I	32015R2403 [P] 32018R0337 [P]	
5.	MER	Odluka o utvrđivanju nacionalne kontrolne liste robe dvostruke namjene	2021/III	2021/IV	32019D2199 [P]	
6.	MER	Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o utvrđivanju nacionalne kontrolne liste naoružanja i vojne opreme	2021/II	2021/III	52019XG0312 (01) [P] 52020XG0313(07) [P]	
7.	MVP	Odluka o izmjenama Odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije 2014/145/ZVBP od 17. marta 2014. godine, 2014/151/ZVBP od 21. marta 2014. godine, 2014/238/ZVBP od 28. aprila 2014. godine, 2014/265/ZVBP od 12. maja 2014. godine, 2014/308/ZVBP od 28. maja 2014. godine, 2014/455/ZVBP od 11. jula 2014. godine, 2014/475/ZVBP od 18. jula 2014. godine, 2014/499/ZVBP od 25. jula 2014. godine, 2014/508/ZVBP od 30. jula 2014. godine, 2014/658/ZVBP od 8. septembra 2014. godine, 2014/801/ZVBP od 17. novembra 2014.	2021/IV	2021/IV	32020D0120 [P] 32020D0399 [P] 32020R0119 [P] 32020R398 [P]	

		godine, 2014/855/ZVBP od 28. novembra 2014. godine, 2015/241/ZVBP od 9. februara 2015. godine, 2015/432/ZVBP od 13. marta 2015. godine, 2015/1524/ZVBP od 14. septembra 2015. godine, 2016/359/ZVBP od 10. marta 2016. godine, 2016/1671/ZVBP od 15. septembra 2016. godine, 2016/1961/ZVBP od 8. novembra 2016. godine i 2017/445/ZVBP od 13. marta 2017. godine, 2017/1386/ZVBP od 25. jula 2017. godine i 2017/1418/ZVBP od 4. avgusta 2017. godine, 2017/1561/ZVBP od 14. septembra 2017. godine, 2017/2163/ZVBP od 20. novembra 2017. godine, 2018/392/ZVBP od 12. marta 2018. godine, 2018/706/ZVBP od 14. maja 2018. godine, 2018/1085/ZVBP od 30. jula 2018. godine, 2018/1237/ZVBP od 12. septembra 2018. godine, 2018/1930/ZVBP od 10. decembra 2018. godine, 2019/95/ZVBP od 21. januara 2019. godine, 2019/415/ZVBP od 14. marta 2019. godine, 2019/416/ZVBP od 14. marta 2019. godine, 2020/120/ZVBP od 28. januara 2020. godine i 2020/399/ZVBP od 13. marta 2020. godine u odnosu na djelovanja koja podrivaju ili ugrožavaju teritorijalni integritet, suverenitet i nezavisnost Ukrajine				
8.	MVP	Odluka o izmjenama Odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije 2014/119/ZVBP od 5. marta 2014. godine, 2015/143/ZVBP od 29. januara 2015. godine, 2015/364/ZVBP od 5. marta 2015. godine, 2015/876/ZVBP od 5. juna 2015. godine i 2015/1781/ZVBP od 5. oktobra 2015. godine i 2016/318/ZVBP od 4. marta 2016. godine, 2017/381/ZVBP od 3. marta 2017. godine i 2020/373/ZVBP o mjerama ograničavanja usmjerenima protiv određenih osoba, subjekata i tijela s obzirom na stanje u Ukrajini	2021/IV	2021/IV	32020D0373 [P] 32020R0370 [P]	
9.	MVP	Odluka o dopuni Odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije 2014/512/ZVBP od 31. jula 2014. godine, 2014/659/ZVBP od 8. septembra 2014. godine, 2014/872/ZVBP od 4. decembra 2014. godine, 2015/971/ZVBP od 22. juna 2015. godine i 2015/1764/ZVBP od 1. oktobra 2015. godine, 2015/2431/ZVBP od 21. decembra 2015. godine, 2019/2192/ZVBP od 19. decembra 2019. godine i 2020/907/ZVBP od 29. juna 2020. godine s obzirom na djelovanja Rusije kojima se destabilizuje situacija u Ukrajini	2021/IV	2021/IV	32019D2192 [P] 32020D0907 [P]	
10.	MVP	Odluka o dopuni Odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije 2014/386/ZVBP od 23. juna 2014. godine, 2014/507/ZVBP od 30. jula 2014. godine, 2014/933/ZVBP od 18. decembra 2014. godine, 2015/959/ZVBP od 19. juna 2015. godine i 2020/850/ZVBP od 18. juna 2020. godine kao odgovor na nezakonitu aneksiju Krima i Sevastopolja	2021/IV	2021/IV	32020D0850 [P]	
11.	MVP	Odluka o izmjenama i dopuni Odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije 2011/72/ZVBP od 31. januara 2011. godine, 2011/79/ZVBP od 4. februara 2011. godine, 2012/50/ZVBP od 27. januara 2012. godine, 2012/724/ZVBP od 26. novembra 2012. godine, 2013/72/ZVBP od 31. januara 2013. godine, 2013/409/ZVBP od 30. jula 2013. godine, 2014/49/ZVBP od 30. januara 2014.	2022/IV	2022/IV	32020D0117 [P] 32020R0115 [P]	

		godine, 2015/157/ZVBP od 30. januara 2015. godine, 2016/119/ZVBP od 28. januara 2016. godine i 2020/117/ZVBP od 27. januara 2020. godine povodom situacije u Tunisu				
12.	MVP	Odluka o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije 2013/184/ZVBP od 23. aprila 2013. godine, 2014/214/ZVBP od 14. aprila 2014. godine, 2015/666/ZVBP od 28. aprila 2015. godine i 2020/563 od 23. aprila 2020. godine povodom situacije u Mjanmaru/Burmi	2022/IV	2022/IV	32020D0563 [P] 32020R0562 [P]	
13.	MVP	Odluka o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih Odlukom Savjeta Evropske unije 2019/1894/ZVBP od 11. novembra 2019. godine o mjerama ograničavanja s obzirom na nezakonite aktivnosti bušenja koje Turska provodi u istočnom Sredozemlju	2022/IV	2022/IV	32019D1894 [P] 32019R1890 [P]	
14.	MVP	Odluka o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije 2019/797/ZVBP i 2020/1127 od 30. jula 2020. godine o mjerama ograničavanja protiv sajber napada koji predstavljaju prijetnju Uniji ili njenim državama članicama	2023/III	2023/III	32020D0651 [P] 32020D1127 [P] 32020R1125 [P]	

32. Finansijski nadzor

UVOD

Poglavlje 32 – Finansijski nadzor obuhvata četiri glavne oblasti: javna unutrašnja finansijska kontrola, eksterna revizija, zaštita finansijskih interesa EU i zaštita eura od falsifikovanja.

U skladu sa međunarodno prihvaćenim standardima i preporukama EU, pojam javne unutrašnje finansijske kontrole podrazumijeva sveobuhvatni sistem koji se uspostavlja radi upravljanja, kontrole, revidiranja i izvještavanja o korišćenju sredstava nacionalnog budžeta i sredstava EU. Za zakonito i uspješno funkcionisanje javnog sektora od posebne važnosti je postojanje institucionalne, stručne i nezavisne eksterne kontrole raspolaganja javnim finansijama i državnom imovinom. Kako bi se obezbjedila zaštita finansijskih interesa Evropske unije, osnovana je Evropska kancelarija za borbu protiv prevara, čiji je cilj borba protiv korupcije i drugih nezakonitih aktivnosti koje izazivaju finansijske posljedice. Kazne za zloupotrebu finansijskih sredstava iz budžeta podrazumijevaju gonjenje od strane državnih vlasti, disciplinske postupke, administrativne ili finansijske sankcije. U skladu sa zahtjevima Evropske komisije, u svim zemljama članicama i kandidatima uspostavlja se Sistem za borbu protiv prevara (AFCOS) koji je odgovoran za suzbijanje nepravilnosti i prevara koje mogu nastati korišćenjem sredstava Evropske unije (EU), kao i za pružanje efikasne i kvalitetne zaštite njenih finansijskih interesa. U cilju zaštite integriteta euro novčanica i kovanog novca od falsifikovanja, usvojeni su pravni akti kojima se definišu sumnjive i falsifikovane euro novčanice i kovani novac, utvrđuje se postupanje sa sumnjivim i falsifikovanim primjercima euro novčanica i kovanog novca, razmjena informacija i saradnja sa domaćim i međunarodnim institucijama.

Institucionalni okvir: Javna unutrašnja finansijska kontrola – Ministarstvo finansija i socijalnog staranja i drugi subjekti javnog sektora na centralnom i lokalnom nivou; Eksterna revizija – Skupština Crne Gore i Državna revizorska institucija; Zaštita finansijskih interesa EU - AFCOS – Ministarstvo finansija i socijalnog staranja i članovi AFCOS mreže (Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Poreska uprava, Uprava carina, Državna revizorska institucija, Vrhovni državni tužilac, Agencija za spriječavanje korupcije); Zaštita eura od falsifikovanja – Centralna banka Crne Gore, Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava i Uprava policije.

Poglavlje je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji, 24. juna 2014.

1. PLANOWI I POTREBE						
1.1. STRATEŠKI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Period važenja		Pravna tekovina	
					Celex No (veza)	Ostalo
A) Eksterna revizija						
1.	DRI	Strateški plan razvoja Državne revizorske institucije Crne Gore za period 2023 – 2028.	2023/IV	2024 - 2028		INTOSAI P – 12 INTOSAI P - 20
2.	DRI	Akcionni plan za sprovođenje Strateškog plana razvoja Državne revizorske institucije Crne Gore za period 2023-2028.	2023/IV	2024 - 2028		INTOSAI P – 12 INTOSAI P – 20
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn.	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) PIFC						
1.	MFSS	Uredba o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru	2021/II	2021/III		
B) Eksterna revizija						
2.	DRI	Etički kodeks za državne revizore i druge zaposlene u Državnoj revizorskoj instituciji	2022/II	2022/II		INTOSAI P - 130
3.	DRI	Srednjoročni plan revizija Državne revizorske institucije	2022/III	2022/IV		INTOSAI P – 12 INTOSAI 100
C) Zaštita finansijskih interesa EU						
4.	MFSS	Uredba o institucionalnom okviru funkcionisanja sistema za upravljanje nepravilnosti i prevara (AFCOS sistema) u Crnoj Gori	2021/III	2021/III	32018R1046 [P] 32014R0231 [P] 32014R0236 [P]	
5.	MFSS	Odluka o obrazovanju AFCOS savjetodavnog tijela	2021/III	2021/III	32018R1046 [P] 32014R0231 [P] 32014R0236 [P]	
D) Zaštita eura od falsifikovanja						
6.	CBCG	Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o provjeri podobnosti i autentičnosti i vraćanju u opticaj euro novčanica i kovanog novca	2021/IV	2021/IV	32019D0039 [P]	

33. Finansijske i budžetske odredbe

UVOD

Sistem sopstvenih sredstava Evropske unije može se definisati kao jednostrano nepovratno alociranje sredstava Uniji u cilju finansiranja budžeta Evropske unije, koje se sprovodi automatski bez potrebe donošenja posebnih odluka nacionalnih vlasti. Sopstvena sredstva EU se utvrđuju, prikupljaju, plaćaju i kontrolišu u skladu s pravilima sistema sopstvenih sredstava.

Sistem sopstvenih sredstava EU je trenutno baziran na Odluci Savjeta broj 2007/436/EZ, Euratom („ORD 2007“) i dvije regulative: Regulativa Savjeta (EZ, Euratom) broj 1150/2000 i Regulativa Savjeta (EEZ, Euratom) broj 1553/89.

Sopstvena sredstva EU sastoje se od:

- 1) Tradicionalnih sopstvenih sredstava (TOR), tj. uglavnom carina i dažbina na šećer (uključujući dažbine na poljoprivredne proizvode) na osnovu primjene carinskih propisa EU. Dažbine na šećer su nametnute proizvođačima šećera i služe namirivanju troškova EU za taj sektor, što u slučaju Crne Gore nije relevantno, jer ne posjeduje proizvodnju šećera. TOR se smatraju osnovnim oblikom prihoda EU, koji proizilazi direktno iz zakonodavstva EU. Međutim, na zemljama članicama je da prikupljaju ovaj prihod, a od ukupog iznosa prikupljenih sredstava po ovoj osnovi država članica zadržava 25% kao kompenzaciju za troškove proistekle naplatom.
- 2) Sredstva zasnovana na osnovici PDV-a koja proizilaze iz primjene jedinstvene stope za sve zemlje članice. Međutim, ograničenje je utvrđeno na iznos od 50% BND-a preko koga procijenjena vrijednost osnovice PDV-a ne može da pređe.
- 3) Sredstva bazirana na BND-u koja služe za finansiranje troškova kada su svi ostali prihodi iskorišćeni. Utvrđuje se primjenom jedinstvene stope na ukupnu vrijednosti BND svih zemalja članica.

Imajući u vidu da pravna tekovina EU u ovom poglavlju ne zahtjeva direktnu izmjenu nacionalnog zakonodavstva, tj. njena primjena se odnosi na države članice, a na Crnu Goru tek po pristupanju u EU, nastavićemo usklađivanje pravnih propisa u vezanim oblastima, koja se odnose na oblasti poglavlja 16 – Porezi, 18 – Statistika, 29 – Carinska unija i 32 – Finansijski nadzor. Neophodno je da zemlje kandidati ispune administrativne uslove u oblasti sopstvenih sredstava EU prije pristupanja Evropskoj uniji.

Institucije koje su uključene u rad u oblasti finansijske i budžetske odredbe su: Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, Uprava carina, Poreska uprava, Uprava za statistiku i Centralna banka Crne Gore.

Poglavlje je otvoreno na Međuvladinoj konferenciji, 16. decembra 2014.

1. PLANOV I POTREBE						
1.2. ZAKONODAVNI OKVIR						
Ozn .	Nadležna inst.	Naziv	Donošenje	Primjena	Pravna tekovina	
					Celex No	Ostalo
A) Tradicionalna sopstvena sredstva						
1.	MFSS	Zakon o budžetu Crne Gore za 2021. godinu	2021/II	2021/III		
2.	MFSS	Zakon o budžetu Crne Gore za 2022. godinu	2021/IV	2022/I		
3.	MFSS	Zakon o budžetu Crne Gore za 2023. godinu	2022/IV	2023/I		

Aneks 1. Pregled mjerila za zatvaranje pregovaračkih poglavlja

	Poglavlje	Mjerila za zatvaranje poglavlja (ZM/CB)
1	Sloboda kretanja robe 20.6.2017.	<p>1. Crna Gora usvaja i primjenjuje zakonodavstvo kojim se prenosi Direktiva 2001/83/EZ o Kodeksu Zajednice koji se odnosi na medicinske proizvode za ljudsku upotrebu koja je izmijenjena i dopunjena Direktivom 2004/27/EZ i zakonodavstvo kojim se prenosi Direktiva 2001/82/EZ koja se odnosi na medicinske proizvode za veterinarsku upotrebu - što uključuje uspostavljanje postupka odobravanja lijekova u obje oblasti, kao i Direktivu 89/105/EEZ koja se odnosi na određivanje cijena i nadoknada farmaceutskih proizvoda, u skladu s načelima sudske prakse Suda pravde EU.</p> <p>2. Crna Gora nastavlja napredovati u usklađivanju horizontalnog zakonodavstva s pravnom tekovinom EU i pokazuje dobar napredak u prenošenju pravne tekovine za proizvode Novog, Globalnog i Starog pristupa, naročito u onim sektorima u kojima je dosadašnja usaglašenost nedovoljna ili ograničena.</p> <p>3. Crna Gora nastavlja napredovati ka završavanju uvođenja klauzula o međusobnom priznavanju i neophodnih izmjena i dopuna domaće zakonodavstva i administrativnih praksi s ciljem usaglašavanja s članovima 34-36 UFEU.</p> <p>4. Crna Gora pokazuje da ima odgovarajuće administrativne kapacitete za pravilnu primjenu zakonodavstva u svim horizontalnim oblastima koje utiču na slobodu kretanja robe (regulatorna, standardizacija, akreditacija, metrologija, ocjena usaglašenosti i tržišni nadzor), kao i zakonodavstva za proizvode Novog, Globalnog i Starog pristupa do dana pristupanja.</p>
2	Sloboda kretanja radnika 11.12.2017.	<p>1. Crna Gora pokazuje da će postojati adekvatne strukture i implementacioni kapaciteti za pravilno provođenje pravne tekovine o slobodi kretanja radnika do trenutka pristupanja.</p>
3	Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga 11.12.2017.	<p>1. Crna Gora usvaja i dostavlja Evropskoj komisiji listu regulisanih profesija u skladu s relevantnom pravnom tekovinom, precizirajući aktivnosti pokrivene svakom od profesija, kao i objašnjenje regulative.</p> <p>2. Crna Gora usklađuje sve studijske programe na kojima se stiču kvalifikacije za regulisane profesije u CG s zahtjevima Direktive 2005/36/EZ i njenim relevantnim izmjenama.</p> <p>3. Crna Gora usvaja horizontalni zakon o uslugama kojim će se prenijeti Direktiva o uslugama 2006/123/EZ i da pokazuje dalji napredak u usklađivanju sektorskih propisa.</p> <p>4. Crna Gora donosi izmjene nacionalnog zakonodavstva u cilju ukidanja svih zahtjeva za državljanstvom za pristup i uživanje slobode pružanja usluga, izuzev zahtjeva za državljanstvom opravdanim i proporcionalnim sa članom 51 UFEU. Ove izmjene treba da budu primjenjive najkasnije datumom pristupanja.</p>
4	Sloboda kretanja kapitala 23.4.2016.	<p>1. Kad je u pitanju kretanje kapitala i plaćanja, Crna Gora dovršava usklađivanje zakonodavstva s pravnom tekovinom EU i pokazuje da će biti u mogućnosti da ga u potpunosti sprovodi danom pristupanja, osiguravajući otklanjanje preostalih ograničenja kretanja kapitala.</p> <p>2. Crna Gora usklađuje podzakonske akte Zakona o platnom sistemu s pravnom tekovinom EU i pokazuje da će biti u mogućnosti da u potpunosti sprovodi Regulativu (EC) 924/2009 i Regulativu (EU) 260/2012 od dana pristupanja.</p> <p>3. U vezi s oblastima sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma, Crna Gora dovršava neophodno usklađivanje s pravnom tekovinom EU i pokazuje kroz bilans ostvarenih rezultata da ima adekvatne administrativne kapacitete da implementira i sprovodi relevantno zakonodavstvo na zadovoljavajući način.</p>

5	Javne nabavke 18.12.2013.	1. Crna Gora usklađuje svoj nacionalni zakonodavni okvir s pravnom tekovinom u svim oblastima javnih nabavki s posebnim naglaskom na koncesije, privatno-javno partnerstvo i nabavke u oblasti odbrane, u skladu sa zakonodavstvom EU iz oblasti javnih nabavki, UFEU i drugim relevantnim odredbama pravne tekovine.
		2. Crna Gora uspostavlja adekvatne administrativne i institucionalne kapacitete na svim nivoima i preuzima adekvatne mjere kako bi osigurala primjenu i sprovođenje nacionalnog zakonodavstva u ovoj oblasti dovoljno prije pristupanja EU. Ovo naročito podrazumijeva: a) Sprovođenje crnogorske Strategije razvoja sistema javnih nabavki 2011-2015 i AP za njeno sprovođenje, u cilju jačanja administrativnih kapaciteta, uključujući adekvatne obuke na svim nivoima za sve nosioce aktivnosti; b) Priprema praktičnih sredstava za sprovođenje i nadgledanje (uključujući administrativna pravila, instrukcije, priručnike i standardna dokumenta za ugovore) c) Jačanje kontrolnih mehanizama koji su neophodni kako bi se osiguralo da sistem bude u potpunosti pouzdan, uključujući dobar nadzor i pojačanu transparentnost faze izvršenja javnih ugovora zasnovanih na sistematičnoj procjeni rizika s prioritetom kontrole ranjivih sektora i procedura; d) Efikasano funkcionisanje sistema pravne zaštite, uključujući i u oblasti koncesija, privatno-javnih partnerstava i nabavki u oblasti odbrane; e) Mjere/aktivnosti vezane za prevenciju i borbu protiv korupcije, i konflikta interesa u oblasti javnih nabavki, kako na državnom, tako i na lokalnom nivou;
		3. Crna Gora će predstaviti bilans ostvarenih rezultata (track record) i transparentnog sistema javnih nabavki koji obezbjeđuje vrijednost novca, konkurenciju i stroge mjere protiv korupcije.
6	Privredno pravo 18.12.2013.	1. Crna Gora usvaja Zakon o tržištu kapitala i relevantne podzakonske akte, kojima će se naročito uskladiti sa Direktivom o transparentnosti
		2. Crna Gora usvaja novi Zakon o privrednim društvima i relevantne podzakonske akte, usklađujući se s pravnom tekovinom iz oblasti privrednog prava, naročito uvodeći odredbe o prekograničnim spajanjima.
		3. Crna Gora dovršava usklađivanje s Direktivom o ponudama o preuzimanju.
		4. Crna Gora u potpunosti usklađuje zakonodavstvo u oblasti računovodstva i statutarne revizije, uključujući podzakonske akte, s pravnom tekovinom EU. Crna Gora uspostavlja nezavisno tijelo za javni nadzor, koje će se finansirati na adekvatan način i imati dovoljno zaposlenih, i sistem kontrole (osiguranja), kako bi se uskladili s pravilima o statutarnoj reviziji.
7	Zaštita intelektualne svojine 31.3.2014.	1. Crna Gora izvršava sve neophodne zakonodavne izmjene u cilju obezbjeđivanja primjene principa Unijskog iscrpljenja prava na teritoriji čitave EU danom pristupanja.
		2. Crna Gora usvaja izmjene i dopuna Zakona o autorskim i srodnim pravima, u cilju punog usklađivanja sa pravnom tekovinom EU.
		3. Crna Gora usvaja novi Zakon o patentima kako bi kompletirala usklađivanje sa pravnom tekovinom, s posebnim naglaskom na dodatne sertifikate zaštite.
		4. Crna Gora obezbjeđuje dovoljno administrativnih kapaciteta za registraciju i primjenu prava intelektualne svojine i obezbjeđuje bilans rezultata istraga od strane carinske službe, i efektivnu prinudnu primjenu kroz građanske, a gdje je potrebno i krivične sudske postupke za prekršioce prava.
8	Konkurencija	1. Crna Gora je završila zakonodavno usklađivanje s pravnom tekovinom EU koju obuhvata poglavlje Konkurencija.

	30.6.2020.	<p>2. Crna Gora je izgradila adekvatne administrativne i pravosudne kapacitete u oblasti antimonopolskih pravila, koncentracija i kontrole državne pomoći.</p> <p>3. Crna Gora je pokazala zadovoljavajući bilans sprovođenja u oblasti antimonopolskih pravila, koncentracija i kontrole državne pomoći, uključujući bilans ostvarenih rezultata djelotvornog i učinkovitog postupanja administracije i pravosuđa u slučajevima otkrivenih nepravilnosti, između ostalog i izricanjem odvratajućih sankcija.</p> <p>4. U sljedećim slučajevima Agencija za zaštitu konkurencije, kao nacionalni nadležni organ za državnu pomoć, procijenila je prisustvo i usklađenost državne pomoći s odredbama SSP-a o državnoj pomoći i naredila njen povraćaj, gdje je takva pomoć ocijenjena kao neusklađena:</p> <ul style="list-style-type: none"> - u slučaju kompanije "Montenegro Airlines", procijeniti da li je državna pomoć koja joj je dodijeljena od 2012. godine usklađena s odredbama SSP-a o državnoj pomoći. Ovo treba da obuhvati i odredbe Zakona o ulaganju u konsolidaciju i razvoj društva "Montenegro Airlines" koji je Skupština Crne Gore usvojila u decembru 2019. godine; - Utvrditi da li je Unipromov KAP primio nezakonitu pomoć; - U pogledu autoputa Bar-Boljare, utvrditi da li je bilo nezakonite pomoći u finansiranju izgradnje autoputa i njegovog poslovanja.
9	Finansijske usluge 22.6.2015.	<p>1. Crna Gora pokazuje napredni nivo usklađenosti s pravnom tekovinom EU u oblasti bankarstva i finansijskih konglomerata, posebno u vezi s kapitalnim zahtjevima, nadzorom nad finansijskim konglomeratima, zaštitom depozita, reorganizacijom i likvidacijom kreditnih institucija i pokazuje spremnost za sprovođenje pravne tekovine od dana pristupanja.</p> <p>2. Crna Gora pokazuje napredni nivo usklađenosti s pravnom tekovinom EU u oblasti osiguranja i profesionalnih penzija, posebno u vezi životnog osiguranja, reosiguranja, posredovanja u osiguranju, osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, direktivama Solventnost II i Direktivnom o djelatnostima i nadzoru institucija za profesionalno penziono osiguranje (IORPs) i pokazuje spremnost za sprovođenje pravne tekovine od dana pristupanja.</p> <p>3. Crna Gora pokazuje napredni nivo usklađenosti s pravnom tekovinom EU u oblasti infrastrukture finansijskog tržišta, posebno u pogledu finalnog saldiranja i aranžmana finansijskih kolaterala i pokazuje da će biti spremna za sprovođenje pravne tekovine od dana pristupanja.</p> <p>4. Crna Gora pokazuje napredni nivo usklađenosti s pravnom tekovinom EU u oblasti tržišta hartija od vrijednosti i investicionih usluga, posebno u pogledu Direktive o tržištu finansijskih instrumenata (MiFID), prospekta, transparentnosti i tržišnih zloupotreba i pokazuje da će biti spremna za sprovođenje pravne tekovine od dana pristupanja.</p> <p>5. Crna Gora pokazuje stabilnost i nezavisnost regulatornih i nadzornih institucija, s adekvatnim administrativnim kapacitetima za primjenu pravne tekovine u oblasti finansijskih usluga od dana pristupanja.</p>
10	Informatičko društvo i mediji 31.3.2014.	<p>1. Crna Gora usklađuje svoje zakonodavstvo sa pravnom tekovinom EU kada je riječ o odredbama o nezavisnosti nacionalne regulatorne institucije za elektronske komunikacije, kao i sa pravnom tekovinom EU u oblasti audiovizuelnih medijskih usluga.</p> <p>2. Crna Gora pokazuje da će imati dovoljno administrativnih kapaciteta za sprovođenje pravne tekovine EU u oblasti elektronskih komunikacija, usluga informacionog društva i audiovizuelnih medijskih usluga, kao i pravne tekovine koja se odnosi na nezavisnost regulatora, do dana pristupanja.</p> <p><i>Napomena: U ovom poglavlju, iako nije definisano kao posebno mjerila, Komisija ističe da će posebno pratiti stanje u oblasti slobode medija i medijskog pluralizma (The Council of the European Union, Second meeting of the Accession conference of the Deputy level, 31. March 2014, Brussels, 8375/14, Presse 196);</i></p>

11	Poljoprivreda i ruralni razvoj 13.12.2016.	1. Crna Gora predstavlja implementacioni plan za uspostavljanje Integrisanog sistema administracije i kontrole (IACS) koji će biti u potpunosti operativan do dana pristupanja. Plan mora obuhvatiti sve buduće akcije neophodne za puno sprovođenje svakog pojedinog dijela sistema i njihovu međusobnu integraciju, uključujući prezentaciju trenutnog stanja pripreme, buduće ciljeve s vremenskim rokovima realizacije, plan donošenja zakonodavstva koji još treba da se usvoji, precizne proračune neophodnih budžetskih sredstava i ljudskih resursa, kao i identifikaciju mogućih nedostataka, s predlozima odgovarajućih rješenja. Crna Gora pokazuje zadovoljavajući napredak prema osnivanju IACS-a, uključujući i uspostavljanje sistema identifikacije zemljišnih parcela (LPIS).
		2. Crna Gora predstavlja implementacioni plan za uspostavljanje Agencije za plaćanje koja će biti u potpunosti operativna danom pristupanja. Uzimajući u obzir standarde u pogledu nezavisnosti, pouzdanosti, odgovornost i ispravnog finansijskog poslovanja, Plan treba da sadrži prikaz trenutnog stanja pripreme, buduće ciljeve s vremenskim rokovima realizacije, plan donošenja zakonodavstva koje nedostaje, precizne proračune neophodnih budžetskih sredstava i ljudskih resursa, uključujući i planove zapošljavanja, kao i identifikaciju mogućih nedostataka, s predlozima odgovarajućih rješenja. Crna Gora pokazuje zadovoljavajući napredak u osnivanju ove Agencije za plaćanja.
12	Bezbednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor 28.6.2016.	1. Crna Gora podnosi Komisiji odobreni Nacionalni program za unapređenje objekata za proizvode životinjskog porijekla, uključujući i objekte za nusproizvode životinjskog porijekla. Što se tiče sektora mliekarstva, nacionalni program takođe treba da uključi strategiju za upotrebu sirovog mlijeka koje ne ispunjava zahtjeve (svježe sirovo mlijeko).
		2. Crna Gora daje garancije Komisiji za uspostavljanje sistema za službene kontrole živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla (usklađenog sa EU sistemom), uključujući i njegovo finansiranje.
		3. Crna Gora nastavlja da uspostavlja i razvija, u skladu sa pravnom tekovinom EU, odgovarajuće administrativne strukture, posebno u pogledu kontrole bezbednosti hrane, te dalje razvija svoje administrativne kapacitete i infrastrukturu. Crna Gora pokazuje da će imati dovoljne administrativne kapacitete za pravilno sprovođenje i primjenjivanje ukupne pravne tekovine obuhvaćene ovim poglavljem nakon pristupanja.
13	Ribarstvo 28.6.2016.	1. Crna Gora usvaja propise koji se obezbjeđuje značajan stepen usklađenosti s pravnom tekovinom EU u oblasti ribarstva, i osigurava da će biti u mogućnosti da u potpunosti primjeni Zajedničku politiku ribarstva, nakon pristupanja.
		2. Crna Gora značajno jača administrativne, inspeksijske i kontrolne kapacitete potrebne za Zajedničku politiku ribarstva i osigurava da zahtjevi EU budu u potpunosti ispunjeni danom pristupanja, naročito u pogledu inspekcije i kontrole.
14	Saobraćajna politika 21.12.2015.	1. Crna Gora postiže usklađenost s EU pravnom tekovinom koja se odnosi na naplatu putarine, socijalnu pravnu tekovinu u drumskom saobraćaju, nova pravila o težini i dimezijama vozila za prevoz teške robe i vozila za prevoz putnika, kao i na zajednička pravila za pristup profesiji drumskog prevoznika, za pristup tržištu međunarodnog drumskog prevoza tereta i za pristup međunarodnom tržištu usluga prevoza običnim i turističkim autobusima.
		2. Crna Gora obezbjeđuje kompetentno, nezavisno i efikasno regulatorno tijelo i tijelo za bezbednost u željezničkom saobraćaju, i usklađivanje sa standardima EU o bezbednosti i interoperabilnosti.
		3. Crna Gora se usklađuje sa pravnom tekovinom EU o pravima putnika u svim vidovima saobraćaja.
		4. Crna Gora treba da se u potpunosti uskladi s pravnom tekovinom EU u oblasti upravljanja vazдушnim saobraćajem.
15	Energetika 21.12.2015.	1. Crna Gora dovršava zakonodavno usklađivanje s pravnom tekovinom EU o obaveznim naftnim rezervama, uspostavlja administrativnu strukturu da upravljanju tim rezervama i započinje s uspostavljanjem rezervi u skladu s Akcionim planom (za EU ovaj rok je do 2023.g.).
		2. Crna Gora usklađuje svoje propise sa pravnom tekovinom EU u oblasti unutrašnjeg energetskog tržišta, uključujući razdvajanje svih energetskih subjekata u skladu s nekim od modela definisanih pravnom tekovinom.

		3. Crna Gora se usklađuje s pravnom tekovinom EU u oblasti energetske efikasnosti.
16	Porezi 29.3.2015.	<p>1. Crna Gora usvaja zakone u oblastima koje zahtijevaju daljnje usklađivanje. Trebalo bi, prije svega, ostvariti značajan napredak u smjeru usklađivanja u oblasti PDV-a, akciza i direktnih poreza. Crna Gora će Komisiji podnijeti detaljan plan za postizanje pune usklađenosti s pravnom tekovinom EU do datuma pristupanja.</p> <p>2. Crna Gora ima adekvatan administrativni kapacitet i potrebnu infrastrukturu u svom centralnom, ali i lokalnim poreskim ispostavama u cilju sprovođenja i primjene poreskog zakonodavstva i efikasne naplate poreza, kao i kontrole poreskih obveznika. Osim toga, Crna Gora osigurava da će Centralna kancelarija za vezu i Centralna kancelarija za saradnju u oblasti akciza, imati dovoljno zaposlenih i biti adekvatno operativne nakon pristupanja.</p> <p>3. Crna Gora pokazuje dovoljan napredak u razvoju svih IT sistema poreske uprave, uključujući i one koji se odnose na međusobno povezivanje. Naročito za PDV (VIES), akcize (EMCS) i IT sisteme potrebne za poresku saradnju i razmjenu informacija u području direktnog oporezivanja.</p>
17	Ekonomska i monetarna unija 25.6.2018.	<p>1. Crna Gora uskla svoj pravni okvir sa <i>acquis-om</i> kako bi osigurala punu nezavisnost centralne banke, zabranu monetarnog finansiranja javnog sektora, zabranu privilegovanog pristupa od strane javnih vlasti finansijskim institucijama i potpunu integraciju CBCG u Evropski sistem centralnih banaka.</p> <p>2. Crna Gora je usvojila neophodne ustavne promjene kako bi se osiguralo da se primarni cilj stabilnosti cijena definiše u skladu sa članom 127 (1) i 282 (2) Ugovora o funkcionisanju Evropske unije. (Član 143. Ustava)</p> <p>3. Crna Gora je uskladila svoj pravni okvir da bi se pridržavala uslova za nacionalne budžetske okvire, kako je predviđeno Direktivom Savjeta 2011/85/ EU.</p> <p>4. Crna Gora ispunjava kriterijume funkcionalne tržišne ekonomije.</p> <p>5. Crna Gora je pristala na RJEŠENJE koje je Evropska unija razvila o tome kako da primjenjuje okvir EU za usvajanje eura.</p>
18	Statistika 16.12.2014.	<p>1. Crna Gora dostavlja ključne podatke o nacionalnim računima u skladu sa evropskim sistemom nacionalnih i regionalnih računa (ESA) 2010 i drugim relevantnim zahtjevima, zajedno s neophodnim detaljnim opisom korišćenih metodologija.</p> <p>2. Crna Gora predstavlja Komisiji mapu puta za prenos preostalih tabela iz Programa prenosa podataka ESA 2010 i preostalih metodoloških pitanja.</p>
19	Socijalna politika i zapošljavanje 13.12.2016.	<p>1. Crna Gora usvaja izmjene i dopune Zakona o radu i Zakona o bezbjednosti i zdravlju na radu kako bi uskladila svoje zakonodavstvo u oblasti radnog prava i zaštite zdravlja i sigurnosti na radu s pravnom tekovinom EU, te pokazuje da će, do pristupanja, imati odgovarajuće administrativne strukture i kapacitete za pravilno sprovođenje pravne tekovine u oblasti rada i zdravlja i bezbjednosti na radu, naročito kroz jačanje inspekcije rada.</p> <p>2. Crna Gora mijenja i dopunjava Zakon o zaštiti od diskriminacije i ravnopravnosti žena i muškaraca u oblasti zapošljavanja i socijalnoj politici, kako bi uskladila svoje zakonodavstvo u tim područjima s pravnom tekovinom EU, te pokazuje da će imati odgovarajuće administrativne strukture, a naročito posebno tijelo za ravnopravnost, Ombudsmana, administrativne i sprovedbene kapacitete do pristupanja.</p> <p>3. Crna Gora osnažuje administrativne kapacitete kako bi osigurala efektivno sprovođenje i efektivnu primjenu svih propisa i okvira politike u oblasti zapošljavanja i socijalne politike, uključujući kapacitete za planiranje i operativne kapacitete, obezbjeđivanje djelotvornog dijaloga između organizacija socijalnih partnera, kao i osiguranja daljeg upravljanja Evropskim socijalnim fondom (ESF).</p>

20	Preduzetništvo i industrijska politika 18.12.2013.	1. Crna Gora izrađuje i počinje da sprovodi sveobuhvatnu strategiju konkurentnosti industrije, koja je podržana sistemom evaluacionih indikatora i mjerilima, kao što se sugerise u EU integrisanoj industrijskoj politici.
21	Trans-evropske mreže 22.6.2015.	1. Crna Gora i Evropska komisija usaglasile su se o budućim TEN-T mrežama koje se tiču Crne Gore, u skladu sa Regulativom (EU) broj 1315/2013 o smjernicama Unije za razvoj trans-evropske transportne mreže. 2. Crna Gora i Evropska komisija usaglasile su se o Listi prioritetnih projekata u saobraćajnom sektoru u skladu sa Regulativom (EU) broj 1316/2013 kojom je uspostavljen Instrument za povezivanje Evrope (Connecting Europe Facility). 3. Crna Gora pokazuje institucionalne i administrativne kapacitete potrebne za preuzimanje obaveza navedenih u Regulativi (EU) broj 1316/2013 kojom je ustanovljen Instrument za povezivanje Evrope (Connecting Europe Facility).
22	Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata 20.6.2017.	1. Crna Gora je pokazala zadovoljavajući nivo implementacije srestava pretpristupne podrške EU u Crnoj Gori odobrenih za indirektno upravljanje, naročito za komponente i oblasti relevantne za buduće sprovođenje fondova ESI (Evropskih strukturnih i investicionih fondova). 2. Crna Gora dostavlja Komisiji napredni i sveobuhvatni Nacrt sporazuma o partnerstvu (Partnership Agreement, PA) koji sadrži definisane načine na koji Crna Gora planira da obezbijedi usaglašenost sa strategijom EU za pametan, održiv i inkluzivni rast. odabrane tematske ciljeve i glavne očekivane rezultate za svaki od ESI fondova. Nacrt PA će sadržavati okvirne pokazatelje planiranog Operativnog programa, uključujući i izvore finansiranja, kao i izvještaj o procjeni ispunjenosti primjenljivih ex-ante preduslova. 3. Crna Gora priprema i dostavlja detaljan plan i raspored aktivnosti za završetak Sporazuma o partnerstvu i za pripremu i završetak operativnih programa. Ovaj plan treba sadržavati informacije o tome kako i na kom nivou Crna Gora namjerava organizovati proces programiranja, kao i precizan opis uloga i zadataka svih uključenih institucija na nacionalnom i na lokalnom nivou. 4. Crna Gora uspostavlja institucionalni okvir za sprovođenje kohezione politike EU, uključujući i formalno određivanje institucionalnih struktura (s definisanim zadacima i odgovornostima) za upravljanje operativnim programom. Ovo se odnosi na upravljačko tijelo, tijelo ovlašćeno za ovjeravanje i revizorsko tijelo, kao i na posrednička tijela gdje je to prikladno i već identifikovano. Potrebno je obezbijediti adekvatno odvajanje funkcija između relevantnih institucija. 5. Crna Gora usvaja pojedinačne strategije razvoja za ključna tijela koja će biti uključena u upravljanje/sprovođenje sredstava iz ESI fondova (uključujući analize prednosti, slabosti, mogućnosti i prijetnji, procjene potreba za obukama, planove zapošljavanja i sprovođenja obuka za jačanje kapaciteta), kao i sveobuhvatnu strategiju institucionalnog razvoja i izgradnje kapaciteta, na osnovu adekvatne procjene rizika za sva uključena tijela (uključujući i korisnike gdje su već identifikovani). 6. Crna Gora dostavlja Komisiji detaljan plan i raspored u vezi s uspostavljanjem sistema za nadgledanje i ocjenjivanje, uključujući uspostavljanje elektronskog informacionog sistema za upravljanje i nadgledanje (MIS).
23	Pravosuđe i temeljna prava 18.12.2013.	45 privremenih mjerila, pregovori u toku (Detaljno praćenje preko posebnog Akcionog plana za ovo poglavlje)
24	Pravda, sloboda i bezbjednost 18.12.2013.	38 privremenih mjerila, pregovori u toku (Detaljno praćenje preko posebnog Akcionog plana za ovo poglavlje)

25	Nauka i istraživanje 18.12.2012.	Privremeno zatvoreno pregovaračko poglavlje
26	Obrazovanje i kultura 15.4.2013.	Privremeno zatvoreno pregovaračko poglavlje
27	Životna sredina i klimatske promjene 10.12.2018.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Crna Gora nastavlja da se usklađuje sa horizontalnim direktivama i pokazuje da će u potpunosti biti spremna osigurati njihovo djelotvorno sprovođenje i primjenu na dan pristupanja. 2. Što se tiče kvaliteta vazduha, Crna Gora se u potpunosti usklađuje sa revidiranom Direktivom o smanjenju nacionalnih emisija određenih atmosferskih zagađujućih materija (Direktiva NEC 2016/2284 / EU). Crna Gora predstavlja analizu troškova i efekata strategije kontrole emisija za 2020 i 2030, koja će poslužiti kao osnova za konačni sporazum između EU i Crne Gore o njenim obavezama smanjenja prema NEC direktivi. Crna Gora godišnje izvještava o svojim emisijama u skladu sa Direktivom i Konvencijom o prekograničnom zagađenju vazduha na velike daljine i razvija nacionalni program za kontrolu zagađenosti vazduha. Osim toga, Crna Gora unapređuje pripremu za implementaciju pravne tekovine EU u ovoj oblasti redovnim preduzimanjem mjera za smanjenje zagađenja vazduha u Crnoj Gori, posebno u područjima gdje su prekoračene granične vrijednosti EU za kvalitet vazduha, te razvijanjem ili ažuriranjem planova za kvalitet vazduha, kako je predviđeno Direktivom o kvalitetu vazduha i čistijem vazduhu u Evropi (Direktiva 2008/50/EC). 3. Crna Gora odlučuje o svom sistemu upravljanja otpadom i posvećuje adekvatna sredstva za investicije u infrastrukturu, u skladu sa relevantnim propisima EU, uključujući hijerarhiju otpada. Crna Gora uspostavlja programe prevencije otpada, priprema planove upravljanja otpadom (WMP) i usvaja mjere za odvojeno sakupljanje otpada za papir, metal, plastiku i staklo. 4. Crna Gora ostvaruje značajan napredak u pogledu usklađivanja sa pravnom tekovinom u sektoru voda, uključujući zakonodavstvo o vodi za piće i Direktivu 2008/56/EC kojom se uspostavlja okvir za djelovanje Zajednice u oblasti politike politike zaštite morske sredine. Crna Gora imenuje nadležne organe za vodu za piće i razvija planove upravljanja riječnim slivovima za svaki riječni sliv, koji u potpunosti leži na svojoj teritoriji, uključujući dijelove međunarodnih područja riječnog sliva koji pripadaju njenoj teritoriji. 5. U oblasti zaštite prirode, Crna Gora dostavlja Komisiji liste predloženih lokacija Natura 2000, koja u dovoljnoj mjeri pokriva tipove staništa i vrste u skladu sa zahtjevima direktiva o pticama i staništima. Crna Gora pokazuje sposobnost upravljanja mrežom Natura 2000, uključujući davanje odgovarajućeg statusa zaštite Ulcinjskoj solani i efikasno sprovođenje neophodnih mjera zaštite, što vodi poboljšanju njenog statusa očuvanja. 6. Crna Gora nastavlja usklađivanje sa pravnom tekovinom EU u sektoru hemikalija, buke i civilne zaštite, i pokazuje da će u potpunosti biti spremna osigurati primjenu i sprovođenje zahtjeva EU danom pristupanja. 7. O klimatskim promjenama Crna Gora nastavlja usklađivanje sa pravnom tekovinom EU, posebno usvajanjem zakonodavstva o funkcionisanju Evropskog sistema trgovanja emisijama gasova staklene bašte (EU ETS), u skladu sa EU ETS direktivom 2003/87/EC i njenim sukcesivnim amandmanima. Crna Gora se dalje usklađuje sa relevantnim sekundarnim propisima o praćenju i izvještavanju, akreditaciji i verifikaciji, Registru Unije, besplatnim izdvajanjima i aukciji. Crna Gora osigurava da postoji odgovarajući okvir za implementaciju EU ETS direktive u cjelini u vezi sa praćenjem, izvještavanjem i verifikacijom emisije gasova sa efektom staklene bašte. 8. Crna Gora, u skladu sa Akcionim planom za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena - značajno povećava kapacitete administrativnih tijela na svim nivoima, uključujući inspeksijske službe, dodatno

		poboljšava koordinaciju rada i demonstrira da će sve adekvatne administrativne strukture i adekvatna obuka biti na snazi u pravo vrijeme prije pristupanja, kako bi se omogućilo sprovođenje i primjena pravne tekovine EU u svim sektorima ovog poglavlja.
28	Zaštita potrošača i zdravlja 16.12.2014.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Crna Gora mijenja i dopunjuje Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda i Zakon o zaštiti potrošača u cilju daljeg usklađivanja zakonodavstva u oblasti zaštite potrošača sa EU propisima, posebno sa Direktivom 2011/83/EU o pravima potrošača, i pokazuje da će biti uspostavljene adekvatne administrativne strukture i kapaciteti za sprovođenje, radi pravilnog sprovođenja zakonodavstva do dana pristupanja. 2. Crna Gora pokazuje usklađenost s pravnom tekovinom EU u oblasti zaraznih bolesti i obezbjeđuje adekvatne institucionalne, tehničke i administrativne kapacitete do dana pristupanja da bi se ta pravna tekovina sprovela i ispunile obaveze izvještavanja i koordinacije s EU u cilju rješavanja ozbiljnih prekograničnih prijetnji zdravlju. 3. Crna Gora usvaja zakonodavstvo sa kojim se postiže usklađenost s pravnom tekovinom EU koja se odnosi na materije ljudskog porijekla, naročito u pogledu organa, reproduktivnih ćelija i izvještavanja o ozbiljnim neželjenim događajima i reakcijama. Crna Gora pokazuje da će imati adekvatne administrativne kapacitete da pravilno sprovodi i obezbjeđuje "prinudno" sprovođenje legislative u oblasti krvi, tkiva, ćelija i organa – do dana pristupanja
29	Carinska unija 16.12.2014.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Crna Gora nastavlja da usvaja zakonodavstvo u preostalim oblastima koje zahtijevaju dalje usklađivanje, prije svega da uskladi svoje zakonodavstvo u oblastima: carinskog statusa i tranzita, upravljanja carinskim rizicima i bezbjednosnim aspektima, uključujući Program ovlašćenog privrednog subjekta (AEO), pravu intelektualne svojine i prekursorima za droge. 2. Crna Gora dosljedno i efikasno primjenjuje svoje carinske propise u svim svojim carinskim ispostavama, naročito u oblastima: procesuiranja deklaracija, porijekla, pojednostavljenih procedura, prava intelektualne svojine, selektivnih kontrola i analize rizika (uključujući automatsku analizu rizika prije dolaska/otpremanja robe usvim vidovima prevoza). 3. Crna Gora ostvaruje dovoljan napredak u razvoju svih neophodnih međusobno povezanih IT sistema, posebno Novog kompjuterizovanog tranzitnog sistema (NCTS), Sistema za upravljanje integrisanom tarifom (ITMS), Sistema kontrole izvoza (ECS) i Sistema kontrole uvoza (ICS).
30	Vanjski odnosi 29.3.2015.	Privremeno zatvoreno pregovaračko poglavlje
31	Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika 23.4.2016.	1. Crna Gora, kao potpisnica Rimskog statuta o uspostavljanju Međunarodnog krivičnog suda (ICC), u potpunosti usklađuje svoju poziciju sa Odlukom Savjeta 2011/168/CFSP od 21. marta 2011. godine i Vodećim principima EU u vezi sa sporazumima zemalja potpisnica Rimskog statuta o ICC-u i Sjedinjenih Američkih Država u vezi sa uslovima za izručivanje lica Sudu, kojim se dopunjuju Zaključci Savjeta o Međunarodnom krivičnom sudu od 30. septembra 2002. godine.
32	Finansijski nadzor 24.6.2014.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Crna Gora sprovodi zakonodavstvo u oblasti unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru (PIFC, Public Internal Financial Control) i osnovne politike, te osigurava adekvatne administrativne kapacitete na centralnom i lokalnom nivou, u fondovima socijalne sigurnosti i državnim preduzećima. Crna Gora dalje osigurava da je centralizovana inspekcijaska funkcija budžeta u skladu s zahtjevima PIFC. 2. Državna revizorska institucija (DRI) Crne Gore usklađuje rad sa standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizorskih institucija (INTOSAI), uključujući obezbjeđenje finansijske, funkcionalne i institucionalne nezavisnosti, sprovođenje finansijskih i revizija uspjeha, i obezbjeđuje dovoljne administrativne kapacitete.

		<p>3. Crna Gora obezbjeđuje efikasnu koordinaciju aktivnosti usmjerenih protiv prevara kako bi obezbjedila ispunjenje budućih obaveza koje proizilaze iz člana 325(3) UFEU, kao i primjene odredbi Regulative (EC) 2185/96 u vezi s pružanjem podrške inspektorima EK pri provjerama na mjestu i inspekcijama koje izvršava EK. Crna Gora obezbjeđuje bilans rezultata o saradnji s Evropskom komisijom o prijavljenim nepravilnostima i slučajevima istraga koje se odnose na fondove EU.</p> <p>4. Crna Gora ratifikuje i sprovodi Ženevsku međunarodnu konvenciju iz 1929. godine o sprečavanju krivotvorenja novca (falsifikovanja valute), usklađuje svoje zakonodavstvo sa tekovinom EU u oblasti medaljona i žetona sličnih euro kovanicama i osigurava adekvatne administrativne kapacitete centra za tehničku analizu.</p>
33	<p>Finansijske i budžetske odredbe</p> <p>16.12.2014.</p>	<p>1. Crna Gora povećava svoje administrativne kapacitete i u tom cilju usvaja Akcioni plan kako bi u dovoljnoj mjeri pripremila i uvela proceduralna pravila, kojima će osigurati da će od pristupanja biti spremna da ispravno obračunava, predviđa, obrazlaže, naplaćuje, isplaćuje, kontroliše i izvještava EU o sopstvenim sredstvima u skladu s pravnom tekovinom.</p> <p><i><u>Napomena:</u> Ovo poglavlje može biti privremeno zatvoreno tek kada se postigne sporazum sa EU na osnovu zahtjeva Crne Gore za „tranzicioniom finansijskom kompenzacijom i pomoći“ (Transitional financial compensation and assistance), (Council of the EU, Fifth meeting of the Accession Conference with Montenegro at Ministerial level, Press release, ST 16963/14, PRESSE 657, Brussels, 16 December 2014);</i></p>
34	Saradnja sa institucijama	
35	Ostalo	

Aneks 2. UN agenda 2030, EU agenda i sektori IPA II

CILJEVI ODRŽIVOG RAZVOJA UN AGENDA 2030		EU AGENDA PREGOVARAČKA POGLAVLJA	IPA SEKTORI (PRETPRISTUPNA PODRŠKA)	CILJEVI ODRŽIVOG RAZVOJA UN AGENDA 2030		EU AGENDA PREGOVARAČKA POGLAVLJA	IPA SEKTORI (PRETPRISTUPNA PODRŠKA)
1	OKONČATI SIROMAŠTVO ZA SVE	19*, 23*	Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna politika (19)	10	SMANJENJE NEJEDNAKOSTI	19*, 23*	Pravosuđe i temeljna prava (23), plus fondovi za jačanje kapaciteta civilnog društva; Obrazovanje, zapošljavanje i soc. politika (19)
2	OKONČATI GLAD (uključujući održivu poljoprivredu)	11*, 12, 19*, 25*, 28*	Poljoprivreda i ruralni razvoj (11,12); Konkurentnost i inovacije (25);	11	ODRŽIVI GRADOVI I NASELJA	27*	Životna sredina i klimatske akcije (27)
3	ZDRAVLJE I BLAGOSTANJE	12*, 23*, 25*, 28*	Pravosuđe i temeljna prava (23), Fondovi za jačanje civilnog društva u ovoj oblasti; Poljoprivreda i ruralni razvoj (12); Konkurentnost i inovacije (25); Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna politika (28)	12	ODRŽIVA POTROŠNJA I PROZVODNJA	27*	Životna sredina i klimatske akcije (27)
4	PRISTUP I KVALITET OBRAZOVANJU ZA SVE	19*, 25*, 26	Competitiveness and innovation (25); Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna politika (26); Plus programi za Medije i Kulturu; Programi za obrazovanje i nauku (25, 26);	13	AKCIJA ZA KLIMATSKE PROMJENE	27*	Životna sredina i klimatske akcije (27)
5	RODNA RAVNOPRAVNOST	19*, 23*, 24*	Pravosuđe i temeljna prava (23), plus fondovi za jačanje kapaciteta civilnog društva	14	ODRŽIVO KORIŠĆENJE OKEANA I MORA	13, 27*	Poljoprivreda i ruralni razvoj (13)
6	ČISTA VODA I KANALIZACIJA ZA SVE	11*, 27*	Environment and climate changes (27)	15	ODRŽIVI EKOSISTEMI	27*	Životna sredina i klimatske akcije (27)
7	PRIUŠTIVA I ODRŽIVA ENERGIJA ZA SVE	15, 25*	Konkurentnost i inovacije (25, 15); Napomena: U inoviranom strateškom dokumentu za Crnu Goru uključena je i energetika (2018);	16	MIR, PRAVDA I JAKE INSTITUCIJE	8, 22*, 23*, 24*, 31	Pravosuđe i temeljna prava (23,24, 31); Obrazovanje, zapošljavanje i soc. politika (22); Životna sredina i klimatske akcije (22); Konkurentnost i inovacije (8, 22); Plus fondovi za jačanje kapaciteta civilnog društva (23);
8	DOSTOJANSTVEN RAD I PRIVREDNI RAZVOJ (kroz sva tzv. ekonomska pregovaračka poglavlja)	1,2,3,4,5,6,7, 9, 17*, 19*, 25*, 29*	Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna politika (2, 19); Competitiveness and Innovation (1, 3, 4, 6, 7, 25); Demokratija i upravljanje (5, 9);	17	GLOBALNO PARTNERSTVO ZA OSTVARIVANJE CILJEVA	16, 17*, 18, 22*, 24*, 30, 32	Pravosuđe i temeljna prava (30); Demokratija i upravljanje (16, 17, 18, 22, 24, 29, 32, 33, 34)
9	INOVACIJE, INDUSTRIJALIZACIJA I INFRASTRUKTURA	10, 14, 20, 21, 25	Konkurentnost i inovacije (10, 20, 25); Transport (14,21); Demokratija i upravljanje (10); Plus plus fondovi za jačanje kapaciteta civilnog društva u ovoj oblasti (10);	Napomena: * označava da je neko poglavlje povezano sa više ciljeva održivog razvoja;			

AKRONIMI

ACV	Agencija za civilno vazduhoplovstvo
CBCG	Centralna banka Crne Gore
DRI	Državna revizorska institucija
EKIP	Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost
KEI	Kancelarija za evropske integracije
MER	Ministarstvo ekonomskog razvoja
MFSS	Ministarstvo finansija i socijalnog staranja
MJUDDM	Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija
MPNKS	Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta
MOD	Ministarstvo odbrane
MPLJMP	Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava
MPŠV	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
UBHVFP	Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove
MEPPU	Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma
MKI	Ministarstvo kapitalnih investicija
MUP	Ministarstvo unutrašnjih poslova
UC	Uprava carina
MVP	Ministarstvo vansjkih poslova
MZD	Ministarstvo zdravlja

OZNAKE ZA DOKUMENTE UN I DRUGIH MEĐUNARODNIH ORGANIZACIJA

EU-30	Evropa 2020 (EU, 2010 godine)
EU-40	Evropa 2020 (EU, 2010 godine)
EU-99	Zajednička ribarska politika (EU, 2013 godine) / Common Fisheries Policy
INTOSAI	Međunarodna organizacija vrhovnih revizorskih institucija